Serie nouă
IULIE 2018
7
(CCIV)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓CIMRO DAYS 2018
✓*Omagiu lui György Ligeti în Transilvania natală*
✓Restituiri ale tezaurului muzical din Athos (III)
✓Interviu cu George Natsis
✓Festivalul Internațional “George Grigoriu”
✓O legendă a divertismentului muzical

În imagine:
compozitorul şi dirijorul **George NATSIS**
(foto: **Petru Ivu - P&V MEDIA SRL-D**)

Prea repede (II)

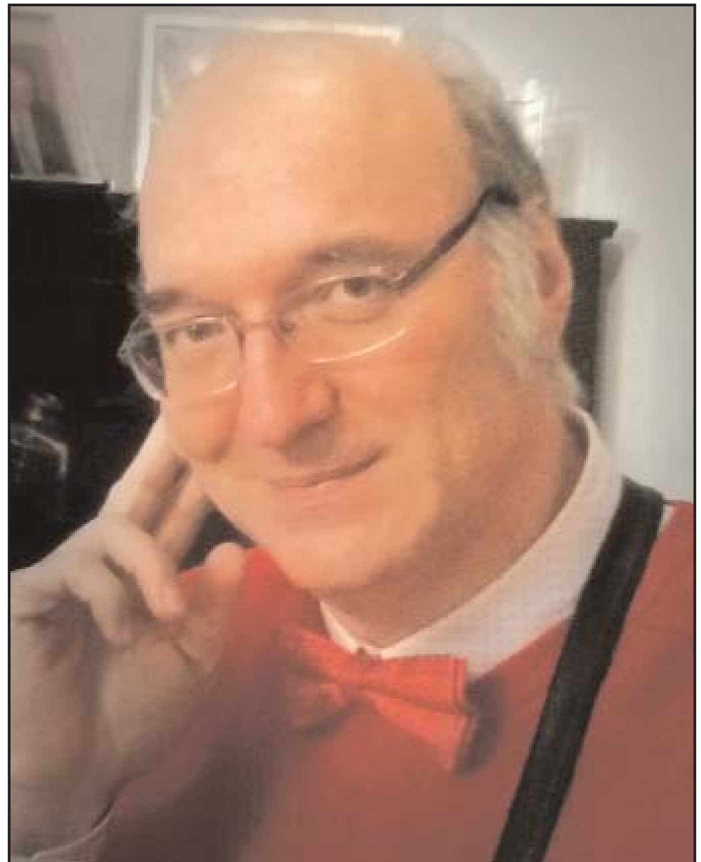
Detaliile sunt vizibile doar sub condiția unui tempo moderat, adecvat scării umane în semnificare. Mai mult, contemplarea este condiționată de ieşirea din tempo, ca temporizare la limită sau suspendare (oprire) din parcurs. Dar toate acestea ajung inutile în raport cu excesivitatea vitezei practicată cotidian. Timpul nu mai are valența orizontului de anterioritate (introspectiv) şi posterioritate (prospectiv) iar spațiul este o simplă urmă, un rest a cărui întindere incomodează. Imperativele actualității sunt rapiditeatea în spațiu şi comprimarea în timp. Ajunse astfel, ele nu ne mai conferă suport de trăire.

Cum sentimentele (intuițiile) de spațiu şi de timp constituie fundamentele-resort ale omului cultural, fără de posibilitatea trăirii prin aceastea omul nu-şi mai poate releva sensul ca rost. Prin urmare nici nu mai poate deveni sublimativ, în plan spiritual. Se atinge prin aceasta limita necesității de conştiință, căci acolo unde nu e sens/devenire, nicio axiologie nu se mai conturează. Iar fără un sistem de valori omul se dezumanizează, tinzând în monstruos.

Poate că nevoia actuală de sporire a vitezei este o reacție la o presiune a aglomerării căreia omul citadin îi face față tot mai anevoios. Ca atare, refuză să-şi mai asume prin reprezentare. Vrea puterea anulării cadrelor de existență prin repeziciune, refuzând totodată răspunderea manoperării vitezei. Creşte teama, scade solidaritatea. Creşte viteza, scade vizibilitatea. Paradoxal, omul-în-superviteză riscă trecerea de locul/stadiul unei ajungeri ce şi-a propus, neîndurându-se pentru o oprire la momentul potrivit, nemaiputând şi nemaisuportând încetinirea în vederea unei cadențe finalizatoare, ca fapt de realizare. Rezultă o lume fără kairos, în care totul se termină brusc, fatidic sau tinde aleator la nesfârşit. Este o eronată înțelegere a valențelor nemuririi. Căci, deşi la viteze superexcesive, luminice, omul pare să trăiască mai mult, el cuprinde experiențial mult mai puțin.

Pe nebăgate de seamă, omul concret transgresează în virtual. Durata trecerii sale rămâne astfel nesemnificativă, întrucât nu lasă urme palpabile. Dispărând istoric, aşadar, se deconturează şi cultural. Nemaiavând ce şi despre ce anume să povestească (în mod semnificativ/ întemeietor moral) se dezmoşteneşte în raport cu ascendentul, devenind inutil oricărei descendențe posibile.

Astăzi, probabil mai mult ca oricând, arta este singura posibilitate autentică de ieşire din magia repeziciunii, a instantaneității şi comprimării în clipă. Iar, mai presus de toate, muzica are şi subtilul rost formativ de a ne dispune să privim adecvat totul din

jur, deopotrivă din afara şi dinăuntrul conştiinței că suntem, astfel încât să ne putem cultiva propriul-uman de afectivitate şi intelect în chipul *omenosului*. Am putea spune că, pentru omul cultural, omenosul este categoria sui-géneris definitorie. Şi, într-un sens străvechi, numai omul omenos este cu adevărat frumos.

George BALINT

DIN SUMAR

Simfonicele Filarmonicii "G. Enescu"......2-5
Pe scena Ateneului................................5-7
Pe scena Studioului "Mihai Jora"...........7-10
CIMRO DAYS 2018...............................11-15
Premieră cu *Țara Surâsului* la Operetă......16
Festivalul *România 100* la Arad................17
***Omagiu lui György Ligeti*......................18-20**
Festivalul "Sigismund Toduță"............21-24
În țară...25-31
Corespondență de la Chişinău.................33
Interviu cu George Natsis..................36-38
Festivalul "George Grigoriu"...............40-43
Lansare carte despre Titus Munteanu...44-46

Christian Badea şi Andrei Ioniță

Într-o vineri, 8 Iunie, la Ateneul Român - Piotr Ilici Ceaikovski: Uvertura fantezie *Romeo şi Julieta* Dmitri Şostakovici: *Concertul nr.1 pentru violoncel şi orchestră,* Piotr Ilici Ceaikovski: *Francesca da Rimini.* Solist: **Andrei Ioniță** Orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu", Dirijor: **Christian Badea**

Fără un proiect centenar (de neînțeles, totuşi, pentru o instituție reprezentativă a culturii de stat), stagiunea de la Ateneu din acest an merge pe aceeaşi linie mediocră a ultimelor decenii, cu unele momente ieşite din comun. Revenirea lui Andrei Ioniță într-un concert al Filarmonicii, alături de Christian Badea, e un diamant sclipind în cenuşă. Plus Ceaikovski — o specialitate a casei şi Şostakovici — o specialitate a dirijorului, ale cărui interpretări simfonice au fost mereu excelente.

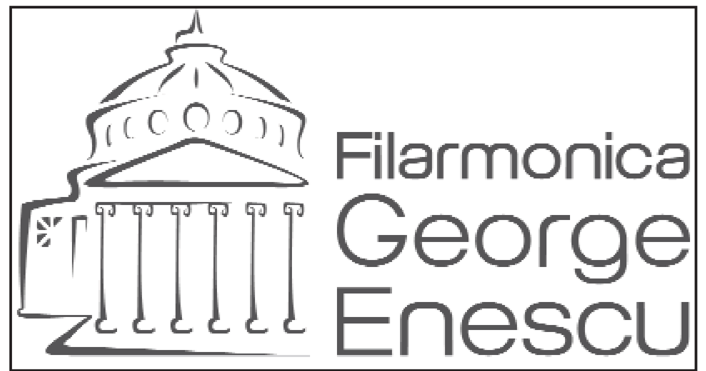
Romeo şi Julieta a dat tonul serii, orchestra fiind galvanizată pur şi simplu de Badea: o viziune compactă, în care binecunoscuta temă principală te surprindea de fiecare dată prin vitalitate şi energie, într-un contrast evident cu pasajele lirice. O bună introducere, romantică, pentru încălzirea atmosferei.

Andrei Ioniță

foto: bookhub.ro

Sau pentru a putea înfrunta tristul *Concert pentru violoncel, nr.1* al lui Şostakovici cu seninătate. Scris pentru Rostropovici, lucrarea este notorie ca dificultate tehnică pentru solist. Sunt minute întregi în care orchestra (redusă ca număr de instrumente) lasă violoncelul singur în fața publicului, cu cadențe în care ciupitul corzilor se suprapune peste părți de arcuş. În acelaşi timp, atmosfera concertului e tot mai dezolantă. Pe măsură ce tânguielile violoncelului se sting şi încep să răzbată ritmuri penetrate, izolate la început, tot mai coerente apoi, acompaniamentul orchestral devine sarcastic, încât ai putea avea imaginea sonoră a individului pierdut într-o societate care nivelează totul, retează aripi şi speranțe, ieşirea din labirint fiind subversivitatea dublată permanent de îndoială.

Andrei Ioniță este unul dintre acei prea rari artişti pe care îi simți de la prima notă că sunt speciali şi deosebiți. Orice atingere a corzilor, cu delicatețea care i-a devenit semnătură (dulce, aşa e sunetul pe care îl produce), ajungi s-o prețuieşti ca pe un moment în sine. Sub mâinile lui, partitura chinuită şi chinuitoare a lui Şostakovici (mai apropiat ca niciodată de modernismul lui Prokofiev aici) părea simplă, ca o joacă. După o primă parte ludică, în celelalte trei, înlănțuite, Ioniță s-a abandonat timp de douăzeci de minute în muzica epuizantă a lui Şostakovici, într-unul din marile momente ale stagiunii de anul acesta.

Foarte interesantă a fost alegerea celor două piese pentru *encore*, prin care Andrei Ioniță şi-a demonstrat arta şi clasa în repertoriul romantic şi apoi cel baroc. Mai întâi postumul *Adagio cantabile* de Ceaikovski, acompaniat şi de orchestră, etereal, de o tandrețe ce-l evocă de departe şi pe *Nimrod* al lui Elgar, în care Badea şi Ioniță au făcut muzică împreună emoționând, tăind răsuflarea spectatorilor, transportați parcă într-o altă lume. Apoi *Allemande* din Suita nr.1 de Bach, de o seriozitate ataşantă, deşi, de data aceasta, instrumentul n-a avut relieful şi definiția sonoră cea mai bună.

După pauză, miza calității artistice devenise atât de ridicată, încât deveneai curios dacă revenirea la Ceaikovski şi *Francesca da Rimini* mai poate aduce ceva nou. A adus. Badea a dirijat posedat de *Infernul* lui Dante, trezind în instrumentiştii filarmonicii bucureştene nişte resurse de energie greu de bănuit. Din nou, acelaşi stil unitar, de o concizie a frazei şi a expresiei care nu-ți lasă timp să te dezmeticeşti, a încheiat parcă într-o clipă o seară memorabilă.

Alexandru PĂTRAŞCU

Articol preluat cu acordul autorului de pe https://despreopera.com/2018/06/09

Concertul Filarmonicii George Enescu

Se pare că luna iunie a fost dedicată lucrărilor vocal-simfonice cu specific sacru. De la *Missa da Requiem* de Donizetti (Orchestra de Cameră Radio), la Simfonia-cantata *Lobgesang* de Mendelssohn Bartholdy, iată că Filarmonica George Enescu a programat *Missa solemnă în onoarea Sf. Cecilia* de Charles Gounod. Programul a mai cuprins Uvertura *Carnavalul Roman* op.9 de Berlioz şi *Concertul nr.1 pentru pian şi orchestră în si bemol minor, op. 23* de Ceaikovski, toate sub conducerea reputatului dirijor Jin Wang, avându-l ca solist pe Florian Mitrea. Trebuie spus de la bun început că Jin Wang a fost personajul dinamizator al întregului concert, într-un un program care i-a pus în valoare temperamentul. Strălucitoarea uvertură în care Berlioz şi-a etalat cu prisosință toată ştiința de mare orchestrator (fiind scrisă în acelaşi an cu apariția faimosului său Tratat de orchestrație, 1844) a degajat un entuziasm molipsitor atât prin introducerea cu caracter festiv, amintind de un Saltarello din opera *Benvenuto Cellini* cât şi prin celelalte segmente cu caracter alert extrase din aceeaşi lucrare.

Un splendid solo de corn englez, preluat de timbrurile calde ale violelor a asigurat aspectul liric al uverturii care s-a încheiat cu o Coda în care Berlioz nu a rezistat să nu-şi etaleze calităţile

Florian Mitrea

de excelent contrapunctist, toate acestea fiind potrivite cu verva şi buna dispoziţie a dirijorului. A urmat *Concertul pentru pian nr.1* de P.I. Ceaikovski în interpretarea tânărului pianist Florina Mitrea care şi-a desăvârşit studiile la Royal Academy of Music cu Diana Kettler, o binecunoscută pianistă introdusă în conştiinţa publicului din România, cu mulţi ani în urmă datorită Festivalurilor SoNoRo. Fiind laureatul unor competiţii internaţionale importante şi beneficiarul unor burse care i-au prilejuit formarea sub îndrumarea unor pedagogi consacraţi, Florian Mitrea a concertat în foarte multe ţări cu tradiţie, nu numai în Europa ci şi din Asia şi America. Despre interpretările sale presa de specialitate a remarcat "virtuozitatea sa uimitoare, precizia şi tehnica sa fenomenale precum şi fascinanta sa inteligenţă muzicală".În ce priveşte concertul de Ceaikovski, lucrare care în ultima vreme s-a cântat destul de rar, mai toţi pianiştii preferând Rahmaninov, se poate spune că viziunea lui Florian Mitrea s-a axat pe monumental, pe masivitate, oferind o interpretare grandioasă, potrivită pe tehnica sa influenţată de şcoala rusă. Aşa cum au relevat şi extrasele de presă, pianistul are o prestaţie foarte controlată, o rigoare evidentă manifestată în cele mai mici detalii, fapt evidenţiat mai ales pe suprafeţele cu aspect cadenţial unde sunt permise anumite libertăţi. O poetică elegantă a marcat partea mediană, *Andantino semplice*, urmată de acel spumos *Prestissimo*, iar finalul tumultuos, *Allegro con fuoco*, a fost extrem de bine stăpânit de către dirijor care a echilibrat intervenţiile orchestrale, conducând spre sonorităţi briliante. Publicul a fost foarte impresionat, aplauzele îndelungate fiind răsplătite cu un bis la fel de spectaculos. În sfârşit *Missa dedicată Sf. Cecilia* a concentrat şi ea un ansamblu numeros: orchestră mare, (care iniţial includea 6 harpe pe lângă alte instrumente tipice orchestrei franceze din epoca Romantismului), orgă mare în *Grand jeu*, cor mare şi trei solişti (soprană-Cristina Radu, tenor - Călin Brătescu şi bas - Valentin Vasiliu).În contrast cu o asemenea acumulare de forţe, muzica are per total o seninătate cu totul aparte, tonalităţile în care se desfăşoară cele 5 secvenţe clasice ale liturghiei latine nepărăsind tonalităţile majore. Desigur, conform tradiţiei, pasajele referitoare la *Ex incarnatus* , *Crucifixus* şi *Et resurexit* au fost subliniate magistral prin modulaţii sumbre, care au reflectat dramatismul textului. Cu toate că soliştii nu au evoluat în principiu pe arii separate, fiind oarecum integraţi în discursul orchestral sau coral, s-au detaşat net datorită unei scriituri de mare efect, prin folosirea unor registre extrem de bine gândite. Calitatea vocală a sopranei s-a evidenţiat prin cantabilitate, la fel ca şi a celorlalţi doi binecunoscuţi solişti. Corul Filarmonicii, condus de dirijorul şi pianistul Iosif Ion Prunner, a avut de susţinut o dificilă partitură, preluând gradual de la orchestră acel motiv de 7 sunete, mai misterios şi apăsător (este totuşi vorba de martiriul unei fecioare din sec. al II-lea) care se amplifică şi se transformă într-o linie melodică serafică, rezolvată printr-o cadenţă "eliberatoare", considerată a fi una dintre cele mai semnificative formulări ale gândirii muzicale din creaţia lui Gounod. În epocă această misă a repurtat un mare succes, iar publicul de la Ateneu a apreciat într-un mod deosebit înţelegerea şi măiestria cu care Jin Wang a re-dat melomanilor acest frumos opus.

Corina BURA

Concert de sărbătoare la Filarmonica bucureşteană

Aproape de finalul stagiunii, Filarmonica "George Enescu" din Bucureşti ne-a oferit un concert de sărbătoare. În deschidere, ne-am bucurat de o versiune pe deplin convingătoare a cantatei *Clopote la soroc* pentru cor mixt şi orchestră pe versuri de Edgar Allan Poe, traduse în limba română de Dan Botta. Compusă de Felicia Donceanu în anul 1999, lucrarea urmează, după cum mărturiseşte autoarea, „parcursul inexorabil al etapelor existenţei noastre." Este dezvoltat un discurs animat şi energic în prima parte, un episod liric median, cu sugestive intervenţii ale cornului şi

Elisabeth Leonskaja

clarinetului şi o parte finală plină de dinamism, cu încheierea descrescătoare, corespunzând simetric cu începutul. Interpretarea conferită de cele două mari ansambluri, corul şi orchestra, a pus în evidenţă conţinutul încărcat de vitalitate al muzicii. Implicarea afectivă a fiecărui instrumentist şi a fiecărui cântăreţ, fenomen impresionant care s-a observat ce la primul până la ultimul sunet, a dat acea notă de participare

din adâncul sufletului, din convingere şi nestrămutat devotament, simţăminte care se transmit imediat ascultătorilor, producând magia comunicării instantanee.

Cea de a doua lucrare, *Concertul în la minor op. 16 pentru pian şi orchestră* de Edvard Grieg, s-a conturat ca moment culminant al întregii seri muzicale. Supranumită „leoaica pianului", marea solistă Elisabeta Leonskaia a cunoscut primul succes internaţional răsunător la Concursul „George Enescu", de la Bucureşti, la cea de a treia ediţie, pe când era în vârstă de doar 19 ani. Iată de ce, această reprezentantă excepţională a şcolii ruse de pian îşi are renumele indisolubil legat de România, unde s-a ilustrat pentru prima dată în afara ţării sale. Astfel, o legătură sentimentală deosebită ne leagă de personalitatea sa care ne impresionează profund la fiecare apariţie scenică. Aşa s-a întâmplat şi cu ocazia concertului de Grieg, pe care l-a tălmăcit cu pasiune totală, în colaborare cu întreaga orchestră, cu care a alcătuit un tot unitar. În plus faţă de întâlnirile precedente cu măiestria sa, artista ne-a fascinat prin acea seninătate olimpiană, cu acel stil înţelept, esenţializat al marilor muzicieni aflaţi la vârsta senectuţii înfloritoare. Rămân în memoria melomanilor prezenţi în sala de concert momentele de dialog cu cornul, clarinetul, violoncelul, clipe de vrajă imposibil de redat în cuvinte. Evoluţia solistei s-a încheiat cu suplimentul oferit generos ca răspuns la ovaţiile nesfârşite, minunata reverie lisztiană, visul de iubire pentru artă, pentru ceea ce este frumos şi nepieritor în fiinţa umană.

Concertul s-a încheiat cu *Simfonia a IV-a op. 98* în mi minor de Johannes Brahms, încununare a şirului celor patru capodopere ale romantismului târziu, aşa cum e întruchipat de ilustrul hamburghez. Interpretarea a pus în lumină o orchestră de înaltă performanţă, de o omogenitate desăvârşită a principalelor compartimente alcătuitoare, dar şi splendoarea unor intervenţii solistice de neuitat. Varianta realizată acum a favorizat nostalgica privire necesară înapoi, în trecut, asupra dansului şi cântecului popular şi clasic. S-a evidenţiat expresivitatea ca amestec de forţă şi gingăşie, de dramatic şi liric, de dulce şi aspru, de voioşie şi furie. Iar ultima parte, faimoasa ciaconă în *Allegro energico e passionato,* cele patru măsuri ale temei împreună cu cele 31 de variaţiuni, au fost create sonor cu determinarea ce i-a dat caracterul neînduplecat al concluziei, al cărei tragism nu oferă nicio soluţie în lupta eroului cu destinul.

Ca un corolar al întregului program, cronicarul onest e obligat să remarce deosebita calitate a ansamblului orchestrei simfonice precum şi frumuseţea impresionantă a intervenţiilor solistice – ale cornului, trompetei, clarinetului, violoncelului. Totodată se cuvine să ne exprimăm admiraţia faţă de arta complexă, nuanţată, rafinată şi autoritatea artistică incontestabilă a maestrului Horia Andreescu, dirijorul care, aflat în fruntea unei filarmonici de mare anvergură, a ştiut s-o modeleze, punându-i în evidenţă minunatele resurse de muzicalitate. Astfel, dirijorul şi orchestra, într-o simbioză organic asumată, au oferit publicului fidel un final de stagiune plin de strălucirea artei supreme, sub cupola glorioasă a Ateneului Român.

Lavinia COMAN

America America – Final de stagiune cu Christian Badea şi muzica lui Leonard Bernstein

Încheierea stagiunii de la Ateneu aparţine lui Leonard Bernstein. Fost discipol al lui Lenny, Christian Badea a ţinut să-i onoreze centenarul cu *The Age of Anxiety*, a doua simfonie a muzicianului american fiind, cred, prezentată în premieră în România. Nici nu încercaţi să găsiţi în librării poemul lui W. H. Auden, sursa de inspiraţie pentru compoziţia lui Bernstein (dedicată, la rândul ei, lui Serge Koussevitzky la retragerea acestuia de la conducerea Filarmonicii din Boston): n-a fost tradus niciodată în româneşte, însă mai importantă este observaţia că acest poem, pe cât este de celebru, pe atât este de puţin citit. Epoca anxietăţii este denumirea pe care o dă Auden lumii de astăzi şi, în 1947, când a fost publicat, descrierea aceasta era cum nu se poate mai exactă, pentru că omenirea abia îşi revenea după război.

Christian Badea şi Leonard Bernstein la Spoleto, 1985

foto: despreopera.com/2018/06/30/

Când Christian Badea a dat semnalul de începere al simfoniei, nu ritmurile americane au început să răsune, ci un solo de clarinet. Dacă ar fi fost un fagot, atmosfera ar fi fost cea a unei simfonii de Şostakovici. Numai că în muzica lui Bernstein există loc şi pentru speranţă şi, pe măsură ce simfonia înainta spre părţile următoare, pianul lui Solaun a însoţit orchestra într-un drum spre lumină, prelungit de sunetele unui al doilea pian în culise, ce-i răspundea ca un ecou. Anxietatea există şi acum, chiar în ziua de azi, în tumultul politic (chiar şi cel de la Bucureşti) şi în provocările civilizaţiei noastre.

Josu de Solaun nu are nimic din stereotipul portretului pianistului romantic, à la Liszt. Însă îţi dai seama repede că are temperament şi personalitate. S-a integrat perfect în simfonie, rămânând şi solist. În mod cert, *Age of Anxiety* a fost un moment muzical de care îmi voi aminti.

Partea a doua a fost dedicată spiritului american, seducţiei ritmurilor de jazz şi swing, orchestra Filarmonicii transformându-se într-un gigantic Big Band. Mai întâi *Candide* – superb şi apoi suita simfonică din *West Side Story*, intrată într-un fel în ADN-ul muzical al oricărui spectator, până la punctul în care muzica lui Bernstein devine folclor. Şi totuşi, partea a doua, *Maria*, atât de sentimentală, a avut o vibraţie emoţională căreia i-am cedat fără rezerve. În fine, un *encore*, marşul *The Stars and Stripes Forever* al lui Sousa, electrizant redat şi amintindu-ne de 4 Iulie, ziua Americii, până la care mai este foarte puţin.

Centenarul Bernstein, echivalentul american al lui George Enescu pentru România, tocmai prin vocaţia de muzician complet a celor doi (dirijori, instrumentişti,

pedagogi, dar mai ales promotori neobosiți ai muzicii clasice) e un moment de reflecție. Pentru că acest cuvânt, „centenar”, ce este abuzat anul acesta, nu poate provoca decât amărăciune în ceea ce privește modul în care instituțiile muzicale și

Josu de Solaun

© Fundación Juan March

ministerul culturii nu reușesc încă să se ridice la nivelul importanței celor 100 de ani de la Marea Unire. Sigur, trebuie să existe și zona de sărbătoare populară, din piață, cu focuri de artificii și hore ale unirii. Dar trebuie să existe și un proiect elevat cultural, altul decât alipirea forțată a identității naționale prin creații românești, de obicei fără legătură cu subiectul sărbătorii.

De la un centenar, cel al lui Bernstein, cu rezonanțe personale pentru dirijor, la un centenar care ne privește pe toți, tot Christian Badea propune Filarmonicii un proiect al unei stagiuni centenare, într-un interviu pe care mi l-a acordat în revista *Dilema veche*. Va fi o frescă muzicală a celor 100 de ani ce au trecut din 1918 și până astăzi, tot așa cum fresca pictată a Ateneului e o perspectivă asupra istoriei României. Cei 100 de ani înseamnă multe, în primul rând un parcurs al națiunii către ceea ce este România astăzi: Unirea, interbelicul, războiul, dictaturile, totalitarismele și revenirea în Europa. Muzica va urmări acest drum, de la Beethoven la Stravinski, Schoenberg și Șostakovici, traversând creația muzicală universală, dar și cea românească, într-o dramatrugie muzicală ce mă face să aștept nerăbdător stagiunea din toamnă. Dacă vor fi bani (și bani sunt în România, chiar mulți, numai că alocați deseori greșit), vor fi și invitați, chiar dacă de ultimă clipă. E un proiect generos, meritând toată susținerea.

Alexandru PĂTRAȘCU

Articol preluat cu acordul autorului de pe https://despreopera.com/2018/06/30/

Pe scena Ateneului

Stagiunea **Clasic e fantastic. Cum să înțelegem muzica** 2017-2019 la final.

Rossini și povestea lui Wilhelm Tell

Atunci când au demarat proiectul **Clasic e fantastic. Cum să înțelegem muzica,** organizatorii au avut în vedere reluarea unei bune tradiții prin care copiii de diferite vârste erau inițiați în muzică într-o manieră nemijlocită. După o regretabilă pauză în care s-a pierdut un valoros material uman prin privarea copiilor și tinerilor de binefacerile artei, ale muzicii mai ales, iată că noul proiect denumit **Clasic e fantastic**. **Cum să înțelegem muzica**, rezultat al unei frumoase colaborări între Asociatia Clasic e fantastic și Filarmonica „George Enescu”, a împlinit deja 8 ani. Formatul spectacolului a suferit de-a lungul timpului multe îmbunătățiri, pentru fiecare grupă de teme găsindu-se modalități cât mai atractive pentru a capta atenția micilor… și de ce nu?!… a mai marilor spectatori. Astfel, programele au vizat atât viețile unor iluștri compozitori, cât și cunoștințe despre instrumentele orchestrei, nu numai simfonice dar și tradiționale ale diferitelor culturi. Închiderea stagiunii cu nr. 8 a avut în vedere viața și opera lui Gioachino Rossini. Trebuie menționat că Teatrul Odeon găzduiește segmentul dedicat copiilor cu varste între 3 și 7/8 ani denumit **Clasic e fantastic. Copilăriile marilor muzicieni**, spectacole interactive de teatru și muzica. La final de stagiune, în luna iunie, luna “copiilor”, o montare de la Teatrul Odeon este reluată, în formulă mai ampla, cu invitați instrumentiști, cântăreți sau formații camerale pe scena Sălii mari a Ateneului Român unde sunt invitați copiii și tinerii cu șapte ani împliniți. În acest an, a venit rândul lui Rossini care apovestit copiilor, pe lângă multe altele, și despre celebrului arcaș Wilhelm Tell, emblemă a eroismului elvețian, erou național care l-a inspirat pe compozitorul italian pentru ultima sa operă. Invitați în spectacol au fost basul Justinian Zetea și mezzo-soprana Cristina Trandafir. Alături de ei, au spus povestea pe limba lor... șoricească și... pisicească Monica Ciuta (pisica Lola), Irina Sârbu, Alexandra Badea, Filip Ristowski și Alexandru Unguru (șoriceii Rică, Sică, Georgio și Sol, povestitorul), însuși Rossini (Valeria Cristia și păpușa ei) și pianista Raluca Ouatu. Un spectacol alert, colorat, plin de umor și de muzică urmărit cu interes și bucurie de toți cei prezenți în sala de concert.

foto: Ioan Stoica

Acest concert de sfârșit de stagiune capătă o importanță aparte și datorită prezenței sponsorilor fără de care proiectul **Clasic e fantastic**, în întregul lui, nu ar fi putut exista. Pe scenă în apluazele tuturor, Cristina Sârbu, directorul de proiect și prezentatortul spectacolului, i-a onorat cu diplome pe reprezentanți instituțiilor care susțin generos acest demers educativ prin și pentru muzică : EY/Romania, Centrul Național de Artă „Tinerimea Română”, CBRE/România, Schoenherr&Asociații, Laboratoarele Remedia, Bsmart - Languace Center, Fundația „H.Mălineanu”. Spectacolul **Rossini și povestea lui Wilhelm Tell** a fost realizat în colaborare cu Ambasada Elveției la București și cu Swiss Sponsor’s Fund. La final a fost anunțată stagiunea viitoare 2018-2019 **Clasic e fantastic** cu premiera **George Gershwin și povestea unei rapsodii „in blue”** (120 de ani de la

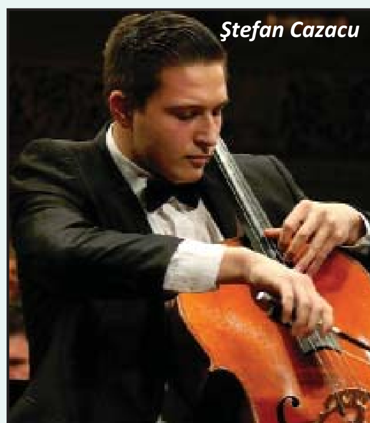
naşterea celebrului compozitor american!) în toamnă, la Teatrul Odeon în seria **Copilăriilor** şi 9 concerte cu tematică diversă, din octombrie până în iunie, pe scena Ateneului Român, seria **Cum să înțelegem muzica**. Până atunci, tuturor, interpreți şi public, vacanță plăcută !

Corina BURA

Recital cameral

În 26 iunie ac, în sala mare a Ateneului Român s-a desfăşurat un recital cameral de excepție, în care au evoluat trei muzicieni din generația tânără, cu performanțe de top pe scene de concert din țară şi străinătate: pianistul **Andrei Licareț**. violonista **Simina Croitoru** şi violoncelistul **Ştefan Cazacu**. Programul a fost alcătuit lucrări dedicate trio-ului instrumental de **Mozart, Beethoven** şi **Dvorák**. În deschiderea recitalului am ascultat ***Trio cu pian nr. 6, în sol Sol major, KV 564*** de **Wolfgang Amadeus Mozart,** creație în care artiştii au dezvăluit o gamă variată de imagini muzicale şi de stări sufleteşti situate între optimism, nostalgie, contemplare, grație, vivacitate şi frenezie. Remarcabilă prin melodicitatea cuceritoare, prin prelucrarea ingenioasă a substanței muzicale, prin echilibrul arhitectural şi originalitatea scriiturii instrumentale, lucrarea le-a prilejuit protagoniştilor ocazia de a-şi etala arta interpretativă, creativitatea şi experiența în domeniul cameral. Pe parcursul celor trei mişcări, *Allegro-Andante-Allegretto*, muzicienii au realizat un fascinant dialog, au creat imagini contrastante, pline de vitalitate, de farmec şi culoare. Am admirat în egală măsură muzicalitatea şi rafinamentul artei pianistice a lui Andrei Licareț, fumusețea sonoră şi noblețea expresivă a violonistei Simina Croitoru, precum şi tonul vibrant şi cald al violoncelistul Ştefan Cazacu. Împreună au realizat o variantă de excepție a creației mozartiene, care a demonstrat convingător unitatea viziunii artistice şi conceptuale din cadrul ansamblului.

Simina Croitoru

Ştefan Cazacu

Nicolae Licareț

În continuare, a fost prezentat ***Trio-ul cu pian nr. 4, în Si bemol major, op. 1*** de **Ludwig van Beethoven,** creație complexă de nobilă inspirație. Publicul a fost fascinat de pregnanța şi sentimentele contrastante pe care le-au transmis temele, de arcuirile originale ale construcției primei mişcări *Allegro con brio*, aflată în contrast cu lirismul generos şi profunzimea meditativă a mişcării lente, *Adagio*. În finalul, *Tema con variazioni* ansamblul a făcut dovada maturității gândirii muzicale şi a abordării creatoare a partiturii. Artiştii au realizat cu multă sensibilitate şi măiestrie o progresie expresivă impresionantă ce a evoluat de la grație, la vervă şi optimism debordant. Finalul luminos a încununat o prestație de excepție, aflată sub semnul aspirației spre bine, frumos şi adevăr.

În încheierea programului, artiştii au interpretat ***Trio-ul "Dumky", opus 90 nr.4 în mi minor*** de **Antonin Dvorák** - creație camerală de dimensiuni ample, admirabil alcătuită, clară, expresivă, vie, elaborată în stil rapsodic -, care le-a prilejuit ocazia de a-şi manifesta plenar talentul, măiestria şi viziunea artistică, de a oferi o versiune interpretativă de referință. Lucrarea, care prin anumite particularități prezintă similitudini cu concertul instrumental, a evidențiat magistral calitățile solistice şi camerale ale celor trei interpreți. Pe parcursul celor şase mişcări (elaborate în formă de lied, cu excepția mişcării a IV, scrisă în formă de rondo), interpreții au dezvăluit un diapazon bogat de stări sufleteşti, de o mare varietate expresivă. Au creat o frescă fascinantă, în care au reliefat noblețea melodică, bogăția armonică, modulațiile bruşte, pregnanța ritmică, diversitatea dinamică şi agogică. Ascultându-i cu câtă vervă dialogau, cât de firesc prezentau şi preluau motivele şi frazele melodice, cât de subtil colorau discursul muzical cu splendide nuanțe, ne gândeam la jocul feeric al personajelor lui Oberon. Cele şase mişcări ale originalului trio al lui Dvorák dezvăluie un caleidoscop impresionant de imagini muzicale contrastante, cu conținut liric, dramatic sau narativ, ce sugerează gravitatea melancolică şi grația sublimă, elanul sentimental, optimismul, prospețimea, verva, bucuria de a trăi. Finalul, remarcabil prin ideile luminoase dezvoltate generos, prin fantezia şi impetuozitatea discursului muzical, a încununat o prestație care a entuziasmat asistența. Ca impresie generală asupra interpretării menționăm realizarea a cote maxime a tuturor elementelor limbajului muzical, precum şi unitatea viziunii interpretative. Am admirat tuşeul subtil diferențiat al celor trei membri ai trio-ului – expresiv, precis, energic sau delicat, urmând necesitățile muzicii -, dublat de un elan romantic intens şi de emoții puternice. Remarcabilă prin sinceritate, autenticitate şi înaltă măiestrie, interpretarea a dovedit excelenta colaborare la nivelul instrumental şi al concepției estetice, dar şi prezența unui rafinat gust artistic, conjugat cu capacitatea de a se conforma rigorii stilistice a textului muzical. Prin capacitatea directă de a evoca sentimente şi pasiuni, muzica lui Dvorák pare simplă la prima vedere; paradoxal însă, ea este foarte complexă, grație densității discursului muzical, caracterului rapsodic şi al diversității imaginilor muzicale pe care le întruchipează atât de original. Integrate cu discernământ şi spontaneitate într-un discurs cuceritor şi într-un crescendo emoțional, imaginile muzicale - care au evocat cantabilitatea generoasă şi ritmurile antrenante ale dansurilor, pasiunile, tristețile şi iluminările, culminând cu apoteoza finală -, au impresionat profund şi au entuziasmat publicul. Artiştii au abordat lucrarea cu un rafinat simț poetic şi o cu muzicalitate elevată, făcând dovada talen-

tului şi exigenţei profesionale. Îmbinând armonios expresivitatea şi sinceritatea, cu virtuozitatea, vigoarea şi creativitatea, artiştii au entuziasmat publicul, care i-a ovaţionat minute în şir. În acelaşi timp, au demonstrat că duc mai departe tradiţia trio-ului românesc din secolul XX – cu străluciţii lui reprezentanţi Valentin Gheorghiu, Ştefan Gheorghiu şi Radu Aldulescu - şi din zilele noastre – acelaşi minunat Valentin Gherghiu alături de Gabriel Croitoru şi Marin Cazacu.

Carmen MANEA

Alt recital

M-am aflat din nou la Ateneul Român, marţi 26 iunie, unde am ascultat-o pe tânăra pianista Maria Diana Petrache, absolventă a Universităţii Naţionale de Muzică Bucureşti, dar încă învăţăcel ca masterand la Hanovra. Şi am apreciat în recitalul ei pe lângă faptul că-i stă bine la pian – amănunt deloc neglijabil în cariera de solist concertist – mai ales repertoriul

Maria-Diana Petrache

care, deşi foarte variat ca scriitură, poezie şi temperament, i-a servit ispititor de bine, etalării atuurilor ei, respectiv lejeritatea tehnică şi compatibilitatea tempo-urilor rapide cu precizia notelor. Degetele i-au mers grozav în părţile vivace şi s-au aşezat degajat şi confortabil pe acorduri, în speţă cele din registrul grav, imprimându-le consistenţă şi culoare.

După încălzirea (cam lungă aş zice) pe care şi-a făcut-o cu clipociri de arpegii şi acorduri consonante şi disonante din piesa *Raţiunea inimii* de Bogdan Pintilie, cu cele *Şase piese pentru pian, op. 118* de J. Brahms, pe care le-a cântat în stil chopenian, şi cu *Scherzo nr. 4, în mi bemol major, op. 54* de F. Chopin, cântat în stil brahmsian, în fine, în a II-a parte a recitalului am simţit-o desprinsă de suportul încă sesizabil al profesorilor ei. Şi liberă, aproape ea însăşi, a interpretat cu vioiciune spontană şi personalitate *Sonata în la bemol major, Hob. XVI:46* de J. Haydn – curat clasic – şi *Sonata nr. 2, în re minor, op. 14* de S. Prokofiev, dezvăluind, mai ales în a doua lucrare, o interesantă paletă de trăiri care au migrat graţios de la patos la mirări. Şi cred că dacă va pedala pe această zonă a istoriei muzicii, în care e mult mai acasă decât în romantici, pe care, cel puţin deocamdată, îi dantelează prea mult, va fi urmărită de succes şi de un viu interes, ceea ce o va propulsa spre elita concertiştilor de marcă.

Oricum, acum, în recitalul de marţi seara, pianista Maria-Diana Petrache, cunoscută de altfel publicului meloman, şi-a evidenţiat odată în plus potenţialul generos, chiar dacă, din motive ce-mi scapă, spre finalul celor două lucrări menţionate mai sus a fost puţin prea grăbită şi prea ancorată în fortissimo-uri deloc necesare.

Doina MOGA

NB: Dar oricât de interesante şi captivante ar fi aceste recitaluri, dacă nu au un program de sală în care să existe măcar două-trei rânduri despre piese şi compozitorii lor, nu doar un CV al solistului şi acela greşit pe alocuri, ele nu vor folosi nimănui, în nici un caz celor care doresc să se apropie de muzică, să o cunoască, să o înţeleagă şi s-o iubească. Muzica nu e făcută şi nici interpretată pentru muzicieni. Ea există şi se perpetuează datorită publicului, care de cele mai multe ori e amator, nu provine din licee de muzică sau conservatoare şi nu se poate educa singur. Iar programul de sală, de secole, este varianta ideală. Altfel, în lipsa lui, ca în cazul recitalurilor de la Sala Studio a Ateneului Român, ele rămân doar nişte serate exclusiviste pentru prieteni, colegi, rude, etc. la care cumpărătorul de bilet interesat şi dornic de muzică se simte nepoftit, ceea ce nu e tocmai politicos din partea gazdelor.

Pe scena studioului *Mihail Jora*

Spiritul timpului enescian

Întâmplător, sau nu, programul concertului din 1 Iunie 2018, al Orchestrei Naţionale Radio, s-a axat pe câteva opusuri ale unor muzicieni, printre care George Enescu, născuţi la finele secolului al XIX-lea, fiecare având conexiuni semnificative cu muzicianul român: Gabriel Fauré şi Jules Massenet – ambii, mentori ai adolescentului Enescu, în perioada studiilor sale la Conservatorul din Paris -, şi Maurice Ravel, compozitorul pe care Enescu îl uimise cu rapiditatea cu care memorase, după o singură lectură, textul *Sonatei* lui *pentru vioară şi pian în la minor*. În consecinţă, nu e de mirare că ambianţa întregii seri a stat sub semnul romantismului târziu mixat cu elemente preimpresioniste - *Suita „Pelléas et Mélisande", op. 80* de Gabriel Fauré, *Meditaţie* din opera *Thaïs* de Massenet şi *Simfonia a IV-a* (de şcoală) *în Mi bemol major* de George Enescu -, îmbogăţit cu sonorităţile impresionismului deja validat, din piesa *„Tzigane" pentru vioară şi orchestră* de Maurice Ravel. Cu excepţia acesteia din urmă, datată 1924, celelate trei au fost concepute în ani foarte apropiaţi: partitura lui Massenet în 1894, iar cele semnate de Fauré şi Enescu, în 1898. Aşadar, un simfonic cu multiple reverberaţii franco-române, reactualizate magistral de către dirijorul britanic Leo Hussain renumit, printre altele, pentru acribia cu care a abordat, în 2016, opera *Oedip* de George Enescu, în debutul său de la Covent Garden, şi de către violonista Ioana Cristina Goicea.

Ioana Cristina Goicea

foto: Iulian Drăghici

În aerul vag impresionist al celor patru secțiuni, ce punctau tot atâtea momente din povestea de iubire a legendarilor eroi din piesa-reper a lui Maurice Maeterlinck, *Pelléas et Mélisande*, se prefigurau unduirile și irizările valurilor marine din muzica lui Debussy, și, de ce nu, atmosfera difuză, misterioasă a perspectivelor din pânzele unor Corot sau Turner. Gestica suplă, cu arcuiri armonioase a lui Leo Hussain, s-a potrivit cu arcuirile visătoare, fluide, cu evaziuni sentimental-jubilatorii sau cu accente funerare, introvertite ale Suitei fauréene.

Meditația lui Massenet, a adus cu sine, pe lângă elanurile cu caracter romanțios, o anume puritate, de coloratură monahală, duo-ul harpă-vioară plutind pe fundalul discret al orchestrei, întocmai ca duetul harpă-flaut din partitura anterioară. Apariția Ioanei Goicea, atât de frapant asemănătoare cu a celebrei sale mame, violonista Cristina Anghelescu, a preluat, „din mers", sensul aspirației spre lumină și împlinire spirituală a Thaïsei, cu o frazare amplă, princiară, coerentă, foarte fin nuanțată, dublată de o virtuozitate impresionantă. Toate aceste calități, de care luam cunoștință pentru prima oară, cu încântare, au fost potențate în *Tzigane*. Simțul înnăscut al frazării de largă respirație, cu valorificarea expresivă a pauzelor și suspensiilor sonore, dar și a nuanțelor infinitesimale atent controlate, fără ca plasticitatea discursului să aibă de suferit, ca să nu mai vorbim despre tehnica fulminantă, au redat cu autenticitate spectaculozitatea rapsodică, precum și transparențele impresioniste ale piesei raveliene. Nicio ezitare în cântul Ioanei, nicio opreliște tehnico-stilistică în construcția inteligibilă, elocventă a muzicii. De la pupitrul dirijoral, Leo Hussain a însoțit-o, vrăjit, pe tânăra violonistă. Și, ce alt supliment, oferit la cererea insistentă a publicului, ar fi fost mai potrivit pentru a proba, odată în plus, lejeritatea, dezinvoltura, siguranța de sine și comprehenisivitatea planului de adâncime al expresiei muzicale, decât un *Capriciu* de Paganini, cel cu numărul 10?

Caracteristicile dirijorului britanic de arhitect lucid, echilibrat al demersului sonor, de interpret înzestrat cu o natură expansiv-comunicativă extrem de flexibilă și o sensibilitate pe care știe s-o dozeze și moduleze în maniera cea mai judicioasă, atent la cele mai subtile componente ale frazei, întrucât cunoscător în detaliu al partiturilor abordate, s-au manifestat, în toată complexitatea lor, în *Simfonia* lui George Enescu. Deși în vârstă de numai 17 ani atunci când a scris-o, compozitorul și-a dezvăluit și aici, ca în atâtea alte opusuri adolescentine, extraordinara putere de asimilare, dar și de metamorfozare/distilare a diferitelor tendințe componistice – din trecut, ori contemporane cu el - în propria-i creație marcată de timpuriu de amprenta onirică, de erupții ritmico-timbrale de anvergură cosmică, și/sau tensiuni tragice, adesea cu tendințe funebre. Chiar dacă în prima mișcare străbat, de pildă, reminiscențe din exuberanța semnalelor vânătorești din opera *Freischütz* de Weber, împletite cu desfășurări sonore generoase, de sorginte brahmsiană, orchestrații luxuriante dominate de alămuri, de inspirație wagneriană, și totul într-o tratare de tip *fugato*; chiar dacă partea mediană e impregnată de suflul unui romantism târziu, cu armonii transfigurate, de obârșie brukneriană; chiar dacă în partea a treia strictețea meșteșugului contrapunctic eliberează energii spirituale indescriptibile, conducând către configurarea verticalității unui splendid *coral*, de extracție bachiană; și chiar dacă, în partea finală, compozitorul își extinde măiestria tehnicii contrapunctice printr-o triplă fugă, atât de savant construită aș spune, în interiorul căreia intercalează structuri modale, de joc popular, dar și unisonuri masive, ce păreau să delimiteze ori să șerpuiască printre intrările fiecărui subiect în parte, cu toate acestea, Simfonia „de școală" a lui George Enescu poartă amprenta indubitabilă a personalității plurivalente a muzicianului român. Ca un adevărat „om clasic", pentru care *ritmul, măsura, armonia* constituiau fundamentele unei opere desăvârșite, adolescentul Enescu a știut să găsească proporția justă între elementele împrumutate, dar pe care le simțea ca făcând parte din „sistemul meu vascular", și atributele specifice gândirii lui muzicale, astfel încât să rezulte o creație care să-i exprime în termeni veridici adevărata identitate.

Așa cum mai spuneam, Leo Hussain s-a dovedit a fi un cunoscător pertinent, plin de afecțiune și devotament al muzicii enesciene, pe care a recreat-o printr-o gestică ce îi implica deopotrivă mintea, trupul și sufletul. Fluidul emanat din ființa dirijorului s-a transmis integral orchestrei, care a răspuns prompt, cu prestanță profesională sugestiilor sale. Până și sonoritatea ansamblului a atras atenția prin acuratețe, coerență și noblețe. Neândoielnic, a fost o seară aproape perfectă, la înfăptuirea căreia au contribuit în egală măsură lucrările incluse în program și calitatea actului interpretativ în totalitate.

Despina PETECEL THEODORU

Lobgesang

Orchestra Națională Radio a programat în luna iunie o lucrare vocal-simfonică scrisă de Felix Mendelsshon-Bartholdy catalogată odinioară drept *Simfonia a II op.52 în Si bemol major*, cu subtitlul *Lobgesang*, dar pe care cele mai recente clasificări din 2009 ale Academiei Saxone de Științe Umane (MWV) o listează la secțiunea lucrărilor de muzică vocală sacră. Într-adevăr este vorba despre o simfonie - cantată a cărei primă

Jozsef Horvath

audiție a avut loc în 25 iunie 1840 și a fost scrisă cu ocazia împlinirii a 400 de ani de la înființarea tiparului – astfel, în actualitate, s-a apropiat de Bookfest-ul bucureștean care s-a desfășurat doar cu câteva zile înainte precum și cu cei 178 de ani de la prezentarea ei în public, eveniment care s-a bucurat de un enorm succes în epocă. Realizarea ei în concert a presupus un mare cumul de forțe artistice, ansamblul fiind alcătuit din 2 soprane, tenor, orchestră, cor mixt, și orgă.Ca orice operă mendelssohniană, mai ales în cazul acesteia, se

evidențiază o diversitate de stiluri, toate adaptate textelor sacre care stau la baza marii construcții, iar alcătuirea ei permite o interpretare în flux continuu. Iată de ce realizarea Orchestrei Naționale Radio, sub conducerea dirijorului József Horváth, o prezență deja intrată în conștiința publicului bucureștean, poate fi considerată una cu totul deosebită. Cele trei mișcări de început, pur orchestrale (*Maestoso con moto – Allegro Allegretto un poco agitato* și *Adagio religioso*) solicită compartimentul coardelor în pasaje extrem de rapide, fie că sunt figurații, fie că evidențiază linii melodice, care, în pofida unor indicații de tempo, își impun spontan o anumită viteză de desfășurare. Temei de început, care va căpăta valoare unificatoare, fiind enunțată pe parcursul întregului opus, îi urmează ample dezvoltări. Celelalte apariții pe post de "teme" își trag seva din aceeași sursă deoarece Mendelssohn are o concepție rezervată în ce privește "risipa de idei noi" pe parcursul aceleiași lucrări. Înveșmântarea în forme clasice (allegro de sonată, scherzo cu trio sau temă cu variațiuni) tratată cu geniul și avântul caracteristic, produce acea senzație de căutare permanentă, un freamăt ce pare fără de sfârșit, pentru ca totul să plonjeze în acel *Andante religioso* care, prin procesele variaționale, calmează discursul pregătind cele 10 secțiuni pentru care titulatura de simfonie-cantată își găsește rațiunea. Tranzițiile au fost foarte bine dozate de către dirijor, iar prima intervenție a corului a apărut în tot firescul ei. Impresionante au fost tratările polifonice ale textelor din Psalmii 150 și 33 încadrate în 2 fugi succesive, care arată imensul atașament față de tehnicile bachiene; în fapt a fost adoptată cea mai justă atitudine, tocmai pentru a realiza contrastul necesar intervenției tenorului în recitativul care precede aria propriu-zisă, …*Er zählet unsre Tränen.* Tenorul Adorján Pataki a avut o prestație excelentă, susținându-și rolul cu mult dramatism, cu o voce foarte cultivată, expresivă și cu o perfectă dicție în limba germană. Sopranele Diana Țugui și Cristina Grigoraș au evoluat omogen, separat și în duet, cu registre acute cristaline și bine integrate în discursul muzical. Prezența lor scenică a fost una dintre cele mai plăcute. Bineînțeles, în această secțiune s-au infiltrat treptat elemente de pseudo-coral, cu fireasca dispoziție pe verticală, care au culminat cu *Nun danket alle Gott.* Un punct apoteotic de la care, cvasi-palindromic, discursul s-a îndreptat spre tratările de început, polifonie corală și reluarea temei enunțate la deschiderea simfoniei-cantate. Orchestra a cântat fără răgaz mai bine de 55 de minute, cu multă acuratețe și participare, în timp de compartimentul instrumentelor de suflat a susținut cu multă precizie intervențiile deschise alte liniilor melodice principale. Corul, pregătit de dirijorul Ciprian Țuțu și-a mobilizat toată energia pentru această dificilă partitură, iar intervențiile sale numeroase au creat un adevărat *Lobgesang*. O mare realizare, o muzică sacră imaginară, înălțătoare, foarte densă, care a solicitat o atenție deosebită chiar și din partea cunoscătorilor, coordonată de experimentatul dirijor József Horváth.

Corina BURA

Concert vocal-simfonic cu OCR și Toufic Maatouk

În urmă cu 170 de ani, lumea muzicală se despărțea pentru totdeauna de unul dintre cei mai apreciați compozitori de operă pe care i-a cunoscut: Gaetano Donizetti. Reprezentant al stilului belcanto tipic artei lirice italiene, Donizetti s-a remarcat prin complexitatea liniilor melodice ale operelor sale și mai ales prin modul în care a strălucit în egală măsură atât în genul buffa, unde *Elixirul dragostei* rămâne până astăzi un reper, cât și în genul seria, *Lucia di Lammermoor* fiind una dintre primele ipostaze ale dramei muzicale de tip romantic. Om de teatru prin excelență, Donizetti a abordat însă și alte genuri muzicale precum simfonia, genul cameral, cel concertant sau genul vocal-simfonic unde a compus atât lucrări laice cât și muzică sacră.

Toufic Maatouk

foto: Elie Harb

Pentru a marca împlinirea acestui număr relativ rotund de ani scurși de la dispariția lui Gaetano Donizetti, Orchestra de Cameră Radio a susținut miercuri, 13 iunie 2018, un concert vocal-simfonic în cadrul căruia a oferit publicului versiunea sa interpretativă a *Messei da Requiem* scrise de compozitorul italian în memoria mai tânărului său contemporan Vincenzo Bellini. Avându-l la pupitrul dirijoral pe Toufic Maatouk, unul dintre muzicienii libanezi cu o importantă activitate internațională și o prezență apreciată și în țara noastră, Orchestra de Cameră Radio a ales să prezinte *Recviemul* de Gaetano Donizetti tocmai pentru a surprinde o latură mai puțin cunoscută a personalității creatoare a compozitorului italian, celebru aproape exclusiv datorită marilor sale opere. Cu o garnitură solistică alcătuită din Micaela Mingheras-Couture (soprană), Maria Miron Jinga (mezzosoprană), Marco Ciaponi (tenor), Constantin Alexandru (bariton) și Shadi Torbey (bas), varianta audiată în Sala Radio a *Recviemului* de Donizetti a fost una de ținută, echilibrată și construită cu inteligență de Toufic Maatouk care a știut să valorifice specificități ale partiturii precum întrepătrunderea specială dintre anumite elemente provenite din tradiția secolelor anterioare (momentele de scriitură în stil fugato ori cele în care sonoritățile partiturii amintesc de vechea retorică muzicală ce punea accentul pe implicațiile textelor liturgice), și acele inserții ce amintesc că Donizetti a fost unul dintre marii creatori de operă.

De altfel, aproape toate momente solistice sau de ansambluri vocale au amintit de atmosfera tipică operelor și de cantilenele ce deveniseră o veritabilă emblemă a stilului operistic al lui Donizetti, soliștii având astfel oportunitatea să-și etaleze certele calități vocale, în aceste secțiuni ce au fost

gândite gradual. Mai întâi, am aplaudat veritabilul terțet din *Tuba mirum* în care glasul cald şi sigur în registrul acut al lui Marco Ciaponi şi profunzimea vocilor lui Constantin Alexandru şi Shadi Torbey s-au întrepătruns într-o pagină muzicală cu o alură aproape de cea din opere, aşa cum a fost şi următorul moment, duetul din *Judex ergo* dintre tenor şi bariton, mai prezent aici decât în terțet. Secvența *Ingemisco*, unul dintre climaxurile *Recviemului*, l-a relevat pe Marco Ciaponi drept un tenor sigur, cu glas susținut şi bine dozat în diversele registre şi cu o expresivitate sonoră ce a contribuit la construirea unuia dintre cele mai apreciate episoade ale lucrării, asemănător în multe privințe unei arii din marile opere ale lui Donizetti.

Partitură generoasă mai ales cu vocile bărbăteşti, inclusiv basul având două momente ce pot fi considerate veritabile arii, *Recviemul* este mai degrabă reținut cu vocile feminine, acest detaliu neîmpiedicându-ne să remarcăm glasul cristalin dublat de acuratețea intonațională al sopranei Micaela Mingheras-Couture sau vocea sigură, plină de armonice şi siguranța atacurilor pe care le posedă mezzosoprana Maria Miron Jinga, în cazul ambelor fiind evidentă experiența deopotrivă a concertelor vocal-simfonice şi a spectacolelor de operă.

O componentă importantă a variantei prezentate de Orchestra de Cameră Radio şi dirijorul Toufic Maatouk a fost reprezentată de prezența consistentă a corului (Corul Academic Radio a fost pregătit foarte bine de dirijorul Ciprian Țuțu), ale cărui intervenții au constituit legătura cu tradiția şi au conferit tocmai acea sobrietate tipică genurilor religioase ce provine din sugestia participării unei comunități întregi la serviciul divin săvârşit de regulă în catedrale.

La capătul unei seri de ținută, în care am remarcat muzicalitatea artiştilor prezenți pe scenă, putem reține faptul că *Recviemul* lui Gaetano Donizetti, scris cu patru decenii înaintea celui verdian, este prima lucrare vocal-simfonică religioasă în care sunt introduse trăsături ale stilului operistic, într-o sinteză tipică artiştilor meridionali, muzica rezultată fiind una deopotrivă sobră şi sentimentală, apropiindu-se astfel şi mai mult de profunzimea stărilor sufleteşti umane.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Concursul „Marele Premiu" – Gala laureaților

Educația muzicală, fie ea specializată sau de masă, reprezintă o componentă deosebit de importantă în formarea personalității copiilor şi adolescenților, care îşi pot dezvolta astfel latura creativă şi o sensibilitate aparte pentru frumosul artistic, fiind recomandat ca muzica să nu lipsească din procesul de instruire al celor mici. Dincolo de familiarizarea cu una dintre cele şapte arte fundamentale, cei mai talentați dintre aceştia fac deja primii paşi în conturarea unei posibile cariere muzicale profesioniste, pe care o doresc a se desfăşura la un nivel cât mai înalt, barometrul nivelului la care se află în diverse momente fiind concursurile în cadrul cărora cei mici îşi pot demonstra calitățile.

Un asemenea eveniment a fost şi Concursul „Marele Premiu", organizat de Palatul Național al Copiilor şi dedicat tuturor elevilor care studiază muzica în şcolile şi liceele de specialitate dar şi în palate şi cluburi ale copiilor. Aflat la cea de-a XXIII-a ediție, coordonată de profesorii Oana Pârvu şi Stelian Coman, Concursul Național „Marele Premiu", care are deja o remarcabilă tradiție, şi-a desemnat pe 14 iunie 2018 câştigătorii, la capătul mai multor etape în care juriile celor opt secțiuni i-au desemnat pe cei mai buni concurenți dintre cei peste 1000 înscrişi în faza zonală.

Palatul Național al Copiilor
organizează în perioada
11 - 14 iunie 2018
Concursul Național de
Interpretare Instrumentală
MARELE PREMIU
Ediția XXIII

Cu maximă rigurozitate, membrii juriilor, profesori la şcoli şi licee de muzică, au notat evoluțiile micilor muzicieni şi la capătul deliberărilor au stabilit ierarhiile finale, dezvăluite în cadrul Concertului laureaților, în care dincolo de acordarea diplomelor i-am putut asculta pe câştigătorii trofeelor celor opt secțiuni: Orchestra de cameră a Şcolii de muzică nr. 5 (secțiunea Muzică de cameră/şcoli şi licee de muzică), Emanuela Ioniță - Şcoala de Artă Bucureşti (secțiunea Pian), Daria Batschi – clasa a VII-a, C.N.M. „George Enescu (harpă – secțiunea Corzi grave), Dumitru Tudor – clasa a IV-a, Palatul Național al Copiilor (clape – secțiunea Clape şi Instrumente tradiționale), Dinu Mihai Răzvan Nițu – clasa a VIII-a, C.N.A. „Dinu Lipatti" (trompetă – secțiunea Suflători/Percuție), Valențiu Constantin Grigorescu – clasa a VI-a, C. N. M. „George Enescu" (pian – secțiunea Pian - şcoli /licee de muzică), Orchestra de Cameră „Adagio" a Palatului Național al Copiilor (secțiunea Muzică de cameră – palate/cluburi) şi Robert-Iulian Sultan – clasa a V-a, C. N. A. „Dinu Lipatti" (vioară – secțiunea Vioară). Dintre câştigătorii secțiunilor individuale i-am remarcat în mod deosebit pe Daria Batschi, care s-a evidențiat prin eleganța pe care o afişează deja în interpretare aşa cum s-a văzut în *Serenada* de E. Ferreira Costa, Mihai Răzvan Nițu, a cărui acuratețe intonațională din partea I a *Concertului* de J. N. Hummel îl recomandă pentru o viitoare carieră remarcabilă, şi mai ales Robert-Iulian Sultan, care a impresionat în *Fantezia pe teme din Carmen de G. Bizet* compusă de Frantisek Drdla prin siguranța trăsăturii de arcuş, vibrato-ul cald şi frazările energice, aceste calități ce trebuie dezvoltate în continuare putând reprezenta argumentele conturării unui viitor violonist de un real talent ce se poate bucura de un succes meritat în anii ce vin dacă este însoțit de munca asiduă.

Impresionat încă de evoluția micului violonist, câştigător şi al „Marelui Premiu" al concursului, am plecat de la gală gândindu-mă că, deşi mulți nu conştientizează, manifestări precum Concursul Marele Premiu organizat de Palatul Național al Copiilor au o importanță deosebită în dezvoltarea micilor muzicieni şi în selecția celor mai buni dintre cei buni. De aceea, concursurile dedicate elevilor mici şi mari ar trebui privite mai atent şi, de asemenea, încurajate prin alăturarea în aceste proiecte a unor sponsori care să ofere acele condiții financiare necesare desfăşurării acestora la un nivel cât mai înalt din cât mai multe puncte de vedere.

Mădălin Alexandru STĂNESCU

Festival de orgă

Catedrala Sf Josef a organizat între 25 şi 31 mai un concis festival de orgă, oferind publicului bucureştean (intrarea liberă!) o imagine complexă asupra frumuseţii şi suveranităţii acestui copleşitor instrument, aducând in spaţiul sacru al edificiului patru organişti remarcabili, de notorietate europeană, in patru seri diferite… Noutatea, vorbind de imaginea propriu-zisă, a fost un ecran aşternut la altar, pe care s-a proiectat simultan cu sunetul venit din absidă filmul travaliului organistului, dominând claviaturile şi registrele cu precizia piloţilor de supersonice.

Primul organist, cehul Pavel Kohout, expert în muzică barocă şi orgi istorice a surprins însă prin apetenţa sa pentru transpuneri la orgă a unor pagini orchestrale vestite, precum *Concertul Branderburghez Nr 3* de Bach, poemul *Vltava* de Smetana şi chiar o "Fantezie pe temele poemului Visehrad de Smetana" de Josef Klička. Dacă Bach a sunat prea masiv, substanţa sonoră dedicată corzilor fiind cu greu reperată din luxurianţa timbrală organistică, "Vltava" a devenit un coral celest în final, împăcându-ne după lipsa cantabilităţii orchestrale din temă. Mult mai bogată a fost "Fantezia" de Klička şi alături de *Studiile pentru Pedalflugel* de Schumann au conturat portretul unui organist romantic în expresie, virtuozitate şi creativitate fantastă. Următorul organist, francezul Baptiste Florian Merle Ouvrard a adus claritatea şi rigoarea carteziană în interpretările sale, dar asociată cu o disponibilitate remarcabilă spre improvizaţie, amintindu-ne de sibianul nostru Franz Xaver Dressler. *Preludiul* şi *tripla fugă* de Bach au înălţat o construcţie extrem de solidă şi diversificată, pe o rigoare a pulsului necesară echilibrului nostru, cele 3 *Dansuri* (*Voiles*, *Deuils*, *Luttes*) de Jehan Alain au fost desfăşurări timbrale extreme. Uluitor a fost însă B.F.Merle Ouvrard în "Improvizaţia" sa pe teme româneşti (*Hora Staccato* de Dinicu şi *Dans ţărănesc* de Dimitrescu), devenite spirale ale unui caleidoscop cinematografic, într-o evoluţie vulcanică, de la bocetul naiului lui Zamfir la fresca uriaşă a mânăstirilor bucovinene, transferate in sunete .

Marcel Octav Costea

Gazda festivalului, organistul catedralei Sf. Josef, Marcel Costea, a venit cu o eleganţă repertorială şi interpretativă de sorginte nobilă. În preambul l-a adus pe Frescobaldi, fragmente din "Missa della Madonna" completând cu propriul său timbru vocal, pliat sacerdotal pe volutele gregoriene, savurând epicureic parfumul arhaic al acestei muzici. Bach (*La râul Babilonului*) a sunat absolut vocal, cu o registraţie serafic exploatată, dar şi cu o inteligenţă a legato-ului remarcabilă. *Preludiul* şi *fuga în do* de F. Mendelssohn Bartholdy au fost omagiul sentimental pentru cantorul de la Leipzig, pentru ca apoi cele două lucrări de Jehan Alain ("Le jardin suspendu" şi "Litanies") să ne aducă secolul trecut, cu bucuria alcătuirii sonore contemporane, pe linia Messiaen, Duruflé şi... Bartok, toate rezolvate cu aceeaşi abordare elegantă, lucidă, dar şi sentimental implcată. Ultimul organist, italianul Domenico Severin (cel care a studiat şi cu remarcabilul nostru organist Mihai Rădulescu, plecat de mult din ţară) a fost o prezenţă vulcanică, de natură romantică. Chiar accentul recitalului său a căzut pe două capodopere romantice, Cesar Franck - *Choral în si*, Franz Liszt - *Preludiu şi fugă pe tema B.A.C.H.*, redate cu o forţă epică acaparantă, neîngăduind relaxarea, obligând totalul organistic să mai înalţe o catedrală de sunete, mult mai vastă decât cea de zid. *Passacaglia* şi *fuga în do* de Bach au pregătit prin tumult momentul romantic central, iar "Improvizaţia pe tema Te Deum" de Charles Tournemire a transfigurat romantismul în cataclismele moderne, calmate doar de păsările lui Messiaen din *Messe de la Pentecote*.

Prin cei patru organişti, atât de puternici, complecşi, diferiţi şi cuceritori, Festivalul Internaţional de Orgă Sf. Josef ne-a convins că avem nevoie să aşezăm din când în când în toată inima noastră pe regina instrumentelor muzicale – orga.

Camelia PAVLENCO

Simpozion CIMRO DAYS – Generaţia tânără a muzicologiei româneşti

Cea de a treia ediţie a Zilelor Centrului de Informare Muzicală din România a avut ca obiectiv principal promovarea unei pleiade de tineri compozitori, interpreţi şi muzicologi, personalităţi în formare care au preluat dificila sarcină de a releva noi faţete ale creativităţii artistice în perimetrul cultural autohton. Structurat cu maximă eficienţă de către directorul artistic Diana Rotaru şi echipa sa de lucru, mini-festivalul CIMRO DAYS şi-a propus să se adreseze unui public cât mai divers printr-o punere în pagină concisă dar atractivă a spectrului de evenimente derulate pe parcursul serilor de 18-19 iunie în Aula Palatului Cantacuzino. Evident, una din principalele ţinte ale derulării întregului program a fost reconstruirea unor punţi între reperele de valoare ale muzicii noi şi potenţialii săi receptori, spre a facilita acea comuniune ideală dintre creator şi auditoriu care generează aprecierea conştientă a operei de artă.

Cronologia manifestărilor a debutat cu un incitant "Colocviu colocvial" – *Tăcere şi sunete în muzica românească* – în care Vlad Văidean, Ana-Maria Cazacu, Benedicta Pavel şi Desiela Ion, şi-au ilustrat elocvent diferitele stadii de pregătire muzicologică prin materiale de substanţă inteligent argumentate. Cercetările lor s-au concentrat asupra câtorva nume ale componisticii contemporane: Anatol Vieru, Tiberiu Olah, Wilhelm Georg Berger şi Dumitru Bughici, punând în discuţie aspecte inedite ale dramaturgiei lor creatoare, sistematizând direcţii de analiză, plasând biografia compozitorului respectiv (cazul lui Dumitru Bughici) în contextul istoric care i-a marcat, cumva, status-ul social.

Studiul *Valorificarea tăcerii în muzica lui Anatol Vieru şi Tiberiu Olah* i-a prilejuit doctorandului Vlad Văidean posibilitatea de a lansa provocarea unei ipostazieri inedite, cu alură metaforică, a creaţiei celor doi compozitori în raport cu implicaţiile muzicale ale noţiunii de "tăcere". În continuare, pornind de la cele două volume ale lui Wilhelm Georg Berger

ce definesc noțiunea de cvartet – *Cvartetul de coarde de la Haydn la Debussy* şi *Cvartetul de coarde de la Reger la Enescu*, studenta Ana-Maria Cazacu a caracterizat *Dimensiunile stilistico-estetice ale cvartetului de coarde* în accepțiunea compozitorului, evidențiind riguros detaliile tematicii ambelor scrieri. Apoi, masteranda Benedicta Pavel a completat schița portretului aceluiaşi compozitor, demersul său muzicologic intitulat *Wilhelm Georg Berger - coralul integral cromatic şi simfoniile cu orgă* reliefând aplicabilitatea unora din teoriilor sale originale – precum cea a "coralelor integral cromatice" – de-a lungul propriei creații simfonice, o combinație logică de forme fixe şi improvizatorice complex structurată. În fine, în studiul său *Dumitru Bughici: forme clasice şi jazz în muzica românească*, masteranda Desiela Ion a evocat figura compozitorului

foto: Sorin Antonescu
Ana-Maria Cazacu, Benedicta Pavel şi Desiela Ion, Vlad Văidean

menționat din perspectiva tentativelor sale de a integra tipologia jazzistică în arhitecturarea a numeroase opusuri simfonic-concertante, amintind şi de polemica plină de culoare dintre Dumitru Bughici şi Nicolae Brânduş referitoare la conotațiile conceptului de improvizație.

Suita de expuneri descrisă anterior a fost urmată de un moment de maxim interes, mai ales pentru publicul de specialitate atras punctual de acest eveniment: relansarea volumului *Orientări, direcții, curente ale muzicii româneşti din a doua jumătate a secolului XX*, conceput de muzicologul, compozitorul şi performerul Irinel Anghel cu nu mai puțin de două decenii în urmă! Strălucita pledoarie a invitatului serii, muzicologul clujean Oleg Garaz, pentru această "carte-ghid", "carte-hartă", "carte acceleratoare" ce îmbină componenta istorică şi cea sistematică a subliniat cu pregnanță necesitatea reeditării unui asemenea document analitic – model, acea sursă mult aşteptată de informare asupra muzicii ultimei jumătăți a veacului trecut care, prin intermediul Editurii EIKON, a fost repusă în circulație. Insistând asupra importanței acestui proiect editorial de excepție în care s-a implicat, cu binecunoscutu-i profesionalism, EIKON, directorul său Valentin Ajder a încheiat seara, reamintindu-ne că volumul lui Irinel Anghel face parte dintre acele "cărți organonice care indică direcția şi creează un schelet pentru ceea ce va urma".

Felicitări Dianei Rotaru pentru acest substanțial debut al CIMRO DAYS, o deschidere promițătoare pentru manifestările care o vor succeda cu dedicație specială pentru pasionații de muzică nouă, indiferent de generația căreia îi aparțin!

Loredana BALTAZAR

Agonii şi extazuri estivaliere: SonoMania versus Origami

Poate mai puțin extazuri şi mai mult agonii, lucrările interpretate în concertul din 18 iunie au inițiat şi un alt "duet" conceptual precum figurativ şi ornamental. Concepute într-un "mainstream" al limbajului muzical postmodern, cele şapte lucrări prezentate s-au situat într-un spațiu paradoxal intens revendicat, pe de o parte, de agonistica figurativ-ornamentală a limbajului, şi pe de alta, de formatul cameral al lucrărilor prezentate - doar duete şi instrumente solo. Iar acest paradox l-au împărțit într-un mod binemeritat Casa Memorială "George Enescu" (Bucureşti) (formatul cameral) şi Festivalul CIMRO Days, ediția 2018 (conținutul neo-avangardist), având-o ca director artistic pe compozitoarea Diana Rotaru.

Cu un titlu sugestiv şi aparent inocent - SonoMania: Origami - întreg concertul s-a prezentat mai degrabă în imaginea unui palimpsest, lucrările parcă scriindu-se una peste textul celeilalte. În acelaşi timp, savoarea muzicii o amplifica şi caracterul de palindrom, deoarece atât articularea fiecărei compoziții, cât şi succesiunea lucrărilor, înlănțuite parcă într-un şir cvasi-variațional, produceau un impresionant joc de reflecții în oglindă, fiecare următoare lucrare parcă absorbind intonații, ritmuri şi profiluri din cea precedentă şi relevându-i cu atât mai mult conținuturile.

În opinia mea, structura de rezistență a întregului program au reprezentat-o trei lucrări: *Da viola* pentru violă solo de George Balint, *Clavirgus* pentru clarinet şi violă de Gabriel Mălăncioiu şi *Viermi de măr II* pentru clarinet şi violă de Dan Dediu. Trei lucrări cu trei declarații conceptuale puternic şi insistent afirmate şi astfel edificând o "arcadă" tematică. Agonistică în miniaturismul ei, *Da viola* (interpretă Tamara Dica) a îmbinat dramatismul frust, refularea şi contemplația într-o succesiune evolutivă laconică, esențializată, butadă şi "origami" deopotrivă. Extinsă până la durata de cincisprezece minute, lucrarea *Clavirgus* (Tamara

foto: Sorin Antonescu
Lansare carte: Oleg Garaz, Irinel Anghel

Dica - violă, Mihai Pintenaru - clarinet şi bas-clarinet) s-a desfăşurat ca un ciclu multicolor, generos impregnat de procedee tehnice, dar şi de "trimiteri" intonaționale, ritmice sau texturale la diverse plaje conceptuale ale gândirii muzicale postmoderne. O lucrare pe cât de consistentă ca material, pe atât de interesantă d.p.d.v. tehnic şi expresiv. *Viermi de măr II* (Tamara Dica - violă, Mihai Pintenaru - clarinet) s-a prezentat ca un măiestrit exercițiu de modelare, lăsând impresia unui autor detaşat şi observând într-un mod, poate, nostalgic,

înșăilarea ireproşabilă a stilemelor, eleganța pulsației ritmice, cu subtile irizări coregrafice şi nu în ultimul rând, eficiența dialogului între cele două instrumente ale duo-ului.

Două compozitoare - Dora Cojocaru şi Carmen Cârneci - şi-au afirmat prezența prin *Red Rouge Rot* şi, respectiv prin *Origami II*, ambele lucrări pentru oboi solo (interpret - Valentin Ghiță). Tripticul lui Dora Cojocaru ar putea, pe bună dreptate, să adere la nucleul lucrărilor de suport al întregului concert în primul rând prin originalitatea concepției compoziționale, prin

Tamara Dica, Mihai Pintenaru

foto: Sorin Antonescu

gestionarea foarte fină a sugestibilității între aluziv şi inedit, dar şi prin controlul ferm al pulsiunilor experimentaliste. Lucrarea lui Carmen Cârneci, dimpotrivă, stârneşte, provoacă şi chiar "sfidează" printr-un neastâmpăr uşor "agresiv", năvalnic, impresionând prin avangardismul explicit al atitudinii.

Valentin Ghiță

foto: Sorin Antonescu

Lucrarea *Invocazioni* pentru clarinet solo (interpret Mihai Pintenaru) de Viorel Munteanu am receptat-o ca pe un "caleidoscop", un fluviu narativ introspectiv bogat nuanțat. Iar *Bicephalous* pentru oboi şi clarinet (interpreți Valentin Ghiță şi Mihai Pintenaru) de Mihai Măniceanu, prima lucrare din programul concertului, a dat, practic, tonul întregului concert prin agonistica *love-hate* spectaculos articulată între cele două instrumente.

O particularitate a repertoriilor muzicale postmoderne şi în particular a lucrărilor prezentate în acest concert este o anumită obligativitate a *re-audierii*, doar astfel fiecare lucrare relevându-şi specificul şi indiscutabila muzicalitate.

Oleg GARAZ

PRESS.PLAY:
Noua generație de compozitori

Centrul de Informare Muzicală din România continuă efortul de a face cunoscută muzica românească prin cea de a treia ediție CIMRO DAYS, dedicată noilor generații de muzicieni. Câțiva dintre cei mai promițători tineri compozitori (majoritatea aflați încă pe băncile facultății) şi-au prezentat lucrările în cadrul evenimentului PRESS.PLAY din data de 19 iunie, găzduit de Muzeul Național „George Enescu", care a înfățişat o interesantă alăturare de sonorități acustice şi electronice. Compozitorii „acustici" au fost totodată şi interpreți, fiecare dovedind o impresionantă tehnică pianistică. Din păcate, cei doi reprezentanți ai muzicii electronice (Alexandru Sima şi Constantin Basica) nu s-au putut afla în sală, însă audiția lucrărilor acestora a fost asigurată de directorul artistic al CIMRO DAYS, compozitoarea Diana Rotaru.

Andrei Petrache, aflat în primul an de studii universitare, a propus în deschiderea concertului o suită (în

Andrei Petrache

foto: Sorin Antonescu

primă audiție), care imortalizează câteva „instantanee din viața unui student" (subtitlul lucrării). *Autobiografeme* pentru pian solo debutează frenetic („Sesiunea") apoi se linişteşte pentru contemplări selenare („Priviri spre lună"). Lupta comică dintre student (pentacordia *do-re-mi-fa-sol*) şi o gânganie (disonanțele şi clusterele) este ilustrată de partea „Cu gângania în cameră", fiind urmată de fugitivele „Sclipiri în noapte" şi de demonstrația de virtuozitate instrumentală din „Centrifuga urbană" (aici se remarcă şi introducerea unor pasaje cu iz de jazz).

Realizată în studiourile de la Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris, piesa *des vagues* pentru mediu electronic de Alexandru Sima foloseşte instrumente muzicale sau obiecte obişnuite (cordar de tobă mică, tobă de mână, pahar, perie, *superball* etc.) aflate în imediata apropiere a membranei microfonului. Ideea de „valuri" poate fi percepută diferit de-a lungul acestei compoziții: „valuri" de amintiri; *flashback*-uri (în cazul succesiunilor sonore de scurtă durată); finalul care sugerează timpul curgător în clepsidră, efectele „eoliene" însoțind „curgerea sonoră".

Revenindu-se la acustic, *Gisicgeis Sonata* pentru pian de Alin Chelărescu dezvoltă elementele *sol diez*, *do diez*, *mi bemol* şi *sol*, formându-se structuri şi celule abordate modal sau atonal. La aceasta se adaugă secvențele octavizante care inserează un parfum romantic („skriabinistic", cum menționa compozitorul), Chelărescu găsind o modalitate proprie de a

contopi mai multe idiomuri muzicale diferite în cadrul unei desfășurări continue, într-o formă monopartită.

Prin *Monitoring Dreams* pentru mediu electronic, Constantin Basica explorează relația simbiotică dintre muzicieni și video (la acest concert a fost prezentată doar versiunea audio stereo), în cazul de față dorind să-și monitorizeze și analizeze visele, cu scopul de a găsi un remediu pentru frica sa de scenă. Toată succesiunea de

Bogdan Pintilie
foto: Sorin Antonescu

evenimente, regăsită într-o apariție pe o scenă de concert, apare distorsionată, pornind de la discuțiile din auditoriu, continuând cu interpretare în sine și până la aplauzele de la sfârșit.

Bogdan Pintilie încheie concertul PRESS.PLAY cu *Sentimente și rațiuni* pentru pian, o suită tripartită care aduce în prim-plan relația de conlucrare sau de confruntare dintre cele două componente care fac parte din viața tuturor oamenilor. Prima parte („Melancolii întrerupte") întrebuințează sonorități care imprimă o stare de tristețe, oscilând între melancolie și dorința de a părăsi acest sentiment. Lupta dintre sentiment și

Alin Chelarescu
foto: Sorin Antonescu

rațiune este ilustrată în „Mânie și astâmpăr" prin momentele uneori vulcanice, alteori reținute (dar la limita rațiunii). Remarcabilă pentru această parte a fost regia gândită de compozitor, care a constat în aruncarea violentă sau lăsarea lină pe jos a partiturilor aflate la pian, în funcție de cine domina în acel moment: sentimentul sau rațiunea. În final, „Rațiunea inimii" suprinde în patru faze conlucrarea dintre rațiune și sentiment, redând într-o manieră intimă momentele delicate, agitate, pasionale sau umoristice.

Concertul PRESS.PLAY a atestat talentul extraordinar al noii generații de compozitori români, aflată într-o continuă căutare de modalități cât mai diverse de a se exprima. Au rămas multe alte orizonturi de explorat în ceea ce privește muzica electronică, relativ tânără din punct de vedere istoric, însă lucrările „acustice" prezentate în cadrul CIMRO DAYS au arătat că instrumentele clasice sunt departe de a-și fi spus ultimul cuvânt.

Vlad-Cristian GHINEA

Muzică tânără făcută de tineri

M-am încăpățânat să frecventez deja atâtea concerte, recitaluri și tot soiul de evenimente ce țin de lumea muzicii noi sau contemporane sau cum i-o mai fi zicând; dar mărturisesc că tot nu reușesc să-mi reprim mirarea imberbă de fiecare dată când, proaspăt ajuns în sala de concert, observ că unele locuri încă mai sunt totuși ocupate, iar pe scenă încă urmează să pășească o anumită cantitate de făpturi vii. Spre profunda mea stupoare, concertul respectiv nu se dezminte și chiar are loc, de la un capăt la celălalt, somându-mă ca de obicei la diverse reacții – îmbiere sau plictiseală, încântare sau provocare –, însă niciodată nereușind să mă scoată din senzația aceasta ușor bizară a mirării și a întâmplării că sunt, laolaltă cu toți ceilalți implauzibili din sală și de pe scenă. Parcă m-aș aștepta ca-n fiecare clipă să dea damblaua-n toți, să ne volatilizăm subit, ca și loviți de o molimă necunoscută, sau să fim răpiți odată la ceruri, ca să nu mai încurcăm lumea degeaba. Tot stau și-ascult și mă minunez cât pot de mult: iată, mai sunt încă pe lume încăpățânații ăștia! Iată, mai nasc și-n vremea de-acuma compozitori pe care poți pune mâna! Iată-i pe muzicienii cei preatineri în cuget și-n simțiri, care nu s-au mai putut mulțumi să poarte doar costumul apretat al curatorului și au trecut la ținuta degajată a experimentatorului! Dar iată-ne și pe noi, rătăciții și fantomaticii aceștia, care, fie ieșind din muzeu, fie încercând să-l extindem, am aflat că mai există viață și dincolo de Beethoven & co.! Încă ne mai preumblăm, încă ne mai ascultăm, ca stoice și inexplicabile viețăți, prin aerul rarefiat al acestei rezervații. Încă-și mai răspândește zvonul, murmurul, freamătul – oricât de înfundat, oricât de uitat – acest continent scufundat al nostru. Încă mai reușește să se închege, încă-și mai pâlpâie luminile, încă mai palpită – oricât de dosnic i-ar fi cotlonul, oricât de îngustă albia – acest univers paralel al nostru, care de fapt ar putea fi al tuturora.

Dată fiind o atare situațiune, cel care se încăpățânează să creadă în vitalitatea muzicii contemporane nu poate decât să se entuziasmeze cu atât mai mult atunci când are prilejul să constate că, în pofida împrejurărilor nu prea favorabile, acestei arte continuă să i se consacre oameni tineri și foarte tineri. E tocmai ceea ce a dorit să arate ediția cea mai recentă, a treia, a mini-festivalului *CIMRO Days*: subintitulate „new generation focus", cele două seri de evenimente petrecute în 18 și 19 iunie 2018 la Muzeul Național „George Enescu" și-au propus, potrivit comunicatului de presă semnat de directorul artistic Diana Rotaru, să pună în lumină „muzica tânără făcută de tineri". Ultimul recital le-a aparținut Ellei Bokor și lui Mircea Marian, violonceliști foarte activi și apreciați, atât ca prezențe individuale, cât și ca formație camerală. În această din urmă ipostază, ei au ales să se prezinte publicului drept *Duo Cello Jaya*, denumire despre care am aflat că face trimitere la numele unuia dintre cei doi gardieni care străjuiesc intrarea în reședința paradiziacă a zeului Vishnu (*cf.* http://duocellojaya.ro/). S-ar putea vorbi, deci, despre dorința celor doi muzicieni de a-și asuma menirea unor mijlocitori spre dimensiunea muzicii noi ca spre o dimensiune mai înaltă și totodată mai profundă. Pe mine, cel puțin, la asta

m-ar duce cu gândul titulatura pentru care au optat cei doi. Căci, ascultându-i, m-am bucurat să pot sesiza toate calitățile necesare pentru ca un asemenea deziderat să fie atins cu vârf şi-ndesat: priceperea tehnică pusă-n cumpănă cu o versatilă capacitate de reacție afectivă, plăcerea şi răbdarea de a pătrunde partiturile abordate în aşa fel, încât să nu lipsească nici unele accente mai provocatoare, atitudinea scenică deopotrivă elegantă şi degajată, eminamente prietenoasă. Toate aceste calități m-au convins că *Duo Cello Jaya* posedă într-adevăr puterea de persuasiune necesară pentru a-i conferi muzicii noi savoarea şi prospețimea fructului rodit într-o grădină paradiziacă, în măsură să-i ispitească nu doar pe cunoscători, ci şi pe acei – încă majoritari – ascultători pentru care acest gen de muzică rămâne din păcate o sperietoare ermetică. Mai mult însă decât atât, aş tinde să cred că aceşti întru totul lăudabili violoncelişti au propus perindări printre luminile şi umbrele pieselor prezentate în moduri în care nu doar că i-au mulțumit pe compozitori, dar probabil că i-au şi iluminat pe alocuri.

Duo Cello Jaya, Iulian Ochescu

foto: Sorin Antonescu

Astfel, cei doi s-au arătat mai întâi capabili să acționeze aproape ca un singur instrument, dedublându-se şi cedându-şi reciproc, într-o perfectă congruență, incantațiile imitative prin care Dan Popescu a ştiut să strunească treptata şi misterioasa apariție sonoră a unui *Doppelgänger*. Mai apoi, s-a dovedit foarte interesant faptul că cel puțin titlul, dacă nu şi traiectoria expresivă a următoarei piese – *Fresco meets Baldi* de Sebastian Androne – a părut să exploateze tocmai înțelesurile sosiei fantasmatice, stabilind, prin detonarea narativă a numelui compozitorului renascentist, o intrigă simpatică între două personaje opuse, dar complementare. Virtuțile dialogice ale celor doi instrumentişti au căpătat aici un spațiu de desfăşurare mai alert şi mai conflictual, căci acum ei au fost invitați spre ghiduşe coliziuni, fiind puşi ba să flirteze, ba să se contreze, până când, reunindu-se în intonarea eterată a unei bine cunoscute arii frescobaldiene – *Se l'aura spira tutta vezzosa* –, au ajuns la un liman împăciuitor. Ceea ce a urmat s-a impus drept cel mai pitoresc moment al recitalului, prilej pentru a savura din plin măiestria cu care cei doi interpreți stăpânesc tehnicile instrumentale extinse. Ascultătorilor li s-a administrat de fapt o pilulă poznaşă, *Switch on-Switch off*, în care Mariela Rodriguez a valorificat îndeosebi resursele percusive ale violoncelelor, ordonându-le pe canavaua unor ritmuri cubaneze contagioase şi înviorătoare, placate şi prefirate în nici trei minute, ca o mică şi delectabilă rafală. La polul expresiv opus s-a plasat *The Nightmare of Light*, un fel de goană patetică şi expresionistă, lipsită de o finalitate lămuritoare, căci chiar compozitorul, Vlad Răzvan Baciu, a precizat că această piesă „este despre zbucium, căutare, forțe, încleştare profundă, regăsire, preț şi uitare". Cei doi violoncelişti s-au arătat convingători şi în acest registru dramatic, pentru ca mai apoi să traverseze cu brio spectrul expresiv extrem de pastelat al suitei *A Glimpse of the Star Trek Universe* de Aurelian Băcan. De la trepidația teleghidată şi agresivă a Borgilor (surprinşi în primul mini-tablou al suitei) până la propulsia întreprinzătoare şi fredonabilă a navetei spațiale *The Enterprise* (pe post de copertă finală); trecând prin ceea ce autorul a denumit „atmosfera «telenovelistică»" a Planetei Risa – un fel de îmbinare între hedonismul impresionist şi duioşia de tip Muzak –, apoi prin forfota pizzicată a mercantililor Ferengi şi prin levitația melodică a meditativilor Vulcanieni (aceasta din urmă părând aproape să pastişeze o pagină lirică din Messiaen), toate cele cinci viniete sonore au arătat remarcabila apetență a lui Băcan pentru pregnanța descriptivă, pentru ingeniozitatea cinematografică a unor imagini muzicale plasate preponderent în registru comic. În final, tot vizualul a stat la baza miniaturii *Lut* de Diana Rotaru; programul mărturisit de compozitoare a fost cel „de a crea o imagine sonoră a parcului terasat care înconjoară Vila Golescu din Câmpulung-Muşcel". A rezultat de aici un traiect muzical foarte limpede şi plastic, în fapt o încercare de a evoca muzical țâşnirea ascendentă a jerbelor de verdeață, mai întâi dinăuntrul unui „bocet teluric", al unui „vaiet din adâncuri" foarte sugestiv, apoi ramificate şi rodite tot mai energic, până când, înflorite într-o eterofonie cristalină, îmbibată de irizații folclorice, acestea încremenesc „într-un coral delicat şi luminos", ca un portal ce se deschide protector în jurul „bijuteriei arhitectonice". Semnătura consacrată a compozitoarei a fost perfect recognoscibilă şi în această ipostază miniaturală a neîncetatei sale admirații pentru expresia de tip oniric şi incantatoriu. Iar faptul că interpreții au consunat poate cel mai bine cu această piesă, care de altfel le şi este dedicată, a fost de natură să confirme o dată în plus locul valoros pe care Diana Rotaru şi l-a câştigat între vocile componisticii româneşti.

Nicidecum nu trebuie însă omisă contribuția pianistului Iulian Ochescu: pe lângă prezența sa stenică în cadrul trio-ului lui Aurelian Băcan, el a asigurat trei intervenții solo de o delicatețe şi un bun gust desăvârşite, mai întâi alternând lucrările contemporane prezentate de *Duo Cello Jaya* cu ecouri melancolice din creația enesciană (e vorba despre *Pavana* din Suita nr. 2 op. 10 şi *Melodia* din *Pièces impromptues* op. 18), pentru ca mai apoi să se lanseze el însuşi în prezentarea în primă audiție a trei fragmente liliputane (un coral, o serenadă şi o fugă-omagiu) din suita *In Black and White* de Tudor Feraru. Alăturarea acestora din urmă cu paginile enesciene a fost, desigur, un gest disproporționat; căci, chiar dacă, tehniceşte vorbind, s-au încadrat ireproşabil în definiția pe care şi-au asumat-o, miniaturile tânărului compozitor clujean nu au lăsat totuşi o impresie mai puternică decât aceea a unor exerciții studioase de scriitură. Rețin însă cu deosebită satisfacție faptul că talentul lui Iulian Ochescu se arată tot mai tentat de muzica nouă. Pentru această artă care are acută nevoie de interpreți dedicați, tineri în cuget şi-n simțiri, dispuşi să o promoveze în absența cvasi-totală a vreunor răsplăți copleşitoare, nu poate reprezenta decât un cert câştig „racolarea" spirituală a unui asemenea ambasador. Aşa cum un câştig deja confirmat pentru muzica nouă este *Duo Cello Jaya*. Le doresc să aibă parte de tăria necesară pentru a merge mai departe cu aceeaşi pasiune. Iar cititorilor, fie ei cât de puțini, nu pot decât să le urez să aibă şi ei bucuria de a lua parte la recitaluri precum cel pe care tocmai am avut bucuria de a-l lăuda.

Vlad VĂIDEAN

Surâs la *Țara Surâsului*

La spectacolele de premieră din data de 29 şi 30 iunie Sala noului Teatru de Operetă şi Musical „Ion Dacian" din Bucureşti a fost ticsită de lume, ceea ce dovedeşte că popularitatea acestui gen nu a scăzut. Lucru îmbucurător! Mai ales că, pe lângă nostalgicii fideli, am remarcat în audiență o mulțime de tineri, majoritatea deja melomani consacrați şi câțiva în curs de dobândire a acestui statut. Iar la un astfel de teatru unde nu ai numai interpreți experimentați, ci şi public experimentat – ceea ce este absolut necesar unui spectacol bun – mă aşteptam ca sonorizarea şi legătura acustică dintre fosă şi scenă, adică orchestră, dirijor şi cântăreți, să se facă dacă nu perfect, măcar bine. Dar, din păcate, nu s-a întâmplat aşa.

Andrei Pleşca, Arnold Mack, Alfredo Pascu, Doina Scripcaru

foto: Gabi Gogiu

Totuşi, cum cauzele nu au depins de interpreți, vizând de fapt latura tehnică a construcției (care trebuie însă remediată cât mai repede posibil), am încercat să fac abstracție de asta şi, timp de 3 ore, să mă alătur corului de privitori pentru a mă bucura de frumusețea aparte a acestei operete, cu care s-a şi inaugurat – de data asta de- adevăratelea – noul sediul al Teatrului, atât de îndelung aşteptat. Ghinion însă. Pentru că plăcerea mi-a fost umbrită în primul rând de: 1. concepția regizorului, care probabil din dorința de a împrospăta şi moderniza lucrarea (că aşa se poartă acum) a încercat să o apropie stilului de pe Broadway nețiânând cont de faptul că *Țara Surâsului*, dintre toate operetele lui Franz Lehar (vreo 30 la număr), e singura care nu se preta la aşa ceva, ea fiind pe lângă excepția din gen care se termină trist, şi foarte bogată în arii complexe, dificile, minunat de frumoase, arii şi duete ce nu trebuie deranjate şi clintite din profunzimea lor, dramatică chiar. 2. apoi de Actul I: palid, trenant, răvăşit în „liniştea" lui de coregrafia neinspirată a Mălinei Andrei, coregrafie formată dintr-o succesiune de mişcări dezordonate şi agitate, nici grațioase, nici sugestive, nici cu tente occidentale sau chinezeşti, în umbre, care mai mult derutau decât colorau artistic. Şi asta cu toată strădania şi talentul balerinilor. 3. apoi au urmat costumele: prea sclipitoare, prea încărcate, prea pompoase şi prea incomode pentru mişcarea şi aşa prea puțin scenică a protagoniştilor. Mă refer aici la seara din 29 iunie, când tenorul Alfredo Pascu în rolul prințului Sou-Chong şi-a etalat cu aplomb vocea plină şi puternică ce l-a făcut apreciat de-a lungul anilor, dar nu s-a debarasat de numeroase pasagii pe care le-a cântat sub ton, iar soprana Doina Scripcaru (Lisa), deşi curat şi limpede, şi-a presărat cântul cu acute țipate, ambii având ca numitor comun lipsa expresivității. Noroc că din Actul 2 s-a mai dres busuiocul şi spectacolul a început să prindă contur, luminozitate şi esență, fiind susținut vocal, dar şi ca joc artistic în latura-i hazlie cu umor armonic de Gabriela Daha (Sikkima), Oana Rusu (Eunucul) şi Andrei Pleşca (Gustav von Pottenstein). Ceea ce a contat enorm, pentru că, la urma urmei, nimic nu cere mai multă seriozitate decât umorul pe care ei l-au reuşit. Corul a fost OK, dirijorul Lucian Vlădescu a făcut minuni ca liant între orchestră şi scenă, pentru că muzicienii din ambele sectoare nu păreau a se auzi prea bine unii pe alții, dar chiar în aceste condiții… s-au achitat onorabil, dovedind profesionalism.

Seara din 30 iunie, însă, a fost mult mai reuşită, diferența făcând-o fără nici o urmă de îndoială distribuția echilibrată şi acordată, deşi scenariul a fost acelaşi, costumele aceleaşi, baletul acelaşi şi decalajele scenă-fosă aceleaşi. Aplauzele s-au auzit în repetate şi lungi ropote, nu că în prima seară ele ar fi lipsit, spectacolul per ansamblu plăcând. Dar sâmbătă, ele (aplauzele) n-au contenit pentru că tenorul Daniel Madia, în personificarea prințului, şi-a dozat şi combinat inteligent şi expresiv cântul cu jocul de scenă – foarte familiar lui – vocea caldă, puternică şi blândă încălzind inimile romanticilor, soprana Patricia Seymour i-a fost o excelentă parteneră – elegantă şi convingătoare în rol, iar Mediana Vlad (Sikkima), sprințară, plină de nerv şi degajată în jocul de scenă, a fost o încântare.

De altfel, la finalul spectacolului marea cântăreață internațională Gabriela Cegolea, care s-a aflat în public, a avut cuvinte bune pentru protagonişti şi de laudă pentru tenorul Daniel Madia. Trebuie să mărturisesc că, în pofida tuturor „celor neplăcute", aş revedea cu bucurie această a doua seară care, prin derularea ei muzical-interpretativă, a oferit chiar puțină magie.

Patricia Seymour (centru) şi Daniel Madia (stânga)

foto: Gabi Gogiu

Doina MOGA

Un festival inedit - România 100

În perioada 8 – 10 mai, a.c., la iniţiativa cunoscutului muzician Sorin Petrescu, Filarmonica din Arad a organizat un şir de manifestări sub genericul „România 100", pentru a marca în acest fel, Centenarul Marii Uniri. Seria a cuprins un concurs de compoziţie, un concert coral şi unul vocal-simfonic şi a îmbrăcat un caracter inedit prin bogaţia de semnificaţii, entuziasmul participanţilor şi numărul mare de spectatori.

La concursului de compoziţie, premiul întâi a fost obţinut de Sebastian Androne Nakanishi cu lucrarea *Communio aurea*, de departe cea mai valoroasă lucrare dintre cele prezentate. Pornind de la semnificaţia cuvântului

Sorin Petrescu

„kintsugi" care în japoneză înseamnă lipirea cu foiţe de aur a cioburilor unui vas, autorul face o paralelă cu semnificaţia „Unirii", pe care acesta o vede mai degrabă ca pe o re-unire. De altfel, ideea de sinteză este prezentă pe parcursul întregii lucrări, datorită tehnicii prin care aceasta este realizată. Compozitorul lipeşte texte în patru limbi diferite, teme din alte lucrări ale sale şi le topeşte toate într-un creuzet, realizând o fuziune perfecta între tradiţie şi modernitate, între naţional şi universal. Abordând un stil pragmatic, dar în care desluşim vagi ecouri exotice, autorul realizează o lucrare frumoasă în adevăratul sens al cuvântului, care a cucerit atât specialiştii, membri marcanţi ai muzicii româneşti contemporane, cât şi publicul spectator.

Nu putem să trecem mai departe fără a aminti şi ceilalţi laureaţi: Sebastian Ţună, premiul II, pentru lucrarea *România 100*, Alexandru Ştefan Murariu, premiul III pentru lucrarea *Rotundul Ţării* şi Izabela Emanuela Vieru, menţiune, pentru lucrarea *Nu plânge, maică Românie*. Fiecare partitură premiată a adus un aer proaspăt, s-a remarcat prin inovaţie şi originalitate, dovedind totodată şi deţinerea unui bagaj solid de tehnică şi măiestrie componistică.

Membrii juriului: prof.univ.dr. Viorel Munteanu (Universitatea de arte „George Enescu" Iaşi), Adrian Pop (Academia de Muzică „Gheorghe Dima" Cluj) şi Andrei Tănăsescu (Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti) au avut de aceea un rol dificil în a selecta şi a aprecia lucrările înscrise în concurs, toate dovedindu-se de o reală calitate artistică.

A doua zi,cert coral sub genericul „Vivat Europa", susţinut de Corul Academic al Filarmonicii din Arad, sub bagheta dirijorului Robert Daniel Rădoiaş. Concertul a impresionat prin larga şi bogata paletă de lucrări, care au trecut în revistă un repertoriu amplu, pornind de la Rossini pana la Vasile Timiş, într-o expresie colorată, vizând multiculturalismului specific creaţiei europene. O menţiune specială se cuvine a face pieselor: *Dunărea Albastră* şi *Vals Imperial*, a căror transcripţii se constituie în adevărate pietre de încercare pentru orice formaţie corală. La pian s-a aflat Sorin Dogaru, care prin dozajul sonor a secondării cu discreţie a principalilor actori, prin performanţa şi inteligenţa artistică, s-a dovedit a fi nu doar un strălucit solist, ci şi un rafinat acompaniator.

Ultimul şi punctul culminant al Festivalului l-a constituit concertul vocal-simfonic susţinut de Corul Academic şi Orchestra Simfonică a Filarmonicii din Arad, dirijate de Romeo Rîmbu (care s-a achitat cu brio de sarcina dificilă pe care a avut-o). Solistul concertului a fost Sorin Petrescu, iar dirijorul corului Robert Daniel Rădoiaş.

Sub semnul unităţii României în contextul naţiunilor europene, concertul a reunit atât lucrări româneşti: Andrei Tănăsescu - *Tropaeum Traiani*, p.a.a., Viorel Munteanu - *Glasurile Putnei*, Adrian Iorgulescu - *Rondoul de noapte*, Adrian Pop - *Etos*), cât şi străine (Max Bruch - *Melodie românească*, Franz Liszt - *Rapsodia română*.

Un cuvânt aparte se cuvine a fi menţionat despre solistul concertului - Sorin Petrescu, personalitate complexă şi unică în peisajul muzical românesc şi european, care străluceşte de fiecare dată, poate şi datorită multitudinii de faţete pe care le îmbracă talentul sau: solist concertist, membru al cunoscutului ansamblu de muzică de cameră Trio „Contraste", orchestrator, manager de succes şi promotor constant al creaţiei româneşti atât în ţara cât şi peste graniţă. Sorin Petrescu a reuşit şi de această dată să depăşeasca dificultăţile cvasi insurmontabile ale partiturii lisztiene, inducând spectatorului fiorul extatic şi vibraţia unei trăiri pe care ştie s-o împărtăşească cu atâta

Sebastian Ţună, Izabela Emanuela Vieru, Sebastian Androne Nakanishi, Alexandru Ştefan Murariu

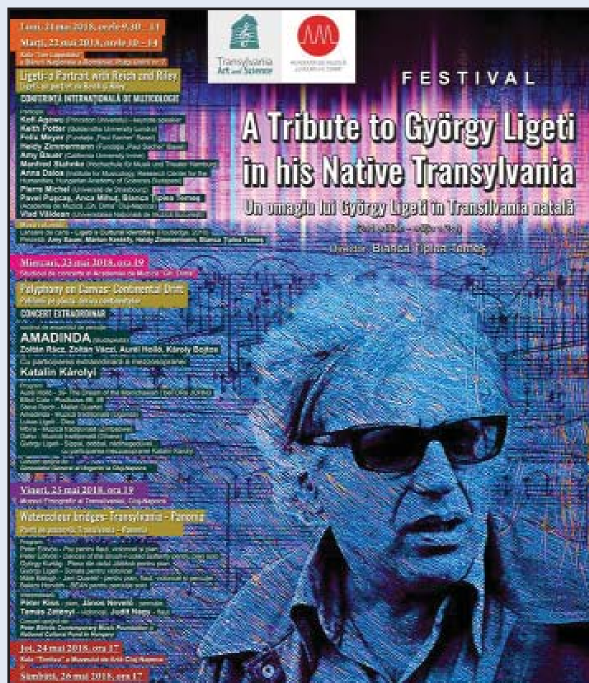
măiestrie şi lejeritate. Foarte popular, dar de o modestie aristocratică ce face să strălucească şi mai mult caratele succeselor sale, Sorin Petrescu s-a dovedit a fi o stea luminoasă în contextul Festivalului arădean pe care l-a iniţiat.

Festivalul de la Arad, în toată splendoarea manifestărilor sale, a fost un regal de inspiraţie şi performanţă artistică, din păcate irepetabil...

Andrei TĂNĂSESCU

Omagiu lui György Ligeti în Transilvania natală

De curând, am avut plăcerea și deosebita onoare de a fi fost invitat să-mi aduc contribuția la o conferință de muzicologie de cel mai înalt nivel. Bogăția de invitați internaționali de prestigiu și consistența exemplară a subiectelor abordate au făcut ca întregul eveniment să se întindă pe durata a două zile, 21 și 22 mai 2018. A fost fixată astfel, într-o cheie de ireproșabilă ținută academică, inaugurarea celei de-a doua ediții a festivalului pe care, cu multă eficiență, pasiune și cordialitate, Bianca Țiplea-Temeș îl organizează la Cluj și la Târnăveni în onoarea lui György Ligeti. E vorba despre un festival care, după cum îi spune și numele – „Omagiu lui György Ligeti în Transilvania natală" –, își propune să acrediteze nu numai prin vorbe mari și patriotisme de moment, dar mai ales prin acțiuni concrete, ponderea formativă deloc neglijabilă deținută de fondul transilvănean în devenirea și creația ligetiană. În definitiv, pe drept cuvânt și fără teama gestului hazardat se pot emite despre „transilvăneanul Ligeti" calificative superlative, precum cel notat chiar de către organizatoare într-un comunicat de presă: „nu greșim dacă afirmăm că György Ligeti este poate cea mai marcantă personalitate artistică a secolului XX plecată de pe teritoriul Transilvaniei". Nici nu se putea, prin urmare, ca un creator de asemenea calibru să nu aibă parte tocmai „la el acasă" de o recunoaștere măcar pe potriva celei de care se bucură peste tot în lume. De aceea, meritele doamnei Temeș sunt cu atât mai demne de laudă.

Respectând obiectivul asumat al fiecărei ediții de festival, conferința muzicologică din acest an s-a focalizat asupra uneia dintre multiplele fațete ce alcătuiesc „universul prismatic", „diamantul multifațetat" al muzicii lui Ligeti (ca să folosesc din nou cuvintele organizatoarei). Astfel, dacă în urmă cu doi ani, prima ediție a avut drept tematică centrală evidențierea rolului esențial pe care-l ocupă sursele folclorice (românești și maghiare) în gândirea compozitorului, cercetătorii au discutat acum dialogul stilistic și spiritual foarte fertil pe care Ligeti l-a întreținut cu curentul minimalist, în principal cel de sorginte americană. De fapt, conceptul simpozionului s-a dorit îndeajuns de generos pentru a nu se limita doar la sesizarea punctelor de intersecție dintre creația ligetiană și traseele minimalismului muzical; mai mult decât atât, ținând cont de faptul că acest curent artistic încă e departe de a-și fi epuizat capacitatea de a stârni polemici, a fost vizată comunicarea unor lucrări profilate exclusiv în jurul unor semnături creatoare sau tehnici minimaliste. Așa se și justifică inspiratul titlu al conferinței – „Ligeti: un portret cu Reich și Riley" –, parafrazat de fapt după acel emblematic *Selbstportrait mit Reich und Riley (und Chopin ist auch dabei)* compus de Ligeti pentru două piane.

Începusem prin a evidenția înalta autoritate profesională a participanților din străinătate, care de altfel au și fost majoritari. Într-adevăr, în această privință m-aș simți chiar dator să arăt că, în calitatea mea de participant cu vârsta cea mai fragedă, dar și de produs al muzicologiei românești, încă aflată-n toiul strădaniei de a-și lepăda zalele provinciale, n-am avut încotro și, pomenindu-mă în compania unor atât de prestigioase somități, m-am lăsat cuprins de o oarecare intimidare. Numele multora dintre ele îmi erau cunoscute din lecturile de specialitate, iar faptul că totuși nu mi-am înghițit limba s-a datorat tocmai atenției pline de bunăvoință pe care nu au pregetat să mi-o acorde, în pofida tuturor timidităților și bâlbâielilor mele. De altfel, tot în această privință a „emoțiunii ce apasă", trebuie să adaug că a existat un aspect în legătură cu al cărui caracter intimidant au putut cădea de acord mai toți invitații: locul de desfășurare al simpozionului, anume sala „Ion Lapedatu" a filialei din Cluj a Băncii Naționale a României. În condițiile în care mai tot muzicologul s-a obișnuit să conferențieze de la catedre sau pupitre mai mult sau mai puțin prăfuite, toți participanții s-au arătat impresionați de găzduirea într-o atât de somptuoasă și selectă încăpere.

Dar să arăt totuși cine și despre ce s-a vorbit de fapt. Nimeni altul decât Kofi Agawu (Princeton University), reputatul etnomuzicolog și semiotician, a fost *keynote speaker*, el deschizând sesiunea de comunicări cu câteva „reconsiderări asupra legăturilor lui Ligeti cu muzica africană". Perspectiva propusă s-a dovedit de fapt mai largă, căci conferențiarul a arătat în ce măsură li se poate atribui acuratețe etnomuzicologică bine cunoscutelor preocupări pe care compozitori occidentali de prim rang precum Ligeti sau Steve Reich le-au nutrit pentru muzica africană. Faptul că el însuși e născut în Ghana; faptul că deține deci o expertiză „din interior" i-a permis lui Agawu să analizeze critic modalitățile în care Ligeti și Reich au folosit particularități ritmice și timbrale specifice anumitor comunități muzicale tradiționale din Angola, Uganda, Republica Centrafricană și Zimbabwe. Observând că nu puține dintre aceste tehnici extrase din muzica africană au ajuns să fie asociate, chiar și într-un mod superficial, cu tehnici ale avangardei europene; aducând totodată interesante exemple din creația unor compozitori africani contemporani, Agawu a ajuns la concluzia – de bun simț de altfel – că „puterea talentului componistic individual transcende particularitățile materialelor unui compozitor".

Unul dintre discipolii lui Ligeti, compozitorul Manfred Stahnke (Hochschule für Musik und Theater Hamburg), a examinat mai apoi explorările desfășurate de maestrul său în domeniul sistemelor de acordaj hibride și al microtonalității. Preocuparea aceasta e sesizabilă în unele din ultimele și cele mai valoroase lucrări ligetiene (*Concertul pentru vioară*, *Sonata pentru violă solo* și *Hamburgisches Konzert* pentru cvartet de corni), ea reprezentând totodată – alături de improvizație și ritmuri pulsative – fundamentul constant al compozițiilor și scrierilor muzicologice semnate de Stahnke.

Deosebit de dens conceptual și rafinat stilistic s-a dovedit studiul propus de Amy Bauer (University of California, Irvine), unul dintre exegeții principali ai creației lui Ligeti. Ea s-a concentrat asupra modurilor în care studiile pentru pian și orgă compuse de Ligeti în anii 1960 (*Vertige*,

Volumina, *Harmonies*) ilustrează fascinația aproape obsesivă a compozitorului față de algoritmi mecanici și repetitivi, notați sub forma unor „coduri” care declanșează rezultate muzicale imprevizibile, nu de puține ori aflate „în răspăr” cu dictatele impersonale ce ghidează funcționarea schemei pre-compoziționale. Arătând limitările ce marchează relația dintre regula algoritmică și practicile de interpretare, Amy Bauer a evocat în legătură cu aceste lucrări o veritabilă „estetică a eșecului”, o „maladie frumoasă” care îi provoacă pe muzicieni să se elibereze de bagajul copleșitor al tradiției și să regândească posibilitățile interpretative.

Tot cu referire la creația ligetiană, Heidy Zimmermann, membră a colectivului de cercetare și custode al Fundației Paul Sacher, a investigat modul în care, încă de la sfârșitul anilor ’40, Ligeti a promovat un tip de minimalism *avant la lettre* prin vehicularea unor motive muzicale de tip mecanic sau a unor strategii de esențializare a mijloacelor componistice. Pe baza acestei abordări autoarea a adus în discuție contrastul dintre minimalismul ligetian și cel american, pe care compozitorul l-a descoperit abia în 1972. În plus, ea a încadrat tot în această direcție și notoriul *Poème symphonique* pentru 100 de metronoame din 1962, prezentând pentru prima oară pelicula, până nu demult considerată pierdută, pe care s-a înregistrat premiera publică a lucrării.

În aceeași zonă de interes, Pierre Michel (Université de Strasbourg) a propus unele criterii de înțelegere a noului vocabular muzical apărut în creația lui Ligeti, după contactele acestuia cu Terry Riley și Steve Reich. E vorba despre o anumită „perioadă de incertitudine” a compozitorului (mijlocul anilor ’70); multe din compozițiile sale de atunci invită la o interesantă cercetare în paralel cu lucrări scrise de Reich sau Riley în aceiași ani, lucrări la care de altfel însuși Ligeti făcea explicite referiri. De asemenea, un alt compozitor american, Conlon Nancarrow, și-a lăsat amprenta și asupra creației târzii a lui Ligeti: sub titlul „Mr. Hide and Dr. Seek: Conlon Nancarrow meets György Ligeti”, comunicarea lui Felix Meyer, directorul Fundației Paul Sacher, a prezentat savuroasa interacțiune dintre cei doi compozitori, desfășurată preponderent pe cale epistolară, datorită naturii excentrice și retractile a lui Nancarrow. Tot o privire în paralel a propus și Pavel Pușcaș (Academia „Gh. Dima”, Cluj), avansând binomul „minimalism *versus* maximalism” ca pe o categorie estetică în măsură să facă posibilă comparația între personalitățile creatoare ale lui Ligeti și Kurtág.

Sesiunea de comunicări dedicată curentului minimalist (înscrisă sub genericul „Inside the minimal loop”) a fost deschisă de către un reputat specialist al acestui repertoriu, Keith Potter (Goldsmiths University of London). Bazându-se pe o cercetare plină de acribie a schițelor compozitorului (găzduite de aceeași Fundație Paul Sacher din Basel), analistul a aruncat o lumină inedită asupra celebrei „înlănțuiri de 11 de acorduri” care organizează melodic, armonic și tonal *Music for 18 Musicians*, deja legendara lucrare ce a propulsat numele lui Steve Reich dincolo de granițele muzicii academice. Creația aceluiași compozitor a constituit obiectul de interes al lucrării mele, în care m-am axat pe rolul foarte semnificativ deținut de tehnica transcrierii melodiei vorbirii atât în lucrările timpurii elaborate de Reich prin intermediul experimentării cu bucla de bandă (*It’s Gonna Rain*, *Come Out*), cât și în compoziții mai recente (dintre care cea mai valoroasă rămâne cvartetul de coarde *Different Trains*). Anca Mihuț (Academia „Gh. Dima”, Cluj) a deschis în schimb o perspectivă interdisciplinară, realizând un vast periplu prin tehnicile și ideile estetice novatoare ce au dus la apariția unui stil minimalist în spectacolul de teatru modern.

În fine, o instructivă perspectivă asupra gradului în care se poate vorbi despre un minimalism muzical est-european au adus Anna Dalos (Institutul de Muzicologie din Budapesta) și Bianca Țiplea-Temeș (Academia „Gh. Dima”, Cluj), fiecare în parte abordând repertoriul țării sale. Astfel, din comunicarea doamnei Temeș am putut reține faptul că ipoteza unui minimalism românesc trebuie luată în considerare cu serioase rezerve, mai degrabă poziționând-o „outside the minimal loop”, întrucât artiștii români care s-au apropiat de acest curent (Corneliu Dan Georgescu, Octavian Nemescu, Aurel Stroe, Mihai Mitrea Celarianu, Lucian Mețianu, Liviu Glodeanu) au făcut-o pe cu totul alte coordonate decât americanii. Anume, rezonanța minimalistă sesizabilă în unele lucrări ale lor se datorează în principal faptului că se inspiră din sonorități arhaice (de exemplu folclorul copiilor) sau că își propun să concretizeze artistic acel intens dezbătut concept al „arhetipului”. Pe de altă parte, după cum a demonstrat Anna Dalos, cultura maghiară din aceeași perioadă nu se afla nici pe departe într-o aceeași stare de izolare precum cea românească

Kofi Agawu, Vlad Văidean, Heidy Zimmermann, Márton Kerékfy, Pavel Pușcaș, Felix Meyer, Manfred Stahnke, Amalia Blănaru, Bianca Temeș, Anca Mihuț, Keith Potter, Pierre Michel, Amy Bauer (de la stânga la dreapta)

(stare ce a determinat măcar parțial „răstălmăcirea” minimalismului de către artiștii români), așa încât tinerii compozitori maghiari au avut posibilitatea să intre în contact direct cu tot mai popularul repertoriu minimalist (Steve Reich, de pildă, a fost invitat la un moment dat în Ungaria, iar unele din lucrările sale au fost interpretate inclusiv în primă audiție la Budapesta), așadar să compună într-un stil minimalist mult mai vădit influențat de maniera americană.

Simpozionul s-a încheiat cu o masă rotundă, în care s-au reunit editorii (Amy Bauer și Márton Kerékfy) și doi contributori (Heidy Zimmermann și Bianca Țiplea-Temeș) ai recent apărutului volum *György Ligeti’s Cultural Identities* (Routledge, 2018). Prezentat și lansat cu această ocazie și în România, volumul respectiv marchează fără îndoială o etapă de căpătâi în cunoașterea aprofundată a creației ligetiene. Iar prezența unui nume românesc între autorii publicați de către prestigioasa editură britanică nu poate decât să constituie un motiv de bucurie pentru muzicologia noastră.

Vlad VĂIDEAN

Fenomenul Amadinda

Uragan. Descătușare halucinantă de energie. Mașinărie imensă, de o precizie incredibilă. Sangvinitate, și în interpretare, și în comportament. Personalități solare, incisive, dar acordate între ele cu o perfecțiune aproape cosmică. Bucurie extatică a sunetului, a ritmului, a cântului împreună.

Amadinda s-a format în 1984, când patru tineri percuționiști, absolvenți ai Academiei de Muzică *Franz Liszt* din Budapesta, au decis să facă muzică împreună. Era vorba despre Zoltán Rácz, Zoltán Váczi, Aurél Holló și Károly Bojtos. Le-au scris muzică James Wood, John Cage, György Ligeti, Steve Reich. Și mulți alții. Prin anii '90 au început să cerceteze muzicile tradiționale, să își construiască singuri instrumente și să își compună singuri muzici. Și-au creat astfel un repertoriu unic care i-a purtat timp de aproape 35 de ani pe toate continentele.

Suntem în mai 2018. Clujul, mustind molcom de soare, găzduiește a doua ediție a unui festival și el deocamdată unic în România. Inițiat și condus cu inteligență și pasiune de muzicologul Bianca Țiplea Temeș, prin asociația *Transylvania Art and Science*, Festivalul Ligeti – în denumirea sa completă *A Tribute to György Ligeti in his Native Transylvania* ("Omagiu lui G. Ligeti în Transilvania natală") își propune să aducă muzicologi, compozitori și interpreți de top într-un interval redus de timp (anul acesta 21-26 mai), omagiind de fiecare dată o altă fațetă a compozitorului. După o primă incursiune în influențele folclorului românesc și maghiar asupra limbajului ligetian, în ediția 2016, a venit rândul influențelor minimaliste (transportate, dupa cum spunea chiar Ligeti, într-un limbaj "maximalist"), influențe venite și pe filieră americană, dar și dinspre continentul african cu poliritmiile sale fascinante. Prezența cvartetului de percuție Amadinda era, iată, o necesitate în acest context.

foto: Liviu Diaconescu

23 mai. Studioul Academiei de Muzică "Gheorghe Dima" fierbe. Suntem prăbușiți pe scaune, pârliți de soare, obosiți de repetiții, cursuri și alte activități. Sala, umplută abia pe trei sferturi. Începe sesiunea, înțelegem. Pe scenă în schimb s-a revărsat aparent cornul abundenței: tobe de lemn, vibrafoane, marimbafoane, gonguri imense, multe instrumente neidentificabile. Oare unde o să aibă loc interpreții? Un om se apropie tăcut de buza scenei și dă drumul unui aparat vechi de radio. Amadinda intră pe scenă. Nu mai sunt tinerii de acum 35 de ani. Și începe.

În cinci minute nu mai e nimeni obosit.

În contextul festivalurilor de profil (dar nu numai), în contextul oboselii și blazării generalizate la final de an universitar, în contextul nefericit al unor programe de multe ori mediocre, dintr-un punct sau altul de vedere, este foarte rar ca un concert să producă o asemenea infuzie de adrenalină, de vitalitate, de plăcere în cel mai sincer sens al cuvântului. Un *refresh* al sufletului, dar și al minții, căci sunt convinsă că toți compozitorii din sală au plecat, ca și mine, cu idei și cu chef de a scrie.

Prima lucrare a aparținut percuționistului Aurél Holló: *The Dream of the Manichaeian / beFORe JOHN3* (1997). Excepțională. O lucrare pentru trei marimbe, repetitivă, îmbibată de poliritmii, un *perpetuum mobile* pe o pulsație unică cântat cu o precizie chirurgicală, pe dinafară, ceea ce m-a făcut să cred că este vorba despre *pattern*-uri repetitive minuțios notate dar inserate în discurs la voința interpretului (în caz contrar, avem de a face cu niște extratereștri). La un moment dat unul dintre percuționiști are un moment quasi-solistic la o masă de obiecte și mici instrumente diverse. Posibilitățile timbrale ale marimbafonului sunt exploatate cu inventivitate (de la ciocan de burete la arcușe).

Am intrat apoi în universul sonor al lui Elliot Cole: *Postludes* #6 și #8 (2012), două piese dintr-un ciclu de opt. Cei patru interpreți au cântat la un singur vibrafon, într-un mod neconvențional pentru instrument și anume, fiecare cu câte două arcușe. Un moment hipnotic, de o frumusețe aproape dureroasă care îți făcea pielea de găină, datorată nu numai măiestriei componistice, dar și bizareriei timbrale.

După două bijuterii sonore, piesa lui Steve Reich a părut, în mod paradoxal, mai fadă. *Mallet Quartet*, pentru două vibrafoane și două marimbafoane cu cinci octave, este articulată pe clasicul model repede-lent-repede și este un tip de muzică la care orice sunet greșit ar fi la fel de evident ca o bombă; a fost cântată, în mod evident, impecabil. Partea lentă în care timpul se dilata brusc mi s-a părut cea mai reușită.

A doua parte a concertului a prezentat muzici tradiționale și o lucrare de Ligeti scrisă special pentru Amadinda și pentru mezzosoprana Katalin Károlyi, invitata specială a serii. Este vorba despre capodopera *Síppal, dobbal, nádihegedüvel* ("Cu fluiere, tobe și scripcă"), un ciclu de șapte cântece maghiare compus în anul 2000 pe texte de Sándor Weöres. Imaginile create sunt suprarealiste, iar cuvintele folosite, de multe ori imaginare. În piesa a doua, "Cântec de joc", vocea este dublată de gonguri thailandeze și boluri japoneze imense; în piesa a cincea, "Vis de mere", percuționiștii cântă la muzicuțe; în piesa a șasea, "Gaiță", vocea, care rostește numai cuvinte fără noimă, e tratată drept un instrument de percuție. Absolut minunată lucrarea, absolut minunată cântăreața, înveșmântată într-o rochie la fel de colorată ca limbajul ligetian.

În ceea ce privește muzicile tradiționale, s-a început cu un instrument care a determinat chiar numele ansamblului: *amadinda* ("clape sunătoare"), xilofonul "din bușteni" (*log-xylophone*) din Uganda. Din nou, cei patru percuționiști au cântat la un singur instrument. A doua muzică, delicată și rafinată, a fost din Zimbabwe, *Mbira* – care a preluat numele instrumentului cu lamele metalice ciupite. Muzica din Ghana (*Gahu*), constituită din poliritmii între doua instrumente "de acompaniament", de tipul cow-bell (*gankogui* și *axatse*) și doi "toboșari" (*kaganu*, *kidi*, *sogo* și *gboba*), s-a accelerat puternic spre final. Uraganul s-a dezlănțuit în finalul concertului, în muzica polineziană (*Otea*). Tobele de lemn din Tahiti erau interesectate cu strigăte, urlete și mârâituri, care funcționează de fapt ca semnale pentru începerea unor noi figuri ritmice. Senzațională bucuria totală care i-a cuprins, ca într-o transă, pe cei patru oameni care cântă din 1984 împreună, care se uitau unul la altul și aproape râdeau de plăcere pe scenă. Transfigurantă și infecțioasă, pentru că am plecat toți metamorfozați, mai ales după bisul delicios: "nu mai putem cânta la percuție, așa că ne vom folosi de voci", au declarat interpreții transpirați, oferindu-ne o varianta genială a "Story"-ului lui John Cage, partea a doua din *Living Room Music*, pe text de Gertrude Stein (*The World is Round*).

Și uraganul a dispărut, așa cum a sosit. A reușit să ne ia cumva și pe noi cu el.

Diana ROTARU

Festivalul Internațional „Sigismund Toduță”, ediția a IV-a

Concertul de deschidere

Clujul a fost din nou în sărbătoare în cursul lunii mai (11-17 mai), când a avut loc Festivalul Internațional „SIGISMUND TODUȚĂ”, ediția a IV-a. Organizată de Academia de Muzică „Gheorghe Dima” (prof. univ. dr. Vasile Jucan – președintele festivalului) și Fundația „Sigismund Toduță” (prof. univ. dr. Ecaterina Banciu – directorul festivalului), manifestarea din acest an a fost dedicată comemorării personalității reputatului compozitor și formator de școală muzicală în spațiul academic clujean, de la a cărui naștere s-au împlinit 110 ani (1908-1991). Această a IV-a ediție s-a derulat sub genericul „La obârșie, la izvor”, iar programul a oferit publicului concerte cu repertoriu din creația lui Sigismund Toduță și a clasicilor consacrați, prime audiții ale compozitorilor contemporani și numeroase cursuri de măiestrie pentru studenții muzicieni.

Concertul de deschidere a festivalului din seara zilei de 11 mai a cuprins un program variat, jalonat în patru părți: un recital coregrafic, câteva lucrări instrumentale, o secțiune de arii și lieduri, evenimentul încheindu-se cu un recital susținut de Grupul „Ad Libitum Voices”.

În deschiderea programului am urmărit un *Poem coregrafic* pe muzica lui Sigismund Toduță (coregrafia: Horațiu Cherecheș). Ca un preambul, lect. univ. dr. Nicoleta Demian, semnatara regiei și a selecției fragmentelor muzicale, ne-a dezvoalat câteva gânduri despre viziunea sa regizorală asupra lucrării, subliniind faptul că *Poemul coregrafic* este o alegorie a multiplelor fațete ale nevoii de dragoste și comunicare interumană: *Stilul baroc-românesc al muzicii lui Sigismund Toduță m-a determinat să apelez la mitologia românească unde zburătorul este simbolul vrajei primei iubiri. Și astăzi, ca întotdeauna, pasiunea, renunțarea, împlinirea, deziluzia sunt fațete ale aceluiași etern sentiment – iubirea.* Tinerii dansatori (Mária Kovács, Tudor Stupar, Mihai Ciocmărean) au devenit expresia frumuseții intangibile și a dragostei imposibile și ne-au purtat prin dansul lor hieratic în visul de iubire al tinerei fete care prinde viață atunci când se îndrăgostește de un tânăr, vrăjit, la rândul său, de frumusețea ei; trupurile lor parcă au vorbit și cântat în timp ce dansau împreună.

Cadmiel Boțac

Lucrarea *Triptic* (1997/2015) de Adrian Pop a fost prezentată în primă audiție absolută de către Orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu” în decembrie 1997. În cadrul concertului de deschidere, soliștii Irina Mihaiu și Adrian Mihaiu au revelat prin dansul lor atmosfera și povestea plasată în Transilvania sfârșitului de secol XIX, interpretând cu pasiune dansul-pantomimă din partea I, *pas-de-deux*-ul personajelor principale, soț și soție, din partea a II-a și un antrenant dans popular – un *hărțag* din Țara Moților (partea a III-a).

În a doua secțiune a programului am ascultat câteva lucrări instrumentale semnate de Enescu, Ravel, Prokofiev, interpretate cu talent și sensibilitate de tineri talentați și multipremiați la concursuri prestigioase: pianistul Cadmiel Boțac, violonistul Francesco Ionașcu, acompaniat la pian de Alexandru Lazăr.

Ariile și liedurile pe care le-am ascultat în partea a treia au fost scrise de compozitori clujeni, descendenți ai școlii componistice întemeiate de Sigismund Toduță. Acestea au fost interpretate de soprana Renáta Gebe-Fügi, mezzosoprana Melinda Duffner, basul Sándor Köpeczi. Interpreții au revelat resorturile expresive ale acestor creații, în deplină congruență cu intențiile compozitorilor: forța poetică și virulența textuală deosebite din liedul *Ură* de Cristian Bence-Muk, pe versuri de Alexandru Macedonski; tensiunea apăsătoare și lirismul melopeei din liedul *Melancolie* de Șerban Marcu; tristețea în fața trecerii inevitabile a anilor din liedul *Alean* de Ciprian Pop pe versuri de George Bacovia.

Programul s-a încheiat cu Grupul „Ad Libitum Voices” care a abordat un repertoriu variat, acoperind o vastă paletă stilistică: piesa *Vârsta de aur a dragostei*, compusă și adaptată de Răzvan Metea special pentru „Ad Libitum Voices” (la pian, lect. univ. dr. Mira Gavriș) și *Cântecul Cununii* de Sigismund Toduță, precum și două piese din repertoriul muzicii pop: *Yesterday* și *Can't help falling in love*.

Ad Libitum

La final, publicul a aplaudat frenetic acest program generos ce s-a constituit într-un preambul al complexității, varietății și consistenței Festivalului.

Cristina PASCU

Concertul de încheiere

În 17 mai, a.c., s-au împlinit exact 110 ani de la nașterea compozitorului, muzicologului și pedagogului Sigismund Toduță, dată care, în același timp, a marcat și Recitalul Cameral de încheiere a Festivalului Internațional ce îi poartă numele. Pe cât de complexă s-a arătat luna mai, atât de complex a devenit și Festivalul în sine, fapt ce s-a cristalizat atât în diversitatea evenimentelor cât și la nivelul programelor concertelor și recitalurilor.

Concertul final a fost structurat în două părți ample: o primă parte cu lucrările premiate la Concursul Internațional de Compoziție (de la), ediția a II-a, 2017, ale tinerilor compozitori István Gergely, Sonja Mutić, Aurelian Băcan și Sebastian Țună, iar o a doua parte, dedicată în exclusivitate pianului. În ambele părți accentul a căzut pe generațiile tinere, compozitori și interpreți ai școlii clujene.

În deschidere am ascultat părțile *Ostinato* și *Cantabile*, din *Suita pentru harpă „Yoko”* de Sigismund Toduță, în interpretarea talentatei harpiste Kinga Szabó. A urmat o lucrare reprezentativă din creația toduțiană, terminată în 1978, succedată de lucrări camerale: *Hommage à trois*: triptic pentru harpă, clarinet și marimba de István Gergely (Premiul Special), în interpretarea tinerilor Ioana-Catinca Mureșan (harpă), Sergiu Cebotari (clarinet) și Katalin Máté (marimba); *Pulsar*:

trio pentru flaut, violă şi harpă de Sonja Mutić (Premiul III), în interpretarea lui Henrik Portik (flaut), Orsolya Benczédi (violă) şi Kinga Szabó (harpă); *Cosmic scenes*: trio pentru clarinet, violoncel şi harpă de Aurelian Băcan (Premiul II), în interpretarea clarinetistului Cristian Ciolacu, violoncelistului Teofil Borş şi harpistei Alexandra Cotoros; şi nu în ultimul rând, *Stop and go*: trio pentru flaut, harpă şi percuţie de Sebastian Ţună (Premiul I), în interpretarea talentaţilor muzicieni Henrik Portic (flaut), Oana Prisăcariu (harpă) şi Anton Vântur (percuţie).

În cea de a doua parte s-a păstrat aspectul cameral, însă centrul de greutate s-a îndreptat spre lucrări pianistice din repertoriul internaţional semnate de Serghei Prokofiev, Frédéric Chopin şi Maurice Ravel, dar şi de compozitorii

Henrik Portik, Anton Vantur, Oana Prisăcariu, Sebastian Tuna

foto: Ecaterina Banciu

clujeni Tudor Feraru, Răzvan Metea şi Cristian Bence-Muk, respectiv lucrări *solo* pentru două piane, interpretate de premianţii Concursului de Muzică de Cameră Duo Pianistic.

„Recitalul de pian” din cea de a doua parte a fost deschis de pianistul Ştefan Macovei, care a interpretat Tudor Feraru, *Sonata*, partea I (*Romanza*) şi Serghei Prokofiev, *Sonata pentru pian* nr. 7, op. 83 în Si bemol major. Seara a fost încheiată cu lucrări dedicate repertoriului pentru două piane; Răzvan Metea: *Mariage* şi Frédéric Chopin: *Rondo* op. 73 în Do major, în interpretarea Evanghelinei Asoltanei şi a lui Albert Bursuc,

Teofil Borş, Aurelian Băcan, Alexandra Cotoros, Cristian Ciolacu

foto: Ecaterina Banciu

urmând ulterior Cristian Bence-Muk: *Câteva scene muzicale de groază* şi Maurice Ravel: *Introduction & Allegro*, în interpretarea pianistelor Cristina Pop şi Denisa Macovei.

Recitalul de încheiere, deşi aparent puţin aglomerat şi poate uneori cu mici decalaje şi scăpări, a avut un real succes, iar colaborarea dintre compozitori şi interpreţi, fiecare deţinând un palmares valoros, a oferit un plus de calitate evenimentului. Aş dori să felicit atât interpreţii, compozitorii, cât şi organizatorii, şi le doresc mult succes în activitatea lor!

K.P.L.

Congresul Internaţional de Semnificaţie Muzicală la Cluj

Extinzând paleta diversităţii, în acest an, Festivalul Internaţional „Sigismund Toduţă” a găzduit una dintre cele mai prestigioase manifestări dedicate muzicologiei: cea de-a XIV-a ediţie a Congresului Internaţional de Semnificaţie Muzicală (11-15 mai) cu tema „Music as Cultural Heritage and Novelty”. Prezenta ediţie a congresului a găzduit 75 de participanţi din 23 de ţări şi 4 continente sub conducerea muzicologul şi semioticianul Eero Tarasti (Helsinki), alături de muzicologul Oana Andreica (Cluj-Napoca). Sesiunile ştiinţifice, conturate în jurul unei tematici vaste, au abordat subiecte din muzica clasică, psihologie, percepţie, cogniţie, interpretare muzicală, strategii narative, muzică populară, creaţie contemporană, cultură naţională, educaţie, pedagogie etc.

Referitor la tematica aleasă pentru acest an, Eero Tarasti a oferit un mesaj de întâmpinare în caietul-program al congresului a cărui lecturare determină cititorul să reflecteze asupra unor noi orizonturi în abordarea termenilor „cultură”, „muzică” şi „semnificaţie”: „…Muzica privită din perspectivă culturală este larg dezbătută în întreaga cercetare muzicologică, începând de la studiile clasice la etnomuzicologie şi sociologie muzicală; mai mult decât atât, simpozionul nostru, localizat de această dată în Transilvania, are o istorie lungă şi bogată atât din punct de vedere muzical cât şi tradiţional. […] S-ar putea spune că congresul are o diversitate şi multilateralitate mai pronunţate ca niciodată. O mare varietate de abordări metodologice şi epistemologice sunt oferite pentru investigarea aceluiaşi fenomen. […] Dar ar fi de prisos să mai repet că liantul de legătură, în toată multiplicitatea, este dat de faptul că muzica are o însemnătate, are o semnificaţie… şi mai întâi de toate are un impact puternic în vieţile noastre.”

De-a lungul a 35 de ani, Congresul Internaţional de **Semn**ificaţie Muzicală a constituit (cel puţin) un **semn** pe firmamentul profesional al cercetătorilor aflaţi în căutarea de noi **semn**e şi **semn**ificaţii.

Cristina ŞUTEU

DHC în 3D: *Doctor Honoris Causa* cu valenţe tridimensionale la Academia de Muzică din Cluj

Inedit şi eterogen – aceşti doi termeni caracterizează foarte bine întreaga paletă de evenimente artistice, ştiinţifice şi culturale care s-au desfăşurat la Cluj-Napoca în perioada 11-17 mai 2018 prin juxtapunerea Festivalului Internaţional „Sigismund Toduţă” (ediţia a IV-a) şi a Congresului Internaţional de Semiotică Muzicală (ediţia a XIV-a). Valenţa festivă a primit o conotaţie aparte prin faptul că trei personalităţi au fost distinse cu înaltul titlu de *Doctor Honoris Causa*: muzicologul Valentina Sandu-Dediu de la *Universitatea Naţională de Muzică*, Bucureşti (în 12 mai), compozitorul finlandez Kalevi Aho (în 13 mai) şi compozitorul bolivian Agustín Fernández de la *Newcastle University* (în 15 mai).

Valentina Sandu-Dediu – „formator şi lider de opinie”

Oficierea ceremoniei a fost condusă de prof. univ. dr. Vasile Jucan – rectorul Academiei de Muzică, iar prof. univ. dr. Gabriel Banciu – preşedintele de Senat, a făcut cunoscute

publicului hotărârea senatului şi *Laudatio*. Ceilalți membri ai conclavului academic au fost: prof. univ. dr. Vera Negreanu şi prof. univ. dr. Nelida Nedelcuț – prorectorii instituției, prof. univ. dr. Elena Chircev – decanul Facultății Teoretice şi prof. univ. dr. Pavel Puşcaş care, cu o retorică exemplară, a citit în limba latină textul înscris pe fiecare dintre diplomele gata pregătite pentru a fi înmânate fiecăruia dintre cei trei invitați.

Cu maximă persuasiune şi pertinență prof. univ. dr. Gabriel Banciu a prezentat personalitatea distinsei doamne Valentina Sandu-Dediu, un veritabil „formator şi lider de opinie" cu un parcurs de formare complex şi bipolar: pian la Liceul „George Enescu" (cu Marta Paladi) şi muzicologie la Universitatea de Muzică din Bucureşti (la clasa profesorului Grigore Constantinescu). Portofoliul profesional include specializări la instituții internaționale de prestigiu precum Humboldt-Universität (Berlin) sau Wissenschaftskolleg zu Berlin (Institute for Advanced Study), implicare în numeroase proiecte artistice, organizații de profil şi poziții de conducere (rector la *New Europe College*).

Astfel „palmaresul, notorietatea, personalitatea, puterea de comunicare şi convingere, carisma şi impactul asupra auditorului şi cititorului, multilateralitatea activităților sau interdisciplinaritatea acestora, nivelul intelectual, artistic şi ştiințific, dedicarea şi implicarea" – au fost aspectele pe care prof. univ. dr. Gabriel Banciu le-a prezentat publicului cu o abordare onestă, directă şi „lipsită de capcanele emoționale pe care un *Laudatio* le poate întinde".

DHC Valentina Sandu-Dediu

La momentul potrivit, muzicologul Valentina Sandu-Dediu a impresionat publicul într-un mod cât se poate de plăcut printr-un discurs realist, de impact şi aproape tulburător de sincer despre rolul muzicologului şi al muzicologiei româneşti în context contemporan. Iar acum voi satisface curiozitatea cititorului oferindu-i un fragment din mesajul rostit:

„Muzicologia nu este o profesie strălucitoare, nu produce VIP-uri şi nici staruri. Cine porneşte la drum să scrie despre muzică se va fi resemnat să nu aibă publicul larg de cititori al istoricului, sociologului sau filosofului. Nici măcar comunitatea muzicală nu îl va îmbrățişa cu entuziasm întotdeauna. Şi până la urmă, care e, de fapt, rostul muzicologului?... Să educe, să ilumineze, să contrarieze sau să irite pe colegii interpreți şi compozitori? Şi oare nu va plana asupra sa suspiciunea că nu a putut practica muzica şi de aceea s-a rezumat la a scrie despre ea?... Chiar dacă nu avem un public larg, nu trebuie să neglijăm comunicarea cât mai directă cu cititorul sau ascultătorul nostru. Este dificil să captivezi un ascultător de radio, un spectator de emisiuni video sau de conferințe, un student la un curs, comunicându-i cât mai atractiv concepte complicate. Stilul este important, retorica, precum şi dorința de a te substitui interlocutorului, de a încerca să intuieşti când se plictiseşte şi de ce. [...]

Cred că sunt multe de făcut în muzicologia românească. În primul rând să ne uităm mereu la noutățile din lume şi să ne adaptăm cum putem mai adecvat la ele. [...] Am putea încerca în continuare să rescriem, pentru noile generații, istoriile muzicii româneşti folosind sursele existente şi schimbând tonul pentru a-l epura de nuanțele nepotrivite, fie ele naționalist-agresive sau duios-lirice. [...] Cred în efortul permanent de a difuza în lume muzici româneşti selectate cu grijă şi analizate cu uneltele metodologice moderne ale muzicologiei.

Şi toate acestea sunt posibile doar alături de mai tinerii noştri colegi. În ei stă puterea de a internaționaliza muzica şi muzicologia românească. Pentru ei reproduc în final un citat dintr-o conferință a celebrului romancier Kurt Vonnegut în care m-am regăsit un pic: «O să vă spun cum să faceți bani: munciți din greu. O să vă spun cum să cuceriți dragostea: purtați haine frumoase şi zâmbiți tot timpul.»".

Kalevi Aho – „compozitor prolific"

Personalitatea compozitorului finlandez Kalevi Aho a fost prezentată publicului printr-un elocvent *Laudatio* rostit de prof. univ. dr. Adrian Pop. Alături de el au fost prezenți prof. univ. dr. Gabriel Banciu, prof. univ. dr. Nelida Nedelcuț, prof. univ. dr. Elena Chircev, prof. univ. dr. Pavel Puşcaş şi conf. univ. dr. Cristian Bence-Muk – directorul Departamentului de Compoziție – care a condus protocolul.

Kalevi Aho şi-a început cariera academică la Universitatea din Helsinki (1974), a devenit profesor la Academia Sibelius (1988), iar din 1993 statul finlandez i-a oferit prilejul să se dedice în exclusivitate compoziției oferindu-i o „bursă de creație" la Orchestra Simfonică din Lahti.

Adrian Pop a caracterizat muzicalitatea acestui „compozitor prolific" drept „extrem de ductilă" însoțită de „tensionări expresioniste" şi „fluidități jazzistice" care se perindă de la „structuri riguros unitare la cocktail-uri polistilistice". Palmaresul său compozițional include 20 de simfonii, 29 de concerte instrumentale, 4 opere şi numeroase lucrări camerale substanțiale. „Unul din secretele artei sale stă în capacitatea deosebită de a gândi integrat şi simultan armonia, melodia şi culoarea timbrală: decurge de aici faptul că în procesul său de creație, Aho nu parcurge o fază separată de orchestrare. Întrucât nu foloseşte nici programele de notație muzicală (nici măcar pe cel numit Sibelius), îşi fasonează uriaşele partituri scriind de mână… Aho concepe înveşmântarea timbrală ca pe o «instrumentație psihologică» – concept deosebit de sugestiv care îi aparține." Răspunsul lui Kalevi Aho la invitația de a-şi

DHC Kalevi Aho

prezenta discursul a fost cât se poate de original: „Muzica este limbajul în care mă exprim cel mai bine, așa că *speech*-ul meu îl veți auzi în această seară la Filarmonică, unde Matei Ioachimescu îmi va interpreta *Concertul pentru flaut*".

Agustín Fernández – creator de punți culturale

În momentul festiv, pe scenă alături de Agustín Fernández au fost prof. univ. dr. Gabriel Banciu, prof. univ. dr. Ecaterina Banciu, prof. univ. dr. Pavel Pușcaș și lect. univ. dr. Lucian Ghișa. Ceremonia a fost condusă de conf. univ. dr. Cristian Bence-Muk, iar prof. univ. dr. Adrian Pop, cu un stil care, ca de obicei, captează atenția și transpune ascultătorii în contextul prezentării, a creionat biografia și activitatea profesională a compozitorului bolivian din Cochabamba – „orașul grădină". „Creația sa îmbrățișează o largă varietate de genuri – de la simfonic cameral, vocal, coral până la electronic și teatru muzical – abordând ocazional și genurile populare […]".

DHC Agustín Fernández

În prezent Agustín Fernández este titularul catedrei de compoziție de la *International Centre for Music Studies, School of Arts and Cultures* de la *Newcastle University*. Din anul 1990 cultura muzicală românească a intrat în sfera lui de interes și este preocupat în a crea punți culturale între România și Regatul Unit. Astfel, efortul lui s-a materializat prin constituirea unui grup interdisciplinar de cercetare numit *Eastern European and Russian Research Group*.

Perspectivele lui Agustín Fernández au fost confirmate în propriul discurs: „Privesc ca pe o datorie să-mi dau toată silința în a construi punți culturale între țara voastră și Regatul Unit" [...] A avea viziune este o chestiune foarte importantă, dar mai important este să muncești pentru a face ca viziunea să devină realitate. […] Această instituție se situează la standarde mondiale în ceea ce privește educația, activitatea artistică, creativitatea, gândirea și cercetarea. Mă simt mândru de colaborările pe care le am cu voi și mândru de a fi un instrument de legătură între Academia de Muzică și *Newcastle University*."

* * *

Cele trei personalități, Valentina Sandu-Dediu, Kalevi Aho și Agustín Fernández, fiecare cu propriile-i valențe, au adus contribuții semnificative în plan profesional, artistic, științific și cultural, fapt pentru care Academia de Muzică „Gheorghe Dima", în semn de aleasă prețuire, le-a oferit înaltul titlu de *Doctor Honoris Causa*!

Cristina ȘUTEU

Festivalul „Timișoara Muzicală", ediția a 43-a

Din miezul lunii aprilie, 6 săptămâni, evenimentele concertistice ale Filarmonicii „Banatul" sunt încadrate sub emblema Festivalului „Timișoara muzicală", pornit încă din anul 1969, căutând mereu să promoveze actul interpretativ din orașul de pe Bega. Ediția a 43-a din anul acesta continuă eșalonarea evenimentelor pe o perioadă mai întinsă, dar nu așa de densă, bazându-se aproape în exclusivitate pe interpreți și formații locale, cu invitați ca în stagiunea obișnuită, pilonii desfășurării reprezentând concertele simfonice săptămânale ale instituției.

Festivalul a debutat cu lucrări de mare atracție la public: *Concertul pentru vioară* de J. Sibelius cu violonistul Armen Anassian, mai puțin expresiv, dar virtuoz (dirijor Radu Popa) și o *Suită* din baletul *Spartacus* de A. Haciaturian sub bagheta violonistului. A urmat o seară J. Brahms reconfortantă cu Gheorghe Costin la pupitru, prezentându-ne *Simfonia a III-a* și *Concertul nr.1 în re minor* cu pianistul Boldizsar Csiky. A urmat concertul dedicat maestrului Remus Georgescu, cu lucrări apreciate din creația sa: cele două oratorii, *Ecouri* și *De Profundis*, *Simfonia Triade* și cunoscuta *Exorcism*, iar ca introducere *Variațiunule Rococo* de P.I. Ceaikovski în elevata interpretare a Alexandrei Guțu. Și-au dat concursul dirijorii timișoreni Radu Popa, Gheorghe Costin și Petru Oschanitzky. De fapt, acest concert a fost precedat și de alte două seri de muzică de cameră și corală din creația maestrului omagiat.

Filarmonica "Banatul"

Dorind să marcheze și la Timișoara aniversarea compozitorului A. Vivaldi (350 de ani de la naștere), violoniștii Cătălina Trincă (concertmaestra orchestrei) și Gabriel Popa (solistul Filarmonicii) au optat pentru *5 Concerti grossi*, prezentându-le cu aportul orchestrei camerale a instituției. Și în această ediție a Festivalului am putut urmări o ecranizare a celebrului *Murnau* dedicată lui Dracula, cu muzică pentru orchestră live a compozitorului de la pupitrul dirijoral Günter Buchwald. Împlinirea efortului orchestrei și augmentarea repertorială s-a constituit în concertul de închidere a Festivalului prin prezentarea monumentalei *Simfonia nr. 9 în Re major* de G. Mahler avându-l la pupitru pe dirijorului francez Amaury du Closel, o prezență bine cunoscută publicului timișorean.

Un aport consistent l-a avut în această ediție și Corul filarmonicii pregătit cu sârguință și rafinament artistic de Iosif Todea, cum s-a dovedit în *Florilegiul* de muzică bizantină, în opusurile a capella sau vocal simfonice de Remus Georgescu și, nu în ultimul rând, în *Carmina Burana de* C. Orff, alături de Orchestra Liceului cu Radu Zaharia, de apreciat la pupitru. Dar aportul și-a adus și Corul pe voci egale, îndrumat cu perseverență de Maria Gyuris, cu emblematica-i *Cavalcadă*. În schimb, Corul Facultății de muzică pregătit de Darius Iordănescu a evoluat în opereta *Silvia* de E. Kalman.

Programul Festivalului a atras și formații camerale, precum Atheneum Brass Quintet din București, Cvartetul de clarinete Academic din Brașov sau ansamblu timișorean Percutissimo sub îndrumarea lui Doru Roman și, desigur, inegalabilul Trio Contraste care și-a îndreptat de data aceasta atenția spre amprenta jazz-ului. La un pas stilistic apropiat se situează și Band-ul Armatei SUA și Timișoara Big Band primite cu plăcere de public.

Recitalurile au format de data aceasta savoarea manifestărilor atingând nu de puține ori performanțe semnificative. Debutul lor l-a format duo-ul austriac, vioară-pian: Volkhard Steude – Cătălina Butcaru și cel vocal - Cântece de iubire - al surorilor Irina și Cristina Iordăchescu, acompaniați la chitară de Bogdan Mihăilescu. Recitalul de flaut a lui Vlad Colar cu Roxana Ardeleanu la pian a adus un plus în domeniu, urmat de cele destinate în exclusivitate pianului cu Horia Mihail din cadrul turneului "Pianul călător", cu un program de anvergură și a timișoreanului nostru Sorin Petrescu, care ne-a impresionat cu *Sonata* de J. Brahms și, desigur, oaspetele din Rusia, Eduard Kunz, cu interpretarea sa aparte, încheind ciclul cu Duo-ul Manuela și Dragoș Mihăilescu la patru mâini. Evoluția corzilor a revenit totuși prin violonista Maria Gloria Mihai acompaniată cu multă sensibilitate de Sorin Dogariu, dar din nou un Brahms, poate cel mai cântat compozitor în acest festival, cu violonista Rebecca Chan urmat de violistul Alexandru Mihai Bota, acum din Anglia, și pianistul Patrik Leung din Australia, reuniți apoi ca trio.

Multitudinii de manifestări ale Festivalului i s-au alăturat și alte concerte care au diversificat peisajul muzical timișorean.

Festivalul „Vox Mundi"

Vocile celor tineri te înalță cu adevărat

Și în anul acesta Festivalul „Vox Mundi" s-a desfășurat în orașul de pe Bega aducând în prim planul muzical, după derularea Festivalului „Timișoara muzicală", cântarea corală, ce a fost atât de apropiată bănățenilor din generațiile care visau și au înfăptuit în final marea unire. Cântarea corală, poate cea mai apropiată sufletului și năzuințelor majorității covârșitoare a populației din părțile vestice, a avut puterea prin ea, și un imbold pentru închegarea comunității de aceeași limbă și aceleași rădăcini. Acum, desigur, tineretului îi rămâne să preia ștafeta cântării corale, sprijinit, cum ne dovedește cu prisosință organizarea festivalurilor „Vox Mundi", de inițiativa lăudabilă a celor grupați în jurul Corului Madrigal.

În cele 4 zile de Mai 2018, orașul Timișoara a găzduit un adevărat festin coral susținut de trei formații de copii și tineret din străinătate, două formații bucureștene de prestigiu și de gazde - elevii Colegiului de Artă „I.Vidu" grupați în două formații, cei mici, juniorii - „Cantanti" - și cei din clasele mai mari - Lebedele, cum li se mai spune - reuniți în Corul pe voci egale al școlii, aflat sub conducerea profesoarei care și-a făcut un nume și un renume cu acesta, Dr. Maria Gyuris. De fapt, în jurul acestui cor converg evenimentele întregului Festival din acest an, având în vedere aniversarea a 50 de ani de la începuturile datorate profesorilor Livia Balla sau Marius Tănăsescu, și activitatea neîntreruptă de 30 de ani cu rezultate remarcabile sub îndrumarea actualei dirijoare. Acest corul este o mândrie a Liceul de muzică încă de la începutul existenței sale, sub directoratul profesorului Constantin Rezachievici sau a Magdalenei Ursu.

Purtând în spate concerte, participări la festivaluri și concursuri la Marga-Caransebeș, Piatra-Neamț, Oradea, Târgu-Mureș, Târgoviște sau București, la Celije (Slovenia), Belfort (Franța), sau Montreux (Elveția) dar și în Germania, Croația, Serbia și Ungaria, Corul timișorean a fost mereu printre formațiile fruntașe, câștigând admirația pentru performanțele interpretative de înalt nivel artistic, greu egalabil și de invidiat. Perfecționismul implementat de dirijoare în aportul vocal intonațional și ritmic al coriștilor, susținut de un repertoriu oportun și cu responsabilitate ales, cum a dovedit-o și în prezentarea de acum, nu putea să aducă decât admirația și aprecierea deosebită a auditoriului. În Concertul aniversar din sala Liceului, minunată ca acustică pentru muzica corală, dar și în Gala Festivalului „Vox Mundi" din Sala Operei, mai puțin avantajoasă pentru acest gen, am putut urmări un regal de creații de muzică modernă și contemporană. De la G.Faure și G.Ligeti la piese de O.Gjeilo, M.Atherton, A.Mellnäs, J.Linkola sau Fr.Biebl și de D.Voiculescu, F.Donceanu și R.Georgescu, cu *Născătoare de Dumnezeu* și emblematica *Cavalcadă*.

Programul Național Cantus Mundi, inițiatorul acestei mișcări corale și stimularea celor implicați, care au înțeles importanța acțiunii, a găsit sprijinul și implicarea unor instituții locale, printre care Asociația Culturală Kratima cu inimoasa Camelia Mingasson și Arhiepiscopia Timișoarei cu părintele Zaharia Pereș în primul rând, care au contribuit la împlinirea Festivalului de la Timișoara la care au participat și coruri invitate. Am ascultat astfel evoluția Corului de copii „Ocarina" din Finlanda sub conducerea dirijoarei și compozitoarei Mia Makaroff, Corul de fete „Skowronki" din Polonia cu Alicja Szeluga la pupitru și Corul, cu membrii ceva mai avansați în vârstă, „Orfeo" al Universității din Valencia (Spania) condus de Francesc Valldecabres, toate formațiile prezentând piese semnificative pentru locurile de unde provin.

Ca o încununare a zilelor Festivalului „Vox Mundi", în concertul de Gală al ediției din 24-27 mai 2018 de la Timișoara, am asistat la evoluția celor două coruri bucureștiene invitate: Corul „Sound" al Casei Studenților, pentru care maestrul Voicu Popescu a ales piese corale clasice românești, a oferit un adevărat spectacol cu mișcare, aproape permanentă, și Corul Național de Cameră „Madrigal-Marin Constantin", condus de Anna Ungureanu, cu un repertoriu de referință din literatura clasică, majoritar fiind repertoriul autohton.

Pagini de **Damian VULPE**

Concert aniversar al Celei de-a 140-a Stagiuni a Filarmonicii Braşovene

Cea mai importantă amprentă a simfonicului din 3 Mai 2018 a fost aspectul său celebrativ de marcare a 140 de ani de existenţă a instituţiei Filarmonicii braşovene. În deschiderea simfonicului, pe scenă s-au aflat (citaţi în ordinea din fotografie) directorul acesteia, solistul violoncelist Anton Grigore Niculescu, dl. Mihai Costel – viceprimar al Braşovului –, muzicologul şi compozitorul dr. Petre-Marcel Vârlan şi dirijorul de origine braşoveană Cristian Mandeal, care au împărtăşit publicului câteva gânduri legate de acest eveniment. Semnatarul acestor rânduri a vorbit despre originea comunitară germană a instituţiei şi dezvoltarea ei ulterioară, începută în deceniul V al sec. XX, când a devenit Filarmonică de Stat, recunoscându-i-se în acest mod importanţa nu doar locală, ci şi naţională.

În public, momentul a fost onorat de prezenţa a doi foşti directori ai Filarmonicii, Maestrul Ilarion Ionescu-Galaţi şi prof.univ.dr. Nicolae Bica, precum şi de alte personalităţi ale Braşovului, alături de melomanii învederaţi.

Programul serii a fost circumscris unei *academii Dvořák*, prima piesă audiată în interpretare de înaltă clasă fiind *Concertul pentru violoncel în si minor* op. 104. Partitura solistică implică schimbări rapide de dinamică, cu accentuări solicitate de compozitor, *sforzando*-uri şi retrageri rapide succesive, expozeul solistic fiind într-o mare şi permanentă mobilitate a expresiei muzicale.

Încă de la înfăţişarea primei teme din partea I – *Allegro* –, solistul Alexandr Rudin (n. 1960) a optat pentru lirism, îmbinat cu o notă de eroism, prin trăsături de arcuş mai lungi, mai la coardă şi într-un tempo ceva mai aşezat, în compensaţie întărind uşor dramatismul, cum este – spre exemplu – finalul tranziţiei către tema a II-a. Viziunea interpretativă a părut a fi mai apropiată de cea a marelui violoncelist Mstislav Rostropovici (1927-2007), în comparaţie cu versiunea mult mai eroică pe care o promovează alţi interpreţi, spre exemplu Mişa Maiski (n. 1948), al cărui stil interpretativ imprimă un temperament mai vulcanic şi mai avântat, potrivit cu stilul romantic al scriiturii. Expresia temei secunde, dezmierdătoare în calmul ei liric, a fost mai prezentă sub arcuşul solistului, evitându-se pânzele sonore voalate, abia intuite pe care le permite ideea componistică.

Partea secundă, *Adagio ma non troppo*, a fost interpretată într-o expresie interiorizată, în ambianţa coralelor liniştite şi senine intonate de instrumentele de suflat de lemn, cu care momentele solistice alternează. Expresia nostalgică a prevalat, cu tensiuni bine dozate în care patosul a răbufnit spre momentul trecerii la secţiunea centrală. Aceasta, mai agitată, a antrenat în dialogul plin de pasiune atât orchestra cât şi violoncelul solist. Prin trăsături de arcuş largi, cu sonoritate amplă ori alternând sunetul alb cu cel timbrat prin *vibrato*, în momentele calme, Alexandr Rudin a construit logic această parte a *Concertului*. De altfel, aplicarea *vibrato*-ului şi a *non-vibrato*-ului a constituit unul dintre atuurile tehnice şi expresive ale interpretării pe parcursul întregii piese.

A treia parte – *Finale, Allegro moderato-Andante-Allegro vivo* – a readus caracterul eroic-pasional al temei-refren din forma de *rondo*, în balans cu temele primului şi celui de-al doilea cuplet, care sunt mai cantabile. Pasajele de virtuozitate au condimentat discursul muzical, oferind solistului ocazia să-şi etaleze tehnica impecabilă, spre deliciul publicului, contribuind la înalta impresie generală artistică. Publicul a recompensat la final cu vii aplauze şi repetate strigăte de satisfacţie pe solistul Alexandr Rudin şi orchestra simfonică aflată sub bagheta maestrului Cristian Mandeal.

Pe parcursul lucrării, susţineri din orchestră ale unor momente solistice remarcabile au realizat artiştii instrumentişti – citaţi în ordinea intervenţiilor – Ciprian Patriche (flaut), Iulian Rusu (clarinet), George Popa (oboi) şi Gina Dumitru (vioară).

Piesa de favoare, *Sarabanda* din *Suita pentru violoncel solo nr. 3* în *Do major* BWV 1009 de J. S. Bach a constituit, la rândul ei, un deliciu muzical, instrumentistul Alexandr Rudin dezvăluind astfel şi pasiunea sa pentru muzica veche, în general, şi pentru cea bachiană, în special. Solistul a pus în valoare continuitatea şi discontinuitatea în elaborarea discursului sonor, echilibrul dintre sunetul alb şi cel vibrat, dintre elan şi reţinere, oferind un model de interpretare a muzicii baroce şi o meditaţie bachiană inspiratoare.

Seara simfonică a continuat cu *Simfonia a VIII-a* în *Sol major* op. 88. Romantismul dvořákian a bucurat auditoriul cu seninătatea lucrării, renumită pentru însoritul ei tematism turnat în exprimări sonore cantabile, de largă respiraţie.

Dirijorul Cristian Mandeal a construit edificiul sonor prin gesturi larg rotunjite, devenite scheme rigide în momentele de tensiune, punctate cu impulsionări gestuale energice. Valorificarea contrastului dintre cameral – uneori solistic – şi orchestral, dintre planurile dinamice extreme – *fortissimo* şi *piano*, cu gradări multiple –, melodic şi armonic ori liric-visător şi energic-pasional au constituit alte resurse expresive bine valorificate de maestrul Cristian Mandeal, care au asigurat succesul binemeritat al unei seri de mare sărbătoare pentru muzica braşoveană ca şi pentru cultura muzicală naţională.

Şi în acest opus remarcăm în intervenţiile solistice pe Ciprian Patriche (flaut), pe Iulian Rusu şi Marian Filon (clarinet) şi pe Gina Dumitru (vioară).

Petre-Marcel VÂRLAN

Pseudo-cronică de ... concert
(Marile bucurii ale unui adevărat iubitor de artă)

Cu totul întâmplător am aflat, de la distinsul meu coleg Dan Dediu, de interesanta manifestare artistică care urma să aibă loc marţi 19 iunie a.c. ora 20 în Aula Magna a Universităţii Transilvania din Braşov sub genericul „Centenar Muzical", manifestare înscrisă în Vibrate Festival (aflat la a patra sa

ediţie, Festival organizat de tânărul şi foarte talentatul nostru violonist şi compozitor Vlad Maistorovici).

Programul, dedicat Centenarului Marii Unirii, cuprindea *Cvartetul cu pian, op.16 nr.1* de George Enescu şi proiecţia filmului mut „Ecaterina Teodoroiu"semnat de Ion Niculescu-Brună (1931) susţinută pe viu (în vechea tradiţie a

foto: Andrei Paul

cinematografului mut) de muzica scrisă special pentru această peliculă de Dan Dediu şi interpretată de compozitor (la pian) şi Vlad Maistorovici (vioară).

Convins că voi petrece o seară artistică deosebită, am ajuns în timp util la „locul faptei", m-am instalat comod în scaun, aşteptând să mă bucur de momentele artistice cu sinceritatea şi „dezinteresul" (concret!) al simplului iubitor de artă.

Prima parte (*Cvartetul pian, op.16 nr.1* de George Enescu) a fost o adevărată încântare; totul a fost minunat, începând cu superba muzică a marelui nostru compozitor şi terminând cu prestaţiile muzicale ale celor patru muzicieni de pe scenă: Dan Dediu (pian), Vlad Maistorovici (vioară), Marius Ungureanu (violă) şi Matthijs Broerma (violoncel) care s-au întrecut între ei în a realiza o colaborare impecabilă într-o atmosferă generală creată de sensibilitatea muzicală a fiecăruia, distinctă, personalizată dar armonizată cu a celorlalţi într-un întreg unitar stilistic de mare calitate.

Într-o astfel de tălmăcire, muzica lui Enescu cred că găseşte mai uşor drumul către public, devine mai „accesibilă", pierzându-şi din acel „ermetism" de care uneori este acuzată. Cei patru interpreţi au fost apreciaţi la superlativ de un public avizat, care a reacţionat extrem de favorabil în final, răsplătind cu aplauze prelungite momentele de adevărată delectare muzicală cu care fusese răsfăţat cu generozitate de muzicienii de pe scenă (fără a-l uita însă nici pe Marele Maestru care stătea în spatele lor, George Enescu!).

După bucuria oferită de prima parte, eram nerăbdător să savurez noi momente speciale artistice, de data aceasta în formula sincretică oferită de filmul românesc mut din 1931 şi susţinerea sonoră concepută de Dan Dediu şi realizată pe viu, pe scenă, de compozitor (pian) şi Vlad Maistorovici (vioară).

Filmul despre eroina de pe Jii (Ecaterina Teodoroiu), căzută pe câmpul de luptă în Războiul de Reîntregire este o producţie relativ modestă, la mijlocul drumului între genul artistic şi documentar, cu un scenariu cam deslânat; o încercare de a omagia un chip eroic care, sigur, nu şi-ar fi atins ţinta doar prin imagini. Din fericire, susţinerea muzicală oferită de acest excepţional creator muzical care este Dan Dediu, schimbă datele problemei fundamental. Plasticitatea, profunzimea, rafinamentul partiturii muzicale–suport, dau consistenţă unui mesaj plin de bune intenţii dar lipsit de un „miez" artistic al peliculei. Ansamblul obţinut este deosebit, convingător, la acest lucru, contribuind şi prestaţiile interpretative ale celor doi instrumentişti mai înainte menţionaţi. Versatilitatea muzicii (determinată de permanenta schimbare a imaginilor),

foto: Andrei Paul

discretele şi transfiguratele citate inserate de compozitor (Satie, Enescu etc.) descoperă o nouă faţetă a acestui uriaş talent muzical care se numeşte Dan Dediu.

Şi aşa, din mare amator de artă „dezinteresat", m-am decis să devin un pseudo-cronicar de ... concert (?) de circumstanţă, considerând că un asemenea eveniment artistic merită din plin a fi consemnat. Ceea ce am făcut-o cu entuziasmul iubitorului de artă de calitate. Cât despre „cronicar", asta urmează să hotărască cititorii! Oricum, intenţia semnatarului acestor rânduri a fost aceea de a aduce la cunoştinţa dumneavoastră un eveniment de excepţie!

Dan BUCIU

Festivalul şi Concursul Naţional „Ionel Perlea", Slobozia – 2018

Organizat de Consiliul Judeţean Ialomiţa şi Centrul Cultural UNESCO „Ionel Perlea" din Slobozia, *Festivalul şi Concursul Naţional „Ionel Perlea"* a ajuns anul acesta la a XXVII-a ediţie şi a avut o alcatuire specială, dedicată **Centenarului Marii Uniri**, astfel că întregul concurs de interpretare a liedului a cuprins, în exclusivitate, creaţii de vârf ale genului vocal-instrumental românesc.

Prezidat cu profesionalism şi dăruire, timp de 25 de ani, de prof. univ.dr. docent Grigore Constantinescu, festivalul şi concursul a constituit un reper de înaltă valoare culturală, promovând tineri interpreţi vocali, prin Concursul de interpretare lied, care s-au afirmat apoi, cu brio, în cariere solistice naţionale şi internaţionale.

Continuând tradiţia, începând cu cea de a XXVI-a ediţie, concursul s-a îmbogăţit cu o nouă secţiune – cea de dirijat orchestră, specialitate în care **Ionel Perlea** a excelat în cariera sa muzicală, fiind firesc ca un premiu cu numele său să recompesenze tineri talentaţi dedicaţi acestui domeniu de activitate muzicală. Cu ocazia înfiinţării noii secţiuni în cadrul concursului, preşedinte al Festivalului şi al Concursurilor de lied şi dirijat „Ionel Perlea" a devenit compozitorul şi dirijorul Sabin Păutza.

Juriul Concursului Naţional de Interpretare a liedului a fost alcătuit din personalităţi ale instituţiilor muzicale din ţară: prof.univ.dr. Ana Rusu (Academia de Muzică „Gheorghe Dima, Cluj-Napoca), baritonul Florin Esteban (director al Operei Naţionale Române, Cluj-Napoca), prof.univ.dr. Cristina Simionescu (Universitatea de Arte „George Enescu", Iaşi), prof.univ.dr. Florenţa Marinescu (Universitatea „Ovidius", Constanţa), mezzosoprana Claudia Codreanu (conf.univ.dr. la Universitatea Naţională de Muzică, Bucureşti), soprana Silvia Sorina Munteanu (prim-solistă a Operei Naţionale, Bucureşti) şi prof.univ.dr. Ionel Voineag (Universitatea Naţională de Muzică, Bucureşti).

Juriul Concursului Naţional de Dirijat „Ionel Perlea" a fost format din dirijorii: Cristian Brâncuşi (Orchestra de Cameră Radio România, Bucureşti) şi Radu Ciorei (Teatrul Naţional de operă şi Balet „Oleg Danovski", Constanţa).

În concursul de interpretare vocală, pe lângă liedurile obligatorii compuse de Ionel Perlea, Theodor Grigoriu şi Sabin Păutza, au mai fost interpretate lieduri, cântece şi arii de: George Enescu, Paul Constantinescu şi Mihail Jora, de Filaret Barbu, Tiberiu Brediceanu, George Cavadia, Gheorghe Dima, Gherase Dendrino, Sabin Drăgoi, Diamandi Gheciu, George Grigoriu, Marţian Negrea, Vasile Popovici, Theodor Rogalski, George Scheletti, George Stephănescu şi Vasile Spătărelu, de Carmen Petra-Basacopol, Felicia Donceanu şi Adrian Pop, unele dintre liedurile cântate fiind scrise special pentru ediţiile anterioare ale concursului „Ionel Perlea" de la Slobozia.

Câştigătorii *Concursului de lied* sunt: **Premiul I** şi **Trofeul „Ionel Perlea"** – Daniela Maria Dumitru (Universitatea de Arte „George Enescu", Iaşi), **Premiul II** – Amelia Stoicescu (Universitatea Naţională de Muzică, Bucureşti), **Premiul III** – Mark Kincses (Academia de Muzică „Gheorghe Dima", Cluj-Napoca), **Menţiune** şi **Premiul Special „Theodor Grigoriu"** – Alina Maria Grigore (Academia de Muzică „Gheorghe Dima", Cluj-Napoca).

Câştigătorii *Concursului de dirijat* sunt: **Premiul I** şi **Trofeul „Ionel Perlea"** – Alexandru Ilie, **Premiul II** – Gheorghe Flaviu Mogoşan, **Premiul III** – George Octavian Stamate, **Premiul IV** – Angela Ilioska.

În Gala premianţilor, liedurile de concurs obligatorii (de Ionel Perlea, Theodor Grigoriu şi Sabin Păutza) au fost interpretate în orchestraţia compozitorului Sabin Păutza şi dirijate de acesta, la pupitrul *Filarmonicii „Paul Constantinescu"* din Ploieşti.

Manifestările Festivalului au cuprins trei recitaluri extraordinare susţinute de laureaţi ai Concursului „Ionel Perlea" din anii anteriori: mezzosoprana *Claudia Codreanu* (laureată a Primului concurs-1992), acompaniată de pianista *Inna Oncescu*, care au interpretat cu multă sensibilitate şi nobleţe o serie de lieduri ale compozitorilor români din trecut şi de azi; tenorul *Cezar Dima* (de la Opera din Dusseldorf), acompaniat de pianista *Cezara Petrescu*, interpretând o selecţie din ***Haikai***-i compuşi de Theodor Grigoriu pe versurile poetului Şerban Codrin şi câteva lieduri romantice, creând o ambianţă lirică de mare vibraţie spirituală; baritonul *Florin Esteban* cu Filarmonica din Ploieşti, redând dramatismul profund al ***Cântecelor şi Dansurilor morţii*** de Modest Musorgsky.

De asemenea, am putut participa la lansarea volumului ***Giacomo Puccini – Muzica marilor iubiri***, de Florenţa Nicoleta Marinescu şi a CD-ului şi partiturilor celor ***27 Haikai*** de Theodor Grigoriu, pe versurile poetului Şerban Codrin, toate apărute la Editura Muzicală.

Ambianţa primitoare şi plină de culoare a foaierului sălii de concerte a fost asigurată de expoziţia *Ritmuri, armonii* a pictoriţei Maria Unţanu, vernisată în deschiderea acestui Festival şi Concurs Naţional „Ionel Perlea de la Slobozia, ale cărui gazde permanente au fost cu extremă solicitudine şi căldură, doamna *Clementina Tudor* – director a Centrului Cultural UNESCO „Ionel Perlea şi domnul *Şerban Codrin* – unul dintre fondatorii acestui Festival-Concurs.

Mihaela MARINESCU

Primăvara talentelor pe meleaguri vâlcene

În virtutea unei tradiţii glorioase, Râmnicu Vâlcea, continuă să fie un centru al culturii naţionale, o oază de spiritualitate şi creativitate artistică. Unul dintre cele mai longevive proiecte este cel întemeiat cu o jumătate de secol în urmă de către puterea administrativă locală, determinată de eforturile Irinei Şaţki, profesoara de pian care a avut forţa de convingere necesară, să ocrotească un concurs naţional de pian, un festival anual, o fundaţie culturală şi, în consecinţă, să anime o întreagă mişcare de educare a publicului larg pentru arta înaltă. Anul acesta, cea de a 39-a ediţie a Festivalului Muzical Internaţional *Tinere Talente,* organizat de Primăria Municipiului Rm.Vâlcea şi de Filarmonica *Ion Dumitrescu* s-a desfăşurat pe parcursul a trei concerte. Primul, intitulat *Talente în devenire,* a prezentat evoluţii semnificative ale unor elevi şi studenţi din învăţământul de specialitate bucureştean. Astfel, violonistul ***Luca Amarandei***, elev la Colegiul Naţional de Muzică *George Enescu,* a avut privilegiul de a deschide festivalul cu vestita Baladă, compusă de marele maestru în anul 1984, pe când era în vârstă de numai 13 ani.

În continuare, ***Antonio Creţu,*** pianist aflat sub îndrumarea profesoarei Mihaela Zamfirescu, a reuşit o versiune strălucitoare a Marelui vals de concert op. 41 de A. Glazunov, redând apoi cu o velocitate motorică spectaculoasă Toccata de York Bowen.

Au urmat violoncelistul ***Valentin Dimitrie Simion*** şi pianistul ***Robert Creimerman,*** ambii elevi în clasa a X-a, cu o interpretare impresionantă a părţii I din Sonata op. 58 nr.2 de F.Mendelssohn-Barthildy. În viziunea lor, lucrarea a avut vibraţia,

avântul, neliniștea vârstei, respirând fervoare și pasiune. Realizarea sonoră a demonstrat că interpreții au un auz muzical creativ și că sunt obișnuiți să se asculte reciproc, în armonie cu spiritul romantismului înflăcărat al secolului al XIX-lea, perioadă în care această muzică a fost compusă.

Clarisa Gherghe din clasa a XI-a ne-a ocazionat plăcerea de a asculta vocea clară, luminoasă a unei artiste care evoluează deja în stilul școlii înalte de cânt fondată de maestra Georgeta Stoleriu, sub a cărei îndrumare s-a format profesoara sa, Daniela Chihaia Popa.

Apoi ***Robert Creimerman*** a revenit pe scenă pentru a ne încânta cu piese de L.v. Beethoven, S. Rachmaninov și G. Enescu, pe care le-a tălmăcit cu o foarte frumoasă competență stilistică și cu mijloace artistice situate la nivelul măiestriei. Se reține, printre momentele de grație, arcuirea dramatică în desenul curbei tensionale din studiul tablou de Rachmaninov.

Aron Cavassi, Miruna Iancu, Nil Mladin

Alin Țanea din clasa a VIII-a este elev al profesoarei Rodica Dragolici, la Colegiul Național de Arte *Dinu Lipatti.* În interpretarea Fanteziei *Carmen* de P. de Sarasate, el a realizat acrobații dezinvolte, prezentându-se degajat și sigur pe sine, ca un virtuoz al viorii care tocmai a câștigat în urmă cu o zi premiul I la concursul de interpretare de la Tulcea.

Finalul concertului a aparținut pianistei ***Mădălina Dănilă,*** doctorandă la Universitatea Națională de Muzică București. Interpretarea pieselor de A. Scriabin, N. Levitzki și R. Schumann a pus în evidență stranietatea, caracterul lunatic, potențialul fantasmatic, excentric al acestor partituri, atitudinea solistei fiind aceea de a întări până la paroxism respectivul climat psihologic. Ceea ce a provocat un semn de exclamație, dar și de meditație asupra limitelor: cât de departe ne este îngăduit să mergem în abordarea *ad libitum* a repertoriului tradițional, cât de multă libertate ne putem lua cântându-l?!

În cadrul primului grupaj de programe, reținem pentru a sublinia contribuția acompaniamentelor eficiente și bine cumpănite ale pianistei Anta Agavriloaie, susținerea și cadrul de atmosferă oferite de prezența sa fiind de o reală importanță în configurarea discursului muzical de către soliști.

Cea de a doua seară a festivalului a constat din trei concerte cu orchestra. Primul moment a aparținut pianistei ***Cristina Gârbea.*** Opțiunea Concertului nr. 3 în do minor pentru pian și orchestră de L.v. Beethoven, oferită de studenta profesorului Vlad Dimulescu, a fost de a susține o lucrare consacrată pentru dramatismul confruntării, de această dată, într-o manieră gracil-diafană, care lăsa impresia de oarecare neadecvare stilistică. Contrastul a fost întărit de apariția eterată și vaporoasă a protagonistei.

În Rapsodia ungară op. 68 de David Popper, violoncelistul ***Valentin Dimitrie Simion****,* în al cărui palmares se găsesc deja evoluții naționale și internaționale apreciate elogios, s-a prezentat cu siguranță, cu aplomb, cu plăcerea de a împărtăși publicului exuberanța discursului *rostit* de instrumentul solist, în primele episoade cu melodicitate postromantică, iar în ultima parte, cu scânteierile virtuozului de anvergură. Urmărindu-l, am trăit emoția de a întâmpina un viitor concertist autentic aflat acum în faza de înmugurire.

Finalul concertului a aparținut tânărului violonist ***Radu Ropotan***. Solist în vârstă de 22 de ani, cu o activitate internațională multiplă, care a beneficiat de îndrumarea câtorva maeștri de cea mai înaltă reputație, Radu Ropotan a cântat Concertul nr. 4 în re major de W.A. Mozart cu sensibilitate discretă, comunicându-ne bucuria sa interiorizată de a transmite publicului comorile de muzicalitate ale geniului vienez.

Ultima seară a festivalului a fost deschisă de soprana ***Miruna Iancu,*** masterandă a profesoarei și interpretei lirice Mariana Colpoș, la rândul său, elevă a maestrei Georgeta Stoleriu. A fost o prezență fermecătoare în momentul renumit din musicalul My fair Lady de Fr. Loewe, precum și în celebrele arii pucciniene din operele Gianni Schicchi și Boema, unde a trăit convingător situația scenică a fiecărei eroine.

Violonistul ***Aron Cavassi*** e deja un tânăr interpret puternic configurat. Concertul de Jean Sibelius, unul dintre cele mai originale și minunate concerte de vioară compuse în secolul XX, a primit în versiunea sa o tălmăcire generoasă și convingătoare. La cererea publicului, a oferit ca supliment miniatura *Lăutarul* de G. Enescu. Așteptăm din partea solistului o deschidere, o dorință mai mare de a îmbogăți comunicarea fluidă cu auditorii.

Valentin Dimitrie Simion, Cristina Garbea, Radu Ropotan

Nil Mladin este cel care ne-a produs revelația cea mai puternică a acestui festival, prin felul pasionat în care a trăit interpretarea *Concertului în la minor pentru pian și orchestră* de E. Grieg. Realizarea majoră este, probabil, puterea de a se concentra și de a-și proiecta forța spirituală în vederea susținerii unui concert reușit, primul concert cu o orchestră profesionistă din viața sa de instrumentist. Faptul că a reușit să-și învingă incertitudinile și tracul ne asigură că de acum

înainte, drumul său pe podiumul de concert este o realitate, nu doar o posibilitate virtuală. Îl creditām cu speranța că va deveni un artist cu notorietate, având în vedere că a fost primit prin concurs la câteva dintre conservatoarele europene de primă mărime, iar el a optat deja pentru a deveni student, din acest an, la Royal Academy of Music din Londra.

La finalul festivalului, se cuvine să adresăm cele mai calde felicitări orchestrei simfonice a Filarmonicii *Ion Dumitrescu*, un colectiv de nivel deosebit, aflat în mare evoluție profesională, format din artiști desăvârșiți, așa cum a rezultat din minunatele solouri presărate pe parcursul concertelor. Se distinge pregătirea individuală impecabilă și totodată omogenitatea compartimentelor, între care instrumentele de suflat au impresionat în mod deosebit prin felul armonios și calitativ impecabil în care sună împreună. Entuziasmul orchestrei pentru acest proiect a fost exprimat atât faptic, la repetiții și concerte, cât și la sfârșitul festivalului, prin vocea primului concert maestru, violonista Meda Stanciu.

Cele mai distinse felicitări și laude merită cei doi dirijori. Maestrul **Ștefan Novak,** oaspete de la Satu Mare, s-a distins prin promptitudinea și măiestria de coordonator al celor două entități, soliștii și ansamblul orchestral. Iar maestrul **Florin Totan** ne-a entuziasmat și de această dată prin forța temperamentului său pasionat, prin dăruirea totală cu care s-a implicat în conducerea acțiunii muzicale complexe, spre confortul și siguranța tinerilor soliști aflați la primele participări într-o stagiune simfonică profesionistă. La buna comunicare cu publicul au contribuit și prezentările realizate de președinta Fundației *Remember Enescu,* Mihaela Tomescu și muzicologul Lavinia Coman, acestea înlesnind înțelegerea și receptarea cât mai profundă a fiecărui număr din program. Ca o concluzie generală, putem aprecia că, datorită unui cumul fericit de factori favorizanți, actuala ediție a Festivalului Tinere Talente s-a ridicat la un nivel calitativ superior tuturor edițiilor anterioare.

Lavinia COMAN

În țară - Galați

Premiera operei *Turandot*

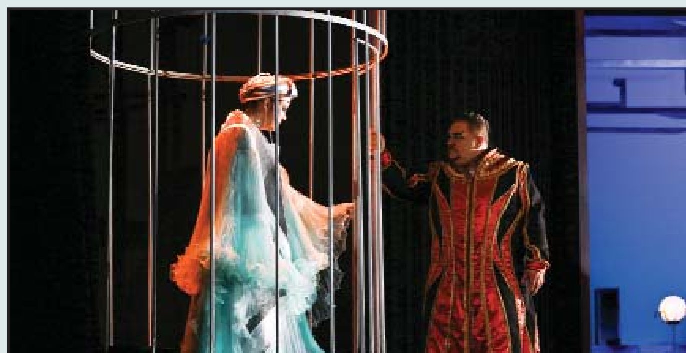
De la începutul anului 2018, directorul general al teatrului, domnul Teodor Niță anunța derularea unui program dedicat aniversării Centenarului Marii Uniri, „100 de ani de cultură muzicală gălățeană”, printre evenimente fiind și premiera operei *Turandot*, în 23 iunie, dată care s-a respectat întocmai, alegere justificată și de faptul că în acest an întreaga lume muzicală aniversează 160 de ani de la nașterea marelui compozitor italian Giacomo Puccini.

Concepția regizorală și scenografică precum și susținerea rolurilor principale au fost încredințate unor creatori și soliști de peste hotare, care au dat dimensiuni europene evenimentului. Regizorul Paolo Bosisio deși afirmă

o analiză psihologică dură, considerând subiectul „doar povestea unei ciocniri lipsite de tact între nevroze diferite și contrastante”, nu aduce în scenă soluții violente sau șocante ci conduce cu abilitate sensibilitatea spectatorului prin planuri verticale (care rezolvă problema spațiului insuficient al scenei), lumini, gesturi și atitudini ale personajelor, spre trăiri și emoții de înaltă calitate artistică. Turandot, principesa „cu prejudecăți asupra bărbaților, din cauza unei traume ancestrale, pe care una din strămoașele ei a suferit-o” se autoizolează într-o cușcă de gheață (în partea stângă a scenei) datorită luminii albe reflectată de veșmântul ei, într-o combinație de argintiu și bleu transparent, care îi oferă atât protecție cât și superioritate. Doar fluturii gingași din partea superioară a cuștii sugerează delicatețea, existentă undeva în spatele atitudinii glaciare, ce așteaptă să fie eliberată. Toată duritatea ei va dispare în final la o simplă atingere delicată a degetelor de către Calaf, atingere mai puternică decât un sărut, care o va îngenunchia. Cruzimea pe care o manifestă în relațiile cu supușii săi este simbolizată de roșul sângeriu prezent atât în fundal, cât și în cușca din partea dreaptă a scenei, în care călăul așteaptă semnul pentru a decapita nefericiții pretendenți care nu au reușit să dezlege enigmele. Doar Liù și Timur sunt scăldați permanent de o lumină caldă precum razele soarelui ce sugerează înțelepciunea, devotamentul și umanitatea lor. Cei trei miniștri, trei clovni mereu în plină mișcare, chiar și pe biciclete, dialoghează sau participă activ la desfășurarea evenimentelor, punându-și sau scoțând nasul roșu în funcție de sarcasmul comentariilor. Scenograful Domenico Franchi a imaginat un spațiu negru, întunecat ce sugerează spaima și teroarea în care trăiesc toți supușii lui Turandot, subliniată și de coborârea deasupra capetelor tuturor a unor elemente amintind de scrierea chineză, dar și de lamele ascuțite ale săbiilor, odată cu anunțul Mandarinului. Costumele realizate cu mare măiestrie în atelierele teatrului, din materiale calitative, sugerează în mod stilizat hainele tradiționale orientale, iar măștile și machiajele elaborate și impresionante trimit la vechea cultură chineză. Un ansamblu scenic captivant ce crează spațiul ideal al desfășurării muzicii.

Spectacolul s-a bucurat de participarea unor soliști atent selecționați pentru fiecare rol în parte. Soprana Olga Hristea Stan de la Teatrul Național de Operă și Balet din Chișinău are toate datele necesare interpretării dificilului rol titular: ambitus vocal, strălucire și siguranță în acut, volum și culoare în glas.

Ținuta sa imperială nativă și frumusețea chipului, au atras permanent atenția spectatorilor și au dominat scena la fiecare apariție, marcând evoluția personajului de la intangibilitatea suverană rece și superioară la umanitatea copleșitoare a dragostei ce o va îngenunchia la final. Un fidel colaborator al Liricului gălățean, tenorul italian Antonino Interisano ne-a

impresionat şi de această dată cu vocea sa sigură şi pătrunzătoare pe notele acute, creând un Calaf eroic, puternic şi convingător.

Puccini a realizat în paginile muzicale dedicate micuţei Liù adevărate cantilene poetice, pline de transparenţe şi unduiri, pe care soprana Young Ju Kim (Italia) le-a interpretat cu măiestrie. Frazările delicate, inflexiunile calde ale glasului, întreaga atitudine scenică au conturat cu artă un personaj simplu, uman, dăruit întru totul devotamentului pentru omul iubit. Alături de ea, basul Viorel Trofin a interpretat cu o voce omogenă, caldă şi profundă, bine susţinută în expunerea liniilor melodice, un Timur plin de grijă părintească şi umanitate.

Cei trei miniştri au fost interpretaţi de bas-baritonul Dominic Cristea (Ping, Marele Cancelar) şi tenorii Adrian Ionescu (Pong, Marele Bucătar), Tudorel State (Pang, Marele Administrator), cu aplomb, voci sonore şi bine adaptate la jocul scenic dinamic stabilit de regizorul Paolo Bosisio. În alte roluri au evoluat cu precizie şi voci frumoase tenorii Florin Bobei (Împăratul Altoum) şi Valentin Vasopol (Mandarinul/ Principele Persiei).

Amploarea şi dificultatea partiturii corale măiestrit rezolvate de dirijorul corului Daniel Nistor, precum şi precizia şi sensibilitatea emoţiei transmise de corul de copii îndrumat cu răbdare de Silvia Alice Niţă, au creat momente unice, impresionante pe tot parcursul spectacolului. Echilibrul sonor dintre scenă şi orchestră a fost în permanenţă controlat cu gestica şi atitudinea sa precisă de maestrul Gheorghe Stanciu, care în lungile repetiţii premergătoare spectacolului a lucrat fiecare detaliu, orchestra ajungând astfel la performanţe sonore pline de acurateţe. Coregrafia şi mişcarea scenică semnate de Gabriela Gegea au completat realizarea artistică a spectacolului sugerând fie freamătul şi neliniştea lui Turandot atunci când Calaf răspunde rând pe rând la fiecare ghicitoare, fie atmosfera de fast de la palat.

Zestrea repertorială a Teatrului Naţional de Operă şi Operetă *Nae Leonard* s-a completat cu un titlu de rezonanţă, realizat de un colectiv în plină ascensiune profesională, motivat să ofere melomanilor gălăţeni trăiri artistice unice cu fiecare reprezentaţie.

Laura SAVA

European Music Open

Festivalul premiat de revista noastră anul acesta (pentru management) a ajuns la cea de-a treia ediţie.

Ţara Crişurilor a adunat din nou în capitala sa artişti din mai multe ţări ale lumii, pentru o săptămână, propunând publicului un festival original, de anvergură şi de un nivel de invidiat al calităţii actului interpretativ.

Programul a debutat în 19 iunie cu o expoziţie de pictură semnată Ion Grigorescu, vernisată la Muzeul Ţării Crişurilor (curator Erwin Kessler).

Cătălin Ştefănescu, George Petean

Ziua a doua a fost dedicată literaturii, printr-o atractivă lansare de carte – de fapt o lansare multiplă, fiind vorba despre trei volume: *Afka* de Călin-Andrei Mihăilescu, *Criminalii şi crinii* de Ion Stratan şi *Atlasul lingvistic al Crişanei* de Dorin Uriţescu.

Catedrala romano-catolică din oraş a propus publicului două pagini wagneriene (Preludiul operei *Lohengrin* şi Uvertura operei *Tannhäuser*) urmate de *Te Deum* de Bruckner, orchestra filarmonicii locale aflându-se sub bagheta dirijorului japonez Okitsu Shuya, solişti fiind soprana Brigitta Kele, mezzosoprana Maria Popa, tenorul Himnori Jo şi bass-baritonul Johannes von Duisburg. Dirijorul corului Zsolt Laszloffy.

Vineri 22 iunie Catedrala sf. Nicolae a găzduit pentru prima dată un concert cu pagini de musical, Corul de Copii Radio evoluând sub bagheta dirijorilor Voicu Popescu şi Răzvan Rădos, acompaniaţi de Magdalena Faur, la pian. Ziua a continuat să se îndrepte către sonorităţi din sfera muzicii lejere, propunând un spectacol de flamenco în coregrafia lui Renato Zanella, cu incursiuni în lumea literaturii şi a teatrului: ”Buscando Cervantes”.

Baritonul George Petean, actualmente poate cel mai bine plasat cântăreţ român pe scenele lumii – cu o carieră la apogeu, desfăşurată în cele mai prestigioase centre lirice – a fost invitatul lui Cătălin Ştefănescu în emisiunea ”Garantat 100%”, inclusă în programul Festivalului şi desfăşurată ”live” în faţa publicului venit în număr mare în sala Teatrului ”Regina Maria”.

Teatrul de stat din Oradea

La fel ca şi momentul de flamenco în biserică, şi seara acestei zile a adus o premieră: jazz la sinagogă, un grup de muzicieni din Viena coordonaţi de Harri Stojka, creând momente de încântare pentru iubitorii genului.

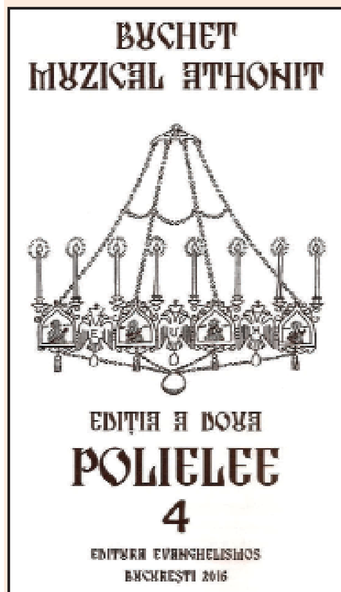
Finalul acestei ediţii a avut loc tot pe scena splendidului teatru orădean, Corul Naţional de Cameră ”Madrigal” încheind la nivel înalt, sub conducerea Annei Ungureanu, o săptămână de încântare oferită din nou de directorul artistic Alexandru Badea, cu ajutorul forurilor locale dar şi al unei companii private, aspectele administrativ-manageriale fiind resortul directorului festivalului, Mihai Jurca. (**C. MIHAI**)

Restituiri ale tezaurului muzical din Athos (III)

Paleta autorilor cântărilor se extinde, cuprinzând deopotrivă psalți greci, din epoca bizantină sau athoniți, dar şi români: Macarie Ieromonahul, Anton Pann, Nectarie Frimu, Nectarie Athonitul, Ioan Zmeu, printre ei găsindu-se şi realizatorul acestor impresionante volume, ierodiaconul **Ioan Butnaru**, descins din şcoala nemțeană a lui Victor Ojog şi Hanibal Panțiru, repertoriul propus acoperind nevoile cântărilor celor trei liturghii: a Sfântului Ioan Gură de Aur, a Sfântului Vasile cel Mare şi a Sfântului Grigore.

La a III – a ediție a ajuns în 2015 şi ***Anastasimatarul***, care se deschide cu o excepțională reprezentare grafică ce adună în ramurile unui copac pe marii autori de cântări liturgice: profetul David, Leon Înțeleptul, Ioan Damaschin, Cosma Melodul, Roman Melodul, Ioan Cucuzel, Andrei Criteanul şi Theodor Studitul, editorul făcând loc în carte unui mare nedreptățit al muzicii de cult, al cărui ucenic a fost şi semnatarul acestor rânduri, Victor Ojog. Antologia cuprinde cântările stihirarice şi cele irmologice ale celor opt glasuri, de la vecernie, utrenie şi liturghie.

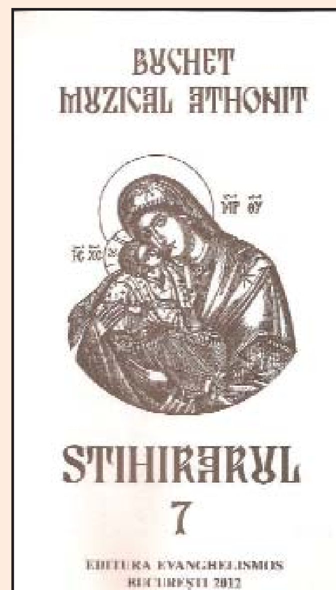
În 2004 vedea lumina tiparului în aceeaşi colecție şi sub aceeaşi îngrijire ***Prohodul Domnului***, adaptarea părintelui Nectarie Prodromitul.

Cele 532 de pagini al ***Cântărilor Vecerniei*** – 2013 – adună creații ale slujbei de seară aparținând psalților amintiți, la care se adaugă Gheorghe Paraschiade, Emanuel Zmeu, Neagu Ionescu, dar şi lui Ioan Cucuzel şi Ioan Damaschin.

Slujba Învierii a ajuns şi ea la a doua ediție – 2010 – cartea fiind – aşa cum precizam în prologul ei – „o culegere reprezentativă atât pentru Slujba Învierii, cât şi pentru literatura muzicală a Sărbătorii, datorită unor autori de la Constantinopol, din Moldova şi Țara Românească şi din Sfântul Munte Athos”, remarcându-se în primul rând Visarion Protopsaltul de la Mănăstirea Neamț, continuatorul paisianului Iosif Ieromonahul.

Cântărilor mai deosebite ale serviciilor de cult li se rezervă volume independente, cum este cazul **polieleelor** – ediția a II –a, 2016 – cuprinzând 30 de asemenea poeme muzical – liturgice destinate priveghierilor sărbătorilor domneşti, ale Maicii Domnului şi *La râul Babilonului*, lista autorilor fiind, la fel, foarte diversă, de la reprezentanți clasici ai cântării bizantine: Ioan, Grigore şi Daniil, protopsalți ai Bisericii Mari din Constantinopol, Petru Lampadarie şi Hurmuz Hartofilax, până la Nectarie Frimu, Nectarie Athonitul, Ghelasie Basarabeanul şi Ştefanache Popescu.

O altă carte de cântări cu conținut aparte este ***Stihirarul,*** carte pe care o apreciam la prima tipărire, în 2012 „nu numai prima de acest gen ce se tipăreşte în limba română, dar şi una de mult aşteptată”. Este cea de-a treia ce restituie „facerile lui Nectarie Schimonahul, protopsaltului Sfântului Munte”, considerat de cântăreții greci „al doilea Cucuzel”, după *Cântările Sfintei Liturghii*, pe care am îngrijit-o şi tipărit-o în 2004, carte ce a fost precedată de mai multe studii şi articole publicate în *Actualitatea muzicală, Muzica, Teologie şi viață, Byzantion Romanicon, Acta Musicae Byzantinae* şi în enciclopedia muzicii bizantine apărută recent la Moscova.

Cum era firesc, aceste antologii cu cântări de cult aflate în prezent în diferite fonduri au acordat o atenție sporită cântărilor închinate Maicii Domnului, patroana Sfântului Munte. Cântările ***Paraclisului Maicii Domnului***, versiunea marelui protopsalt moldovean, Dimitrie Suceveanu, se întâlnesc într-un volum cuprinzând asemenea cântări cu polieleul *Cuvânt bun*, „tradus” de contemporanul celui dintâi, tot moldovean, Nectarie protopsaltul Sfântului Munte şi cu cântarea athonită *Fecioară curată*, adaptată în limba română de un psalt român total necunoscut până în prezent, Ştefan de la schitul Lacu.

Tot la capitolul restituiri se încadrează primele două tomuri al capodoperei lui Dimitrie Suceveanu ***Idiomelar*** – 2015 (pentru perioada septembrie – decembrie) şi 2017 (pentru perioada ianuarie – iulie), cu textele transliterate din chirilice în latine, carte tipărită prima dată de autor în 1856, la Mănăstirea Neamț, puternic centru tipografic al epocii.

În nota autorului acestui monument de artă muzicală românească voi încheia această primă parte a prezentării restituirilor tezaurului muzical din Athos cu îndemnul său: „Frumos lucru este pentru tot românul ce-l favorează nu cruță nimic din putințele sale a contribui şi a .lucra în binele nației sale. Numele unui asemenea cu dreptul împodobeşte istoria, lăsând urmaşilor plăcută amintire de ecsemplu şi de imitare”.

Recenta retipărire a primei părți a ***Doxastarului*** lui Petru Filanthidis – 2016 – în traducerea şi adaptarea aceluiaşi eminent psalt athonit, îmi dă nădejdi că îi va veni şi rândul *Doxastarului* lui Nectarie Aghioritul, o valoroasă antologie de slave necesare serviciilor liturgice în limba română.

„Frumos lucru” făcut-a comunitatea monahală românească de la schitul athonit Lacu, păstorită de un stareț cărturar - Ştefan Nuțescu - şi având ca principal reprezentant al muzicii de strană pe ierodiaconul Ioan Butnaru, care este un prestigios practician al muzicii pe care o promovează cu cea mai autentică trăire duhovnicească.

Vasile VASILE

Compozitorul Sorin Lerescu la Festivalul Internațional „Zilele Muzicii Noi“ de la Chişinău

În perioada 4-9 iunie 2018 s-a desfăşurat la Chişinău cea de a XXVII-a ediție a Festivalului Internațional *Zilele Muzicii Noi.* Evenimentul artistic fondat de **Ghenadie Ciobanu** în 1991 adună în fiecare an mari personalități din domeniul muzicii (şi nu doar). Deja a devenit tradiție – la începutul verii creatorii frumosului se întâlnesc aici cu ascultătorii, fiind unul dintre puținele evenimente din Republica Moldova la care distanța spațială şi temporală dintre aceştia devine atât de scurtă.

Sorin Lerescu, Ghenadie Ciobanu, Lidia Ciubuc, Valeriu Matei

Anul acesta publicul din Chişinău s-a bucurat de prezența maestrului **Sorin Lerescu**, invitat de onoare din România, care i-a încântat pe melomani cu 2 premiere simfonice absolute fiind invitat să susțină şi o prelegere la Academia de Muzică, Teatru şi Arte Plastice din Chişinău.

Fondator în 1982 al Grupului de Muzică Nouă TRAIECT şi în 1997 al Festivalului Internațional *Întâlnirile Muzicii Noi* de la Brăila, director artistic al festivalurilor *Săptămâna Internațională a Muzicii Noi* (2004, 2009) şi *MERIDIAN* (2005-2012) de la Bucureşti, deținător al Premiului *George Enescu* al Academiei Române pentru creație muzicală pe anul 2003, de 2 ori deținător al Premiului Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România în anii 2003 şi 2017, distins cu Meritul Cultural în 2004, preşedinte al Secțiunii Naționale Române a Societății Internaționale de Muzică Contemporană

Gheorghe Mustea, Ghenadie Ciobanu, Valeriu Matei, Sorin Lerescu, Paul Gamurari

în perioada anilor 2003-2013, compozitor cu multiple prezențe pe diferite continente – Sorin Lerescu nu este pentru prima dată la Chişinău.

În 1991 creația sa *PHONOLOGOS IV* pentru 6 instrumentişti a fost interpretată, în premieră, de Ansamblul ARCHAEUS, dirijor **Liviu Dănceanu**. Anul 1993 aduce publicului chişinăuian prezența maestrului Lerescu în dublă ipostază: la pupitrul dirijoral şi autor al lucrării *EIKONA* pentru 7 instrumentişti, toți din Grupul de Muzică Nouă TRAIECT. Următoarele creații prezentate la Chişinău sunt pentru o componență mai mare: *SIMFONIA IV* (cu orgă) a fost interpretată în prima audiție absolută, în 2004, de ORCHESTRA SIMFONICĂ NAȚIONALĂ a Companiei Publice Teleradio-Moldova dirijată de maestrul **Gheorghe Mustea,** în cadrul Festivalului Internațional *Zilele Muzicii Noi.* Zece ani mai târziu, în 2014, în superba Sală cu Orgă din Chişinău, a fost interpretată de către acelaşi valoros ansamblu simfonic – cu acelaşi dirijor, în primă audiție în Republica Moldova – *SIMFONIA V („a viselor“)*, op.71, în cadrul concertului de deschidere al aceluiaşi festival.

În acest an compozitorul **Sorin Lerescu** revine la Chişinău cu 2 premiere absolute: *Simfonia VI*, comandă UCMR, şi *Concertul nr.1 pentru pian şi orchestră (Piano Concerto No. 1)*, opusuri prezentate în cadrul celei de a XXVII-a ediții a Festivalului Internațional *Zilele Muzicii Noi*. Evenimentul a avut loc pe 7 iunie în Sala Mare a Filarmonicii Naționale *Serghei Lunchevici.* Concertul a fost inclus în proiectul *Muzica românească de pe ambele maluri ale Prutului* realizat de UCMM cu susținerea Institutului Cultural Român *Mihai Eminescu* din Chişinău. A treia colaborare consecutivă a compozitorului cu maestrul **Gheorghe Mustea** şi ORCHESTRA SIMFONICĂ NAȚIONALĂ a Companiei Publice Teleradio-Moldova ne duce cu gândul că există şi o legătură de prietenie între aceşti mari muzicieni. Publicul meloman din Chişinău a apreciat cele două lucrări simfonice într-o interpretare de excepție, fapt datorat şi solistei *Concertului nr. 1 pentru pian şi orchestră* – pianistei şi compozitoarei **Lidia Ciubuc**.

Evenimentul s-a bucurat de o sală destul de plină, ceea ce poate fi şi urmarea întâlnirii compozitorului **Sorin Lerescu** cu muzicienii chişinăuieni în cadrul masterclass-ului pe care l-a susținut la Academia de Muzică, Teatru şi Arte Plastice în data de 6 iunie, cu tema: *Idei de compoziție – tehnici de structurare a unui discurs muzical*. Doctor în muzicologie din 1999, autor al unor analize şi cronici muzicale în presa scrisă, participant la emisiuni de radio şi de televiziune în calitate de realizator şi de invitat, **Sorin Lerescu** a vorbit despre fenomenul muzical contemporan, împletind discursul teoretic cu amintiri din propria experiență componistică, cu referiri şi la interesantele întâlniri pe care le-a avut cu alți mari muzicieni.

Aşteptăm continuarea tradiției şi la următoarele ediții de festival, în care muzicienii, oamenii de artă, românii de pe ambele maluri ale Prutului se unesc pentru a da viață Muzicii, Poeziei, Frumosului!

Anastasia ALEXANDREANU LAZARENCU

Vasile Tomescu: *„Istoria relațiilor muzicale dintre Italia şi România”*

Pentru proeminențele muzicale şi culturale ale României, Dr. Vasile Tomescu este un academician al sunetelor. Pentru vasta sa operă, inedită, de o calitate a ideilor nemai întâlnită (abordate într-o superbă limbă literară), servite de o rară profunzime a detaliilor căutate, descoperite în biblioteci cu mare renume ale lumii, în colecții neştiute decât de Domnia sa.

Cea mai recentă apariție (sub egida virtuoză e Editurii Muzicale a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor), 473 de pagini, agrementate prin imagini, la rândul lor, de mare valoare, aduce în atenție pentru muzician şi pentru muzicolog şi pentru istoric şi pentru omul de artă o parcurgere a unei vaste fresce concepută cu migală, cu rară ştiință a punerii în pagină a evenimentelor, a realităților cu mare impact.

Începând din epoca veche, evul mediu – secolele 13, 14 (corespondențele lucrării *Stabat Mater* scrisă de Jacopone da Todi – elemente ale folclorului italian, în cântece de stea, colinde şi legende româneşti); elemente de terminologie (lăutari şi giullari), *Fiori di Virtu* şi geneza unui cântec românesc de largă circulație, tiparul venețian – mijloc de promovare a creației imnografice româneşti. Muzica italiană în antologii elaborate de Ioan Căianu, Dimitrie Cantemir în aria culturii muzicale italiene, opusuri italiene evocatoare ale istoriei românilor, compoziții româneşti de inspirație italiană; muzicieni de origină italiană în România (secolele 19-20), muzicieni cu ascendență italiană în România. Dar şi compozitori, compozitori-interpreți, muzicologi italieni în orizontul spiritualității româneşti. Foarte important capitolul despre considerațiile autorilor italieni asupra muzicii româneşti (secolele 19, 20). Italia în eposul folcloric românesc cu exemplificări – versuri de mare savoare şi însemnătate pentru istoria folclorului. În final - partea a treia, afirmări ale artei interpretative şi componistice italiene în România (secolele 19-20), promotori români ai artei italiene – artişti lirici, dirijori, regizori, instrumentişti – de la violonişti, la suflători. În fine muzicieni români stabiliți în Italia. Ce documentare fabuloasă, ce abordare ştiințific- muzicologică!!

Am insistat asupra conținutului, pentru a argumenta motivul pentru care această OPERĂ trebuie studiată, aprofundată cu creionul în mână, ea fiind generatoare de idei, de căi muzicologice prețioase mai ales pentru tinerimea doctorandă, dar şi pentru iubitorii de cultură. Am vrut să notez, să reliefez câteva repere (de care cartea abundă): este imposibil, atât de numeroase sunt exemplele, descoperirile autorului, în cele mai diverse domenii: de la documentare, la analize uimitoare, la paralele între genuri aparent necompatibile, dar demonstrate a fi reale, cum sunt cele dintre folclorul italian şi cel românesc (exemplele sunt cu adevărat uimitoare – fronda verde, frunză verde!).

Prin această nouă şi esențială tipăritură, se extinde, se întăreşte baza muzicologiei româneşti, A TRADIȚIONALEI IUBIRI LATINE ÎNTRE Italia şi România, cum scrie George Călinescu. Eruditul, savantul Dr. Vasile Tomescu şi-a afirmat din nou locul singular în contextul breslei muzicologice naționale şi internaționale. În această direcție, esențiale sunt şi comentariile (numeroase) în limbi de circulație, italiana fiind, evident, predominantă. Mulțumim MAESTRE VASILE TOMESCU pentru tot ce ați incredințat tiparului până acum, dar şi pentru emoția cu care vom urmări şi de acum înainte şirul ideilor Dvs. nepereche, adevărate EVENIMENTE.

Daniela CARAMAN-FOTEA

Florența Marinescu: *„Giacomo Puccini. Muzica - marilor iubiri”*

Muzicologul Florența Marinescu, muzician complex: soprană cu o experiență scenică remarcabilă în țară şi în străinătate, pedagog în învățământul artistic universitar s-a dedicat cercetării creației unor mari compozitori: Joseph Haydn, Giuseppe Verdi, Giacomo Puccini.

Volumul intitulat: *Giacomo Puccini – Muzica marilor iubiri,* publicat în 2018, la Editura Muzicală, reprezintă chintesența cercetărilor teoretice şi practice ale unei interprete care s-a confundat la propriu cu creația compozitorului, trăind „destinul mai tuturor eroinelor pucciniene”.

În *Prefața* lucrării, remarcabilul muzicolog Daniela Caraman Fotea, realizează o prezentare sugestivă a volumului cu „o structură de un interes aparte: capitole intitulate spre îmbiere la citit şi studiu (cu creionul în mână)”, şi care „vine să elucideze conceptul puccinian translatat în destine fabuloase (personaje surprinzătoare şi fermecătoare)”.

Primul capitol – *Crezul meu* reprezintă mărturia de credință a unui interpret care recunoaşte că „alături de Giuseppe Verdi şi Giacomo Puccini a înțeles adevărata misiune a muzicii de operă” şi anume aceea „de a cânta iubind până la capăt, cu dăruire şi cu sacrificiu, cu speranță şi cu asumarea rolului de a fi de fiecare dată o altă femeie, o altă eroină”.

Pedagogul experimentat îndeamnă la respect pentru creația componistică: „interpretarea fără abatere de la conținutul lucrărilor, pentru că ele cuprind adevărul muzical, aşa cum l-a dorit Puccini. Nimic în plus, decât talent”.

Trecând în revistă întregul repertoriu puccinian, autoarea subliniază faptul că „Puccini nu a fost voit un verist prin definiție, ci mai degrabă un artist original. Puccini ne vorbeşte în operele sale despre tot ce înseamnă viața şi convulsiile ei”, aducând de multe ori în fața publicului o lume ireală „prin cadrele de basm, de reverie, undeva la granițele cu poveştile în care pare că totul se va termina cu bine şi că iubirea învinge prin simplul fapt că este invocată”.

Este prezentat un aspect mai puțin cunoscut, şi anume debutul lui Puccini, cu o lucrare orchestrală – *Capriciu spaniol*, apreciată de muzicienii contemporani, experiență componistică ce-şi va pune amprenta asupra genului căruia i se va dedica, surprinzând prin orchestrațiile remarcabile din operele sale, fiind recunoscut ca „un maestru absolut al orchestrației”.

Autoarea subliniază puternica legătură dintre Puccini şi Ponchielli care i-a urmărit şi „şlefuit devenirea", precum şi colaborarea cu celebra *Casa Ricordi*, care a contribuit la realizarea unor partituri de mare acurateţe: „Am putea afirma că într-o partitură semnată de Puccini regăseşti tot ce ai nevoie pentru a-i interpreta corect rolul, eroul, epoca de referinţă sau relaţiile cu ceilalţi parteneri".

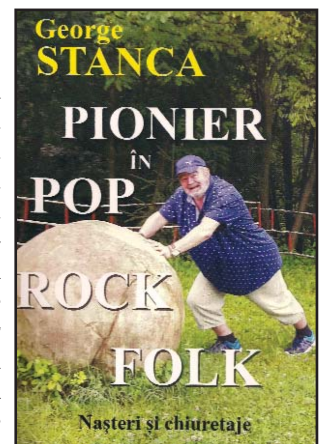
Având la bază o documentare impresionantă, dublată de experienţa sa în domeniul scenei, Florenţa Nicoleta Marinescu analizează cu o deosebită competenţă, întregul parcurs al creaţiei compozitorului. Este reliefat faptul că Giacomo Puccini acordă în operele sale un rol important sopranului, eroinei „care monopolizează imaginile muzicale de la început până la sfârşit, crescând interesul pentru ultimul act, atât în dimensiune dramatică, cât şi în calitate interpretativă".

Un aspect inedit al cercetării îl constituie faptul că autoarea acordă o importanţă deosebită duetelor care în creaţia pucciniană au o forţă emoţională rar întâlnită: „duetele au o întindere mare, sunt intens abordate vocal, pun în evidenţă fiecare interpret şi mai ales scot la iveală toate stările sufleteşti ce animă şi motivează întreaga conduită scenică".

Prin volumul de faţă, muzicologul Florenţa Nicoleta Marinescu aduce o contribuţie importantă la îmbogăţirea cercetările muzicologice din lumea operei şi îndeamnă spre o mai multă aplecare asupra creaţiei marelui Puccini, care aşa cum îl descrie autoarea, prin marea artă a veridicului şi a puterii de convingere, prin muzica sa „este deopotrivă contemporan şi clasic".

Mariana POPESCU

George Stanca: *„Pionier în pop, rock, folk"*

Subintitulată amuzant "Naşteri şi chiuretaje", cartea (apărută la editura SemnE) reprezintă, în peste 400 de pagini, inclusiv un bogat sector foto, o parte din bogata activitate de publicistică muzicală a autorului. În primul rând regăsim multe din articolele semnate de el în revistele "Săptămâna" şi "Flacăra", cu implicări tranşante în susţinerea fenomenului rock-folk, îndeosebi în perioada Cenaclului "Flacăra". Personaj complex, George Stanca este, la bază, inginer, dar vocaţia sa este aceea de scriitor, fiind un poet cu multe volume la activ. În paralel s-a ilustrat pe tărâm muzical, cu jurnalist-cronicar, PR, prezentator de spectacole (mai ales de folclor), dar şi ca "făcător" de gazete, la Bucureşti ("VIP"), Constanţa sau Ploieşti. Este foarte apropiat de muzica populară, iar în ultimii ani, după ce pe vremuri i-a fost un adversar înverşunat, a recunoscut valoarea muzicii uşoare şi a reprezentanţilor de frunte ai acesteia, pe care îi include în patrimoniul naţional, alături de corifeii folclorului. În ultimii ani susţine o rubrică extrem de citită de pamflete în revista "Click!", în care adesea subiectele vin din zona marii sale pasiuni, muzica. Cum el însuşi recunoaşte, volumul de faţă este ca un "jurnal de front" - "Pop-rock-folk contra Muzică uşoară", toate aceste genuri ajungând acum, la ora înţelepciunii, "Tezaur românesc", George Stanca fiind necruţător în verdict: "Jos maneaua!". Această colecţie de articole şi imagini de epocă vine să umple un gol, reabilitând în ochii tinerilor de azi o epocă în care chiar s-a făcut muzică de mare calitate, în ciuda greutăţilor şi a interdicţiilor, dovada cea mai bună fiind aceea că numele multora dintre artiştii valoroşi din acele decenii sunt şi astăzi pe buzele tuturor. Au fost, într-adevăr, "cei mai frumoşi ani"... (**O. U.**)

Roxana Popescu

Roxana Popescu s-a stins din viaţă la 61 de ani. A fost una dintre cele mai prolifice şi talentate textiere ale muzicii uşoare româneşti, semnând peste o mie de texte la cântece ale unor binecunoscuţi compozitori ai noştri, dar în egală măsură şi o înzestrată solistă ("Vreau să fii lângă mine"), pasionată de şansonetă. A scris până în ultima clipă, decesul ei venind absolut surprinzător, dovadă marele hit al concursurilor pentru copii, "Cea mai frumoasă stea" de Cristian Faur (compozitor cu care a colaborat intens în anii din urmă), piesă cântată de Bianca "Bibi" Lixandru. Câteva din titlurile de mare succes la care a scris versurile sunt definitorii pentru cei care, din motive obiective (textierii sunt aproape întotdeauna ignoraţi), nu ştiau că Roxana Popescu stătea în spatele atâtor hit-uri: "Nu-mi pare rău" (Marius Ţeicu), "De-ar fi să vii" (Alexandru Vilmanyi), "Iartă!" (Ion Cristinoiu), "Tu n-ai avut curaj", "Da, te iubesc!", "Suflet gol" (Şerban Georgescu), "Clopote albe, clopote negre" (George Natsis), "Unde dragoste nu e, nimic nu e" (Gheorghe Gheorghiu), "Şi dacă viaţa mea" (Viorel Gavrilă), "De ce nu-mi spui că mă iubeşti" (V. V. Vasilache), precum şi ale altor succese ale compozitorilor de mai sus, dar şi ale unora semnate de Horia Moculescu, Laurenţiu Profeta, Ovidiu Komornyik. O regretă în egală măsură atâţia interpreţi care şi-au clădit succesul şi pe calitatea versurilor Roxanei Popescu, între aceştia numărându-se Mirabela Dauer, Angela Similea, Corina Chiriac, Ovidiu Komornyik, Silvia Dumitrescu, Gheorghe Gheorghiu, Paula Seling, Nico. Dar cele mai multe texte remarcabile le-a scris pentru Dan Spătaru ("Eu sunt sentimental", "Eu te iubesc demult", "E frumos de-mi place mie", "Cine sunt eu?"), Mădălina Manole ("Un băiat minunat", "Mi-e dor de tine", "Nici nu mai cred că te-am iubit", "Vecinii", "Aş da orice"), dar mai ales Mihaela Runceanu, de care a legat-o o strânsă prietenie. De altfel, ele apar împreună pe un album Electrecord, în cuprinsul lui Roxana Popescu cântând la rândul ei câteva din cele 14 piese. Nu lipsesc, fireşte, versiunile atât de populare ale unor piese internaţionale - "Să fiu mereu în umbra ta" (E-adevărat iubirea mea), "Eu nu te-am uitat" - precum şi alte refrene fredonate de generaţii de melomani: "Dacă totuşi vei pleca", "Să crezi în dragostea mea", "Cineva te iubeşte", "Haide, spune!", "Cu fiecare stea", "Zborul vântului". Dispariţia Roxanei Popescu lasă, indiscutabil, un gol în muzica uşoară românească, mai ales că sunt tot mai puţini textierii profesionişti într-o lume dominată de "versificatori" improvizaţi. (**Ortanja JUDE**)

Interviu cu George Natsis

Octavian Ursulescu: *Dragă George, eşti apreciat în egală măsură în ipostază de compozitor, orchestrator, pianist, dirijor. În Aula Palatului Cantacuzino, la lansarea albumului ”Nu sunt singur”, al compozitorului Jolt Kerestely, interpretat de Paul Surugiu-Fuego, ai fost aplaudat pentru remarcabilele aranjamente orchestrale. Mai ai timp şi pentru postura de pianist în Big-bandul Radio? Care din aceste patru ipostaze trece, totuşi, pe primul plan?*

George Natsis: În primul rând îi salut pe distinşii cititori ai revistei Actualitatea Muzicală. În toată cariera mea de până acum, ipostazele de pianist şi orchestrator au fost pe prim plan. Amândouă mă pasionează în egală măsură. E adevărat că au fost perioade când am compus mai mult, însă ipostaza de compozitor nu a fost una constantă cantitativ, asta poate şi din cauză că eu am compus cu “dedicaţie”, pentru un anumit interpret sau eveniment (festival, videoclip sau CD). Îmi place să lucrez proiecte complete. Înafară de singurul meu CD de autor (prime audiţii) intitulat “Noaptea Sânzienelor”, un proiect etno-pop, am realizat orchestraţii pentru albume împreună cu Ovidiu Lipan, Corina Chiriac, Dan Iagnov, Florin Piersic, Cătălin Crişan, Noni Răzvan Ene (pe când era copil încă) şi mulţi alţii. De asemeni am orchestrat şi dirijat concerte-eveniment, pentru ansamblu simfonic (Delia Winter Wonderland, Vunk Symphonic-2014, Vunk-Cameleom 2018, Marcel Pavel - A Very Classic sau Concert de Paşti – Ateneul Român 2018). În tot acest timp activitatea mea de orchestrator şi dirijor a fost şi este dublată de cea de pianist în cadrul Big-Band-ului Radio. Este un privilegiu să fac parte din acest ansamblu de elită cu care pregătim, împreună cu Ionel Tudor, o nouă stagiune de înaltă calitate. Ştiu că pare un program foarte încărcat şi este, dar dacă există pasiune şi dragoste pentru această meserie, nimic nu pare prea greu sau prea mult.

O. U.: *Este cunoscută pasiunea ta pentru jazz. Care ar fi constantele activităţii tale pe acest tărâm?*

G. N.: Preocupările mele legate de jazz merg pe câteva direcţii. Una ar fi cea legată de concertele Big Band-ului Radio, poate singurul ansamblu de profil din ţară capabil să facă faţă unor aranjamente orchestrale dificile, un adevărat ansamblu de profesionişti. Muzica de jazz pentru Big Band constituie o provocare uriaşă, urmată de o enormă satisfacţie artistică. Mărturie stă albumul pe care l-am realizat împreună cu Virgil Ianţu (în calitate de solist) intitulat “Ieri şi azi”. Este un adevărat pop goes jazz, în sensul că am luat hit-uri ale unor binecunoscuţi autori şi solişti români (Viţa de vie, Smiley, Nicu Alifantis, Timpuri noi, Ştefan Bănică s.a.) şi le-am transformat în swing… big-band swing. Cred că este singurul proiect de acest gen realizat la noi. Piese pop-rock reorchestrate pentru big-band şi înregistrate cu big-band. Ceva foarte asemănător am lucrat şi împreună cu Horia Brenciu şi orchestra sa pentru unul din concertele de la Sala Palatului, unde câteva din piesele lui Horia au căpătat straie de… Big-band swing.

O altă direcţie o constituie Stagiunea de Jazz, un proiect realizat de Teatrul Act şi Societatea Română de Radiodifuziune, proiect care se derulează deja de opt ani încheiaţi. Este un proiect de trio (alături de toboşarul Vlad Popescu şi contrabasistul Adrian Flautistu) la care se adaugă unul sau doi invitaţi. Astfel avem un număr de opt concerte pe an, fiecare din ele fiind dedicat unui stil, perioade sau autor de jazz.

O altă direcţie este dată de colaborarea mea cu Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti, unde predau în cadrul Facultăţii de compoziţie pop. Aici încerc să-i introduc pe studenţi în tainele orchestraţiei, în special cea pentru ansamblu mare pop/jazz, mergând pe principiul că nu e sănătos să păstrezi doar pentru tine ce ai învăţat, ci este bine să oferi mai departe şi altora.

O. U.: *Românii sunt foarte ataşaţi de marile şlagăre de muzică uşoară din anii ’60, ’70, ’80, chiar ’90, deşi ele se difuzează, din păcate, foarte puţin. Cât de mult diferă compoziţiile de astăzi de cele de atunci? Ce s-a schimbat, prin ce diferă, înafara faptului că formularea ”muzică uşoară” este tot mai mult înlocuită de ”muzică pop”?*

G. N.: După părerea mea muzica românească pop “tradiţională” rămâne cea din anii ’70-’80 (şi chiar înainte de ’70). Deşi unii o numesc în mod arbitrar “festivalieră”, muzica pop (uşoară) tradiţională nu era dedicată decât în mică parte festivalurilor (vezi Mamaia). Nu poţi vorbi de Radu Şerban, Mişu Iancu, Edmond Deda, Laurenţiu Profeta sau Florin Bogardo numindu-i “festivalieri”. Muzica lor avea în primul rând MELODIE! Melodie de multe ori inspirată din folclor autentic (ceea ce conferă o identitate aparte). Muzica lor avea orchestraţie bine gândită, era acompaniată de orchestră naturală. Interpreţii nu aveau nevoie de corecţie electronică a vocii, ei puteau să cânte curat şi expresiv fără ajutorul tehnologiei. Iată câteva lucruri pe care muzica actuală (cu câteva excepţii) le-a pierdut. Nu sunt împotriva tehnologiei, o folosesc la rândul meu, dar ea nu poate înlocui inspiraţia melodică, meşteşugul de a scrie pentru orchestră şi nici sunetul natural al unei orchestre. Industria muzicală, pe de alta parte, are regulile ei: artistul trebuie să “vândă”, cât mai puţine cheltuieli, cât mai mult profit. Astăzi se mai compun piese în stilul “tradiţional”, dar în acelaşi timp acompaniamentul orchestral este înlocuit de fel de fel de plugin-uri care oferă o imagine palidă a ceea ce înseamnă orchestra. Sigur, asta şi pe fondul unui buget de producţie foarte scăzut. Mai mult, această tehnologie este cam la îndemâna oricărui neiniţiat în tainele orchestraţiei. Ideea este că trebuie să ai noţiuni cel puţin elementare de instrumentaţie pentru ca tot ceea ce realizezi electronic, în încercarea de a imita o orchestră, să şi sune a orchestră. De aceea cred că muzica pop ”tradiţională”e bine să rămână în perioada în care a fost scrisă, ca un patrimoniu cu care ne putem oricând mândri.

O. U.: *Am prezentat şi prezint o sumedenie de concerte cu acele şlagăre de muzică uşoară tradiţională, am iniţiat chiar un proiect retro intitulat "Şlagărele României". Crede-mă, sălile sunt pline, publicul îi primeşte cu căldură şi îi ovaţionează, ca pe vechi membri ai familiei întorşi acasă, pe Marina Voica, Mirabela Dauer, Corina Chiriac, Paul Surugiu-Fuego, Stela Enache, Marina Florea, Gabriel Dorobanțu, Mihai Constantinescu, Cătălin Crişan, Anastasia Lazariuc, Oana Sârbu, Silvia Dumitrescu şi alţii. Succesul lor, cred, infirmă pesimismul celor care s-au grăbit să îngroape deja muzica uşoară românească...*

G. N.: Publicul de astăzi este destul de împărțit. Consumatorul de muzică este cel care cumpără CD-uri, care vizionează videoclipurile celor mai noi hit-uri, sau cel prezent în sălile de concert. Din această ultimă categorie face parte şi publicul doritor de melodie, de "şlagăre" cântate live. Avem solişti ca Fuego, Mirabela Dauer, Corina Chiriac sau Cătălin Crişan care încă pot umple sălile de concert, adică pot vinde, chiar dacă spectacolele în care aceştia apar sunt în general concerte cu un buget redus (cam de 4-5 ori mai mic decât spectacolul unei vedete aflate "pe val"). Iar un buget redus se resimte în prețul biletelor, pentru că ei nu prea sunt difuzați pe radio, lumini sărăcăcioase şi, în cazuri fericite, o orchestră pe scenă, dar o orchestră ieftină, slăbuță, orchestrații plătite prost şi sunet deasemeni slăbuț, pentru că respectivii nu îşi doresc să investească în astfel de spectacole (vorba lui Caragiale: "remunerație mică, după buget"). Și totuşi, aceşti artişti încă aduc public în sală cu astfel de spectacole sărăcăcioase. Părerea mea este că aceşti artişti merită mult mai mult din partea producătorilor, care vor doar profit. Aceşti artişti încă îşi pot etala măestria în fața publicului, nu ar trebui neglijați. Am convingerea că piese ca "Oameni", "Salcia", "Tu eşti primăvara mea", "Ani de liceu", "Prieten drag" ş.a. pot face obiectul unor spectacole cu săli pline, pot fi bine "vândute"

O. U.: *Ce amintiri şi impresii păstrezi din numeroasele colaborări cu artişti de peste hotare?*

G. N.: Am colaborat cu artişti din străinătate, cei mai mulți fiind din zona muzicii de jazz. Cu toate acestea, cea mai interesantă colaborare a fost cea cu renumitul chitarist american Steve Vai. A fost un turneu european, cu o orchestră de 50 de oameni, un repertoriu de peste două ore, piese dificile, magistral orchestrate pe care am avut plăcerea să le dirijez. A fost până acum singurul turneu pe care Steve l-a făcut acompaniat de o orchestră mare, o orchestră românească şi un dirijor român. Astfel de evenimente sunt rare, iar eu îl consider ca pe un "unicat" în cariera mea.

O. U.: *UCMR joacă un rol important în profesionalizarea muzicii uşoare sau pop, mai ales aici fiind nevoie de încurajarea tinerilor creatori cu talent, înzestrări, dar şi pregătire muzicală. Este meritul tău indiscutabil că, împreună cu conducerea UCMR, ai deschis porțile Uniunii unor muzicieni din generația tânără.*

G. N.: Faptul că am fost reales în fruntea secției pop/jazz din cadrul UCMR mă bucură şi mă întristează. Mă bucură datorită încrederii pe care colegii mei mi-au acordat-o pentru următorii patru ani. Mă întristează pentru că observ o apatie în rândul multor colegi, un dezinteres pe care o mare parte din membri îl au față de viața acestei bresle. Nepăsarea pe care producătorii, radiourile, într-un cuvânt industria muzicală o arată față de această elită a muzicii româneşti, pentru simplul fapt că a îndrăznit să înainteze în vârstă, este, cred, principala cauză a acestei apatii.

Principalul obiectiv pe care l-am urmărit în mandatul trecut şi care rămâne în prezentul mandat de coordonator al secției este acela de a întineri, de a primeni colectivul acestei secții cu compozitori tineri, compozitori de valoare.

Mă bucur că în ultimii ani nume ca: Paula Seling, Cristian Soleanu, Cristian Faur, Adrian Despot, Mihai Alexandru, Laurențiu Duță sau Marian Ionescu s-au alăturat secției pop/ jazz din UCMR.

O. U.: *Încheiem discuția noastră referindu-ne la ambițiosul şi atât de reuşitul concert "Cameleom", unde ai dirijat şi orchestrat, conducând o orchestră de mari dimensiuni alături de formația Vunk, într-o realizare pop-simfonic unanim apreciată.*

G. N.: "De ce Cameleom?" l-am întrebat pe Cornel Ilie atunci când am aflat numele proiectului care urma să fie cea mai mare producție Vunk a acestui an.

CAMELEOM-UL – mi-a răspuns Cornel – *este un hibrid între cameleon şi om, o specie nouă de om. Un om care nu se teme să arate ceea ce simte, care îşi acceptă greşelile, defectele, slăbiciunile, sentimentele de vină, speranțele, visele, aşteptările sau reuşitele, fără să încerce să le ascundă.*

Suntem înconjurați de oameni care se tem din ce în ce mai mult să-şi asume ceea ce sunt sau să-şi exteriorizeze sentimentele, de teamă de a nu fi judecați de alții. Astfel asistăm la o autoizolare a oamenilor. Prin acest spectacol, cei de la Vunk şi-au propus să arate că mulți dintre noi trăim în aceasta autoizolare.

Proiectul "CAMELEOM" a constituit pentru mine o provocare uriaşă, deoarece vorbim de un spectacol cu o încărcătură emoțională deosebită. Fiecare piesă deschidea un univers aparte şi emana emoții şi sentimente foarte puternice. Şi cum puteau fi mai bine reproduse aceste emoții decât aducând pe scenă, alături de Vunk, o orchestră simfonică. În felul acesta, fiecare piesă a avut o amprentă timbrală aparte. Am regăsit în acest concert măreție, putere, nebunie, cinism, dar şi visare, grație, delicatețe, dragoste. Orchestra a jucat un rol aparte, ea nefiind doar un element de "coloratură", ci având pasaje solistice instrumentale. Multe piese din concert au fost transformate, ele fiind cântate într-o manieră total diferită de variantele lor oficiale. Au fost piese pe care Cornel Ilie le-a cântat fiind acompaniat exclusiv de către orchestra simfonică.

Melodii ca "Pleacă", "Regele şoselelor", "Numai la doi", "S-a terminat", "Înconjurul lumii" şi altele au putut fi văzute şi ascultate în variante noi, îmbogățite timbral față de variantele cunoscute.

Am spus "văzute" pentru că acest spectacol a fost şi unul îmbrăcat cu grafică şi lumini inteligente, astfel încât cei prezenţi au avut şi ce să vadă.

Marele meu privilegiu, în afară de faptul că am realizat toate orchestraţiile, a fost acela că am condus o orchestră excepţională. O orchestră simfonică alcătuită din tineri instrumentişti, Bucharest Jazz Orchestra, un brand deja bine cunoscut, pianistul Sorin Dragoş, într-un cuvânt 47 de muzicieni dedicaţi, care prin atitudinea lor, prin profesionalismul lor au transpus partiturile în emoţii reale. Mulţumesc pe această cale Corinei Ţurcan şi lui Sebastian Burneci, cei care mi-au fost de un real folos în ce priveşte partea de organizare a orchestrei.

Un concept curajos şi sensibil, o muzică de calitate, o orchestră excepţională, grafică, lumini şi sunet impecabil, şi nu în ultimul rând… Vunk. Iată câteva ingrediente ideale pentru un concert de neuitat. Mă simt onorat că am avut ocazia să asigur conducerea muzicală a acestui spectacol. Iată de ce voi păstra în amintire data de 24 mai 2018, ziua de naştere a CAMELEOM-ULUI! Unde?... La Arenele Romane!

Interviu de **Octavian URSULESCU**

Paiul din ochiul altuia

Urmărind la TVR transmisiunile în direct de la Campionatul mondial de fotbal din Rusia (organizat impecabil, din toate punctele de vedere!), toţi "microbiştii" au fost încântaţi, dacă facem abstracţie de logoreea obositoare a unora dintre crainici, fiindcă a fi informat, asemeni regretatului şi inegalabilului Cristian Ţopescu, nu înseamnă să vorbeşti mult şi în neştire. Dar, fireşte, nu despre asta ne propunem a vorbi aici, într-o publicaţie muzicală. Privind către colţul din dreapta sus al ecranului, în loc de "Direct" sau "Live" (deh, acum termenii româneşti au cam început să dispară, priviţi şi titlurile unor emisiuni de la postul public TV – cele de la C. M. de fotbal se cheamă... "Filler", de caută bietul badea Gheorghe prin dicţionarul copiilor!), ce vedem noi? Noi vedem logo-ul... Festivalului internaţional "Cerbul de aur"! E ca şi cum fotbaliştii aleargă după minge nu pe teren, la Moscova, Sankt Petersburg sau Soci, ci în Piaţa Sfatului din Braşov! Am mai scris că, regretabil, promovarea este extrem de întârziată, de parcă era greu să se înscrie de anul trecut manifestarea în plan şi în bugetul... centenar, totuşi nu aşa se compensează erorile de marketing. În fine, la această a 18-a, se pare, ediţie (în... 50 de ani!), a fost desemnat, de către organizatori, şi juriul care va alege concurenţii finalişti. Sperăm că este vorba doar de juraţii pentru preselecţie, fiindcă în componenţa comisiei nu intră decât un SINGUR muzician legat de muzica uşoară (sau pop, cum vreţi să-i spuneţi), inclusiv prin studii, pregătire, experienţă naţională şi internaţională – este vorba de Andrei Tudor, membru al UCMR şi cadru didactic la UNMB! Daniel Jinga este dirijor de cor şi de orchestră simfonică, Liana Stanciu a condus delegaţiile TVR la câteva finale Eurovision (cu rezultatele cunoscute), iar celelalte trei nume, fie-ne cu iertare, nu sunt cunoscute şi nu au greutate pentru o asemenea întreprindere importantă: Felix Crainicu, Gabriel Scârlet, Smaranda Vornicu Shalit. Anormal este faptul că TVR, deşi nu posedă în ograda proprie specialişti şi prezentatori legaţi de acest gen muzical, ţine să-şi impună angajaţii la toate evenimentele, chiar şi la cele organizate de alţii şi pe care doar le retransmite. Legat de ediţia din acest an a "Cerbului de aur" (29 august-2 septembrie), am sugera să nu se uite că primele patru ediţii au avut loc la Teatrul Dramatic din Braşov, gazdă istorică aşadar, cum este şi teatrul Ariston pentru cel de la Sanremo (doar că italienii n-au renunţat la el). O singură dată, la aniversarea a trei decenii de la prima ediţie, Ioana Bogdan a repus în circuit elegantul şi primitorul spaţiu, cu un "Club sentimental" transmis în direct pe TVR2. Dar cum reputata realizatoare s-a pensionat, ne îndoim că actualii organizatori–producători -cunoscători (care îl numesc pe marele compozitor Radu Şerban, pe un panou fotografic din clădirea TVR, ... R. Şerbănescu!!) vor exploata acest adevărat templu al festivalului, pe scena căruia au cântat zeci de artişti uriaşi. În imaginea alăturată, Mădălina Manole (co-prezentatoare a "Clubului sentimental" amintit) este alături de o fostă câştigătoare a "Cerbului" la primele ediţii, olandeza Thérèse Steinmetz. (**Dr. Bârnă**)

Thérèse Steinmetz, Mădălina Manole

Concerte

Open Air Blues Festival Brezoi. N-am apucat la vremea respectivă să semnalăm un festival... surprinzător:

Adi Barar Band

se pare că bluesul are tot mai mulți admiratori şi practicanți, astfel încât promotorul Mihai Murgescu a putut organiza un astfel de festival în mica localitate vâlceană. Afişul a fost următorul: Ziua 1. Main Stage: Dusty Ride, Adi Barar Band – Blues Progression – Nightlosers. Second Stage - Jam Session & After party 2. Main Stage: Foxy Lady – Florin Giuglea – Platonic Band – Canaf Feat. AG Weinberger – Rareş Totu's Midnight Sun feat. many Special Guests. Second Stage – Ride on Band – Jam Session & After party. 3. Main Stage: Soul Steamers – Axis – Nick Krakovszky – Mike Godoroja & Blue spirit – Joe Rusi & Rareş Totu – Blue Family feat. Ana Radzic. Second Stage - Gospel Music Workshop – Single Barrel & Tom Atkinson – Jam Session & After Party Cu o finanțare locală, se pregăteşte acum ediția a 2-a.

Holograf

The Australian Pink Floyd - la Sala Palatului. Dintre multele formații omagiu Pink Floyd, se pare că **The Australian Pink Floyd** (Aussie Floyd) este cea mai veche şi mai valoroasă: redă de 30 de ani piesele faimoşilor englezi în show-uri remarcabile. Venită pentru prima dată în România, cu o sală nu prea plină dar cu o desfăşurare tehnico -scenică uimitoare. Au oferit piese mai vechi, din perioada Syd Barrett, dar şi piese de pe albumele mai noi, *Dark Side Of The Moon*, *Wish You Were Here* sau *The Wall*. Atmosfera a fost copleşitoare, cu imagini, jocuri de lumini şi lasere de ultimă generație, aşa cum se cuvine la un remember Pink Floyd. Cei zece muzicieni au fost ovaționați la scenă deschisă.

Holograf – „Unplugged la Teatru" la Teatrul Național din Bucureşti. O cronică restantă, despre un spectacol acustic (unplugged) la şapte ani după concertul de acelaşi tip de la cinema Patria. S-a deschis cu cântece de pe albumul „69% Unplugged": „Simona", „Balada controlorului", „Umbre pe cer". Spectatorii, care cunoşteau toate textele, au cântat alături de solist marile şlagăre de iubire - „Şi băieții plâng câteodată", „Dragostea mea" şi „Cât de departe". N-au lipsit invitații - Marius Bațu a interpretat piese ale duo-ului Poesis („2000 de ani", „Odată am ucis o vrabie") şi violoncelistul Adrian Naidin. După „Doar o viață nu-mi ajunge să iubesc" şi „Inima mea nu e întreagă dacă nu eşti tu" (dedicată de Dan Bittman băiatului său) au urmat alte hit-uri - „Vreau o minune", „Undeva departe" şi finalul „Ți-am dat un inel". Iar la bis - „Banii vorbesc". Un concert de tip Best Of, mai mult pe latura pop, organizat de Sublime România; în ciuda prețurilor foarte piperate, sala a fost plină..

Concert pentru Timişoara. Un concert care se anunța grandios, dar a fost un semi-eşec. Spicuim din presa timişoreană: Nici cele mai importante nume ale muzicii timişorene, nici ideea de a face o faptă bună nu i-a motivat pe spectatori să umple Piața Libertății, la Concertul pentru Timişoara. Artiştii din 14 formații au decis să concerteze pentru un gest nobil, banii urmând să ajungă la două spitale afectate de furtună (Clinica de Cardiologie şi Clinica de Boli Infecțioase „Victor Babeş"). La concertul maraton, Piața Libertății a fost mai mult goală, dar cu numeroşi spectatori aflați după gardurile care au înconjurat piața, care au avut parte de un concert pe gratis. În tot acest timp, barurile şi cafenelele din centru erau pline. Conform primarului Timişoarei, s-au vândut 703 bilete ! Prețul biletului a fost 50 de lei, iar suma strânsă din vânzări este de 35.150 de lei. Au mai fost şi câteva firme din Timişoara care au făcut donații. În final, s-a strâns un total de aproximativ 35.500 de euro. La concertul umanitar din Piața Libertății au concertat formațiile Skywalkers, All Friends Band, Vest,

Nightlosers

Sonatic, Within the Nova, Rock Abil, Melting Dice, JazzyBIT, Implant Pentru Refuz, Survolaj, Bega Blues Band, Cargo, Pro Musica şi Phoenix.

Florin-Silviu URSULESCU

Cinstire şlagărului românesc

Nu mai e un secret pentru nimeni că muzica uşoară românească nu trăieşte deloc vremuri bune, difuzarea ei fiind în mare suferinţă, ceea ce nu sună încurajator pentru compozitorii, textierii şi interpreţii profesionişti, ca şi pentru tinerii care doresc să se apropie de acest gen atât de urgisit în ultimele două decenii. Vinovaţii sunt cunoscuţi, nu mai revenim, am făcut-o de fiecare dată în intervenţiile noastre, arătând cu degetul, acuzator, către posturile

Marius Ţeicu, Walter Ricci

publice de radio şi de televiziune, către casele de producţie şi posturile de radio FM, care promovează o sumedenie de nonvalori, ignorând consacraţii. Cu atât mai meritorie este preocuparea unui post de televiziune mai mic (dar care se recepţionează la scară naţională), Neptun TV, care a

Horia Moculescu, Valeria Marcu

transmis în direct şi de această dată Festivalul internaţional de muzică uşoară “George Grigoriu” de la Brăila, aşa cum a făcut-o nu o dată şi de la Amara sau de la Medgidia (“Dan Spătaru”, manifestare deocamdată, din păcate, întreruptă). A fost a 14-a ediţie a redutabilului festival, organizat şi de această dată impecabil de Consiliul judeţean Brăila (de altfel preşedintele Francisc Iulian Chiriac, iubitor de muzică, s-a aflat în sală) şi de Centrul judeţean pentru conservarea şi promovarea culturii tradiţionale Brăila, condus de o femeie admirabilă, model de pasiune, competenţă şi implicare, Maria Puşcaciu. Pe afişe, ca şi pe coperta frumosului program de sală, au figurat la loc de cinste însemnele marelui Centenar, dar şi ale oraşului, Brăila aniversând 650 de ani de atestare documentară. Festivalul s-a bucurat de sprijinul Primăriei municipiului Brăila, parteneriatul incluzând şi Teatrul “Maria Filotti”, gazdă pentru a doua oară consecutiv a acestui eveniment major, practic singurul festival internaţional din ţara noastră care n-a fost niciodată întrerupt de la înfiinţare. “Cerbul de aur” nici nu intră în discuţie, are loc din... 9 în 9 ani (!), aşa că pe drept cuvânt s-a spus că la Brăila a fost un adevărat Sanremo autohton (vizând şi numărul mare de solişti italieni) sau un Eurovision la scară ceva mai mică. Dacă la Eurovision au fost, dinafara graniţelor continentului nostru, artişti din Australia sau Israel, la “George Grigoriu” am avut anul acesta finalişti din Venezuela şi Peru! Cu sponsori principali generoşi (Agricost, Farmaciile Iris), şi cuantumul total al premiilor, cele mai mari la concursurile din România, au fost impresionante, peste 13.000 de euro, dintre care doar Trofeul a însemnat 5.000 de euro, ceea ce fireşte a atras concurenţi valoroşi din întreaga lume. Şi nu este totul,

Titus Andrei, Alexandra Elena Crăescu

pentru că ambianţa de ridicat nivel profesionist a fost completată de echipa tehnică de sunet şi lumini (inclusiv proiecţii pe un ecran mare) – Global Stage, dar mai ales de orchestra de acompaniament şi de juriu. Dacă festivalul de la Brăila, ca şi cele de la Amara sau Medgidia, domină cu autoritate peisajul competiţiilor de gen, aceasta se datorează fără discuţie celei mai valoroase formaţii de acompaniament din ţară, cu mulţi instrumentişti din Big-band-ul Radio în componenţă (de altfel Ionel Tudor şi orchestra condusă de el vor fi şi pe scena “Cerbului de aur”). Este absolut incredibil ce au realizat şi de această dată minunaţii muzicieni, cu orchestraţii la zeci de piese (pentru concurenţi, dar şi pentru vedete din recital) şi săptămâni, cu multe zile şi nopţi de repetiţii pentru soliştii români şi străini, dintre care unii nu evoluaseră niciodată alături de o orchestră, cântând doar pe “negative”! Aşa încât numele lor se cuvin scrise cu majuscule: Andrei Tudor (claviaturi), Marian Georgescu (chitară), Laurenţiu Zmău (baterie), Daniel Pirici (percuţie), Daniel Bouroşu (chitară-solo), Eugen Tegu (chitară bas), Marin Ioniţă (saxofon, percuţie), Ionel Tudor (claviaturi, conducerea muzicală), neuitându-i nici pe colaboratorii permanenţi Liviu Elekeş şi Octavian Chiţu. Iar juriul a fost şi de această dată la înălţime, dovada

cea mai bună fiind ovaţiile publicului la anunţarea câştigătorului Trofeului. Dar cum până acolo mai avem, să consemnăm componenţa juriului internaţional: Marius Ţeicu (preşedinte), Horia Moculescu, Andreea Andrei, Titus Andrei, Rumiana Naceva (Bulgaria), Marian Stârcea (compozitor, de la Filarmonica de stat “Serghei Lunchevici” din Chişinău, Republica Moldova), Tatiana Apanasenko (Ucraina). Partenerii media au fost şi ei numeroşi, înafara celor locali distingându-se revista “Actualitatea Muzicală”

Oana Ştefana Tăbultoc

a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor, cotidianul “Ultima oră” şi Radio România (unde Titus Andrei, în puţinele minute la care mai are acces, se străduieşte să facă neuitate valorile muzicii uşoare româneşti).

Concursul a stat, în general, sub semnul tinereţii. Au fost înmânate şi o serie de premii speciale, între care trei acordate de membri ai juriului şi constând în invitaţii la festivaluri de peste hotare. Rumiana Naceva (Bulgaria) le-a invitat la festivalul organizat de ea la Veliko Tărnovo, “Silver Yantra”, pe Oana Ştefana Tăbultoc, 17 ani, Botoşani, şi pe Denisa Ionela Tiron, 18, Vaslui. Pe prima dintre ele am cunoscut-o la marile concerte organizate de Asociaţia culturală “Regal d’Art” în onoarea marelui compozitor Eugen Doga, la Iaşi şi la Botoşani, fiind realmente o speranţă. Iar Tatiana Apanasenko (Ucraina) a înmânat

Andreea Irina Negoiţă

distincţia personală, constând în prezenţa în finala concursului “Europa tânără”, bucureştencei de 16 ani Catinca Popa. Fundaţia “Anima Caste” şi-a direcţionat premiul special către talentata solistă de 17 ani Sara Irem Andreea Güzel din Iaşi, susţinând astfel aplauzele călduroase ale publicului pentru interpretarea “Blestemului” Mariei Tănase (Cine iubeşte şi lasă...). Premiile speciale au fost stabilite în ordinea mediilor rezultate din votarea membrilor juriului, aşa încât prestigioasa distincţie a Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor a sunat în bună măsură mai mult ca un premiu de încurajare pentru Oana Ştefana Tăbultoc, de care am amintit deja; notabil este faptul că ea studiază percuţia, saxofonul, pianul, flautul şi că a cântat în 6 ţări ale Europei. A revenit pe podium şi Denisa Ionela Tiron (la rândul ei studiază pianul şi flautul), căreia i-a fost înmânată o menţiune anunţată de compozitorul basarabean Marian Stârcea, care are multe colaborări cu artişti importanţi de la noi, îndeosebi cu Gabriel Dorobanţu. O altă menţiune a plecat în Basarabia, fiind dobândită de una dintre cele mai experimentate soliste, Ana Moraru, 27 de ani, absolventă a Conservatorului din Chişinău. Ea a fost însoţită de soţ, Corneliu, instrumentist în faimoasa orchestră “Lăutarii” a lui Nicolae Botgros, dar şi de fiica sa de... 10 luni, Xenia, pe care încă o alăpta, impresionând prin rafinamentul vocal (mama, nu fiica!). Tot o menţiune a câştigat, ca în urmă cu câţiva ani, deşi ar fi meritat ceva mai mult, bulgăroaica Hristiana Dânkova, 25 de ani. A absolvit Conservatorul din Sofia, este şi pianistă şi are numeroase concerte în ţara sa. Cu premiul al treilea a fost creditată o altă solistă

Hristiana Dânkova

experimentată, bucureşteanca Andreea Irina Negoiţă, 27 de ani, care a confirmat astfel câştigarea Trofeului “Aurelian Andreescu” la cea mai recentă ediţie a festivalului omonim. Laureata are o solidă pregătire muzicală, studiind chitara şi pianul şi absolvind Liceul “George Enescu” şi Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti, Facultatea de Pedagogie muzicală, cu un modul de jazz; de altfel cântă într-o formaţie de tip clasic-pop, cu care a concertat în Germania şi Ungaria. Juriul a fost cu siguranţă impresionat de interpretarea piesei binecunoscute din repertoriul lui Ioan Bocşa, “Ană, zorile se varsă”, însă în varianta modernă a Loredanei Groza. De fapt, tinereţea s-a mulţumit cu distincţiile mai mici, experienţa impunându-se pe podium. Originară din Moineşti, Alexandra Elena Crăescu, 28 de ani, a absolvit o facultate de muzică şi s-a ilustrat cu câteva roluri pe scena Teatrului naţional de operetă şi musical “Ion Dacian”, ca şi printr-un premiu de compoziţie la prima ediţie a redutabilului concurs MuzicADA. Şi totuşi prospeţimea vârstei şi-a spus cuvântul la nivelul premiului I, care a marcat încă o dată superioritatea şcolii muzicale

din Republica Moldova. Deşi are doar 17 ani, eleva din Ungheni, Ana Moraru cântă la pian, saxofon şi este solista formaţiei de adolescenţi “Bravissimo”. A fost la multe concursuri în România, dar şi în Ucraina sau Ungaria, decisivă în aprecierea membrilor juriului fiind probabil versiunea sensibilă a piesei folclorice “Lie, ciocîrlie”, tot mai aleasă de soliştii de muzică uşoară la concursuri. La precedentele 13 ediţii, italienii au câştigat de nu mai puţin de 3 ori Trofeul, dar nu prea s-au omorât să onoreze invitaţia tradiţională a organizatorilor, de a reveni cu un micro-recital la ediţia următoare. A făcut-o însă, spre cinstea ei, cea care a triumfat anul trecut, Rosella Zitiello: la revenire, solista napolitană (este din Caserta) ne-a reamintit piesele care i-au adus victoria în 2017, “Speranţe vis, speranţe flori” de George Grigoriu şi celebra melodie lansată cândva de marele Claudia Villa, “Un amore cosi grande”. Fiecare dintre membrii juriului a anunţat un laureat, sarcina de a face acest lucru în cazul câştigătorului Trofeului revenind, firesc, preşedintelui Marius Ţeicu. Spre bucuria extraordinarului public local (evident, cunoscător şi avizat, Brăila având cele mai mari festivaluri din ţară nu numai de muzică uşoară, dar şi de muzică clasică, folclor

Ana Moraru

sau jazz), acesta a cântat împreună cu întreaga sală celebrul său şlagăr “O portocală”, într-o comuniune fantastică. După care a anunţat numele câştigătorului, anticipat de toată lumea. De ce anticipat? Gala a debutat cu toţi cei 21 de finalişti pe scenă, după care au primit cadouri şi diplome de participare cei care nu urmau să mai cânte în gală, aşa că, după ce laureaţii şi-au aflat poziţia în palmares, unul câte unul, în culise, după anunţarea premiului I, a sărit în sus de bucurie italianul Walter Ricci. Dar nu numai de aceea victoria sa a fost previzibilă: superioritatea i-a fost atât de clară, încât nimeni nu se îndoia de triumful său. Artist profesionist, mutat de la Napoli la Roma, are 28 de ani, a studiat canto, compoziţia, pianul, a cucerit trofeul concursului “New Wave” de la Soci (Rusia), a cântat la Paris sau la Los Angeles alături de nume binecunoscute ale muzicii. Lejeritatea sa vocală şi muzicală în general (s-a acompaniat la unul din cântece la pian) s-a vădit din modul cum a dat viaţă, de fiecare dată altfel, la repetiţii sau în concurs, cu improvizaţii incredibile, şlagărului “Eternitate” al lui George Grigoriu. Cealaltă melodie care i-a adus trofeul mult-râvnit a fost o compoziţie proprie, “Dentro un film”. Au mai candidat la un loc în palmares (şi unii chiar meritau) Oscar Ettedgui (Venezuela), Doru Ciutacu (Brăila), Teresa Paredes (Peru), trio-ul feminin Brio (Republica Moldova) şi mai ales Daniel Bălan din Tulcea, cunoscut de la “Vocea României”, ultimul fiind ovaţionat îndelung de public, ceea ce ar putea sugera organizatorilor introducerea de anul viitor a unui premiu de popularitate, pentru că spectatorii se cuvine a nu fi ignoraţi, ei sunt “consumatorii”, la urma urmei! Paradoxal, în gala laureaţilor s-au cântat îndeosebi piese lente, de atmosferă, ori George Grigoriu este binecunoscut şi pentru refrenele sale ritmate. În concurs, dată fiind obligativitatea de a se cânta o creaţie a compozitorului omagiat, am avut bucuria

Denisa Ionela Tiron

de a reasculta melodii superbe, din păcate mai deloc difuzate la radio: “Ia te uită ce mai fete!”, “O fată şi-o chitară” (2 versiuni), “De-ar fi fost să fiu”, “Cui îi pasă de mine?” (2 versiuni), “Eternitate” (aleasă de nu mai puţin de 5 concurenţi!), “Nu suntem îngeri” (3 versiuni), “Maria”, “Niciodată, niciodată”, “Te ştiu de mult” (2 versiuni), “Amurgul”, “Speranţe vis, speranţe flori” (2 versiuni), “Cred în fericirea noastră”. A fost un dialog în timp şi o paradă a muzicii uşoare româneşti tradiţionale, pentru că în concurs soliştii au mai dat viaţă unor creaţii semnate de Aurel Giroveanu, Alexandru Mandy, Cornel Fugaru, Marius Ţeicu, Viorel Gavrilă, Andrei Tudor, Adrian Romcescu, Adrian Daminescu, Marius Moga.

Fiind vorba de un festival ce poartă numele marelui compozitor şi descoperitor de talente George Grigoriu,

Brio

pentru recitaluri am propus mereu invitarea unor vedete care au colaborat cu compozitorul şi i-au lansat şlagărele care se cântă azi în concurs. În felul acesta, soliştii de azi ar avea ocazia să facă o necesară cunoştinţă cu versiunile originale, aduse la microfon eventual chiar cu negativele epocii. Avem în vedere nume cum ar fi cele ale unor interpreţi, am spune, de legendă, cum ar fi Marina Voica, Luminiţa Dobrescu, Stela Enache, Pompilia Stoian (ultimele două chiar au fost cununate de maestrul lor!), Cristian Popescu, ca să dăm câteva exemple. Pentru că anul acesta,

din păcate, în recitaluri nu s-a cântat nici o creație aparținând lui George Grigoriu... În acest sens, al cinstirii moștenirii muzicale a celebrului compozitor născut la Brăila, am reaminti o altă sugestie a noastră, ușor de realizat de muzicienii din formație (trei sunt membri ai Uniunii Compozitorilor), aceea a elaborării unui semnal orchestral care să reunească măcar o parte din cele mai populare refrene aparținându-i acestuia, în felul acesta fiecare din

Daniel Bălan

cele trei seri urmând a ne introduce festiv în ambianța muzicală a unei epoci de neuitat. Pentru recitalurile din acest an au fost re-invitate (au mai fost la festivalul de la Brăila) posesoarele unor voci excepționale, care, mai mult, și-au susținut prestația superlativă alături de formația Ionel Tudor. Monica Anghel, spre cinstea ei, a trecut în revistă toate marile ei hit-uri, inclusiv piesa cu care a impresionat la Mamaia pe când avea doar 15 ani, "Vin' la mama de mă cere" de Laurențiu Profeta. N-au lipsit deci "Tell me why" de Ionel Tudor, "Spune-mi" de Cornel Fugaru (cu care a câștigat nu mai puțin de 11 trofee internaționale), "Dau viața mea pentru o iubire" de Marius Țeicu, cărora le-a adăugat un colaj reunind refrene românești îndrăgite, o reală surpriză. La rândul ei, Nico a fost în mare formă, aniversând aici două decenii de când s-a consacrat la nivel național alături de Horia Brenciu în emisiunea "Sarabanda". Și ea a inclus în repertoriu succese indiscutabile, cum ar fi "Și dacă viața mea" de Viorel Gavrilă, "Spune da, spune nu" de Andrei Tudor, dar, asemeni Monicăi Anghel, și hit-uri internaționale de mare circulație. Să nu uităm că nu întâmplător am numit festivalul de la Brăila "micul nostru Eurovision", fiindcă atât Monica (în 2002, alături de Marcel Pavel), cât și Nico (în 2008, în duet cu Vlad Miriță, cu piesa "Pe o margine de lume" de Andrei Tudor) au reprezentat România în marea finală europeană. Festivalul s-a încheiat cu recitalul incandescent al formației Vunk, Cornel Ilie și colegii lui reușind să antreneze publicul, transformându-l într-un cor de sute de voci. Titluri de succes din clasamentele pop-rock au fost reluate de entuziaștii spectatori, nelipsind "Pleacă!", "Îmbrăcați sau goi", "Regele șoselelor", "Camera ei", "Hai, mersi", "Așa, și?", "Artificii pe tavan" și alte piese de pe cele 9 albume lansate în cei 24 de ani de activitate. Recitalul Vunk a concluzionat apoteotic o foarte reușită ediție a 14-a

Teresa Paredes

a festivalului internațional de muzică ușoară "George Grigoriu", organizatorii din Brăila fiind și de această dată la înălțime: afișe superbe, plimbare cu vaporul pe Dunăre pentru participanți, ospitalitate, organizare perfectă, anticipând de pe acum o a 15-a ediție fabuloasă!

Octavian URSULESCU

Finaliștii

O legendă a divertismentului muzical

Titus Munteanu s-a stins din viaţă acum câţiva ani, în plină forţă creatoare, realizând o nouă emisiune de succes la TVR, "Opt într-o barcă", în care-şi propunea să descopere alţi tineri cântăreţi talentaţi, aşa cum făcuse întreaga sa carieră. Am scris în titlu "divertisment muzical", pentru că în proporţie covârşitoare emisiunile sale au fost muzicale, conform formaţiei sale de muzician. Pentru cei mai tineri sau pentru cei care nu l-au cunoscut (deşi este greu de crezut, a activat 50 de ani în televiziune), să reamintim aici că a absolvit Liceul de muzică din Timişoara (unde i-a fost coleg mai mic Marius Ţeicu), continuând studiul flautului la Conservatorul bucureştean. După terminarea facultăţii a rămas asistent, dar a predat şi la unul din liceele de muzică din Capitală. În acea perioadă a fost remarcat şi invitat la înregistrări de dirijorul orchestrei Electrecord, Alexandru Imre (în egală măsură compozitor şi saxofonist de mare valoare), dar mai ales de Richard Oschanitzky, timişorean şi acesta. Astfel, flautul mânuit de el se aude în multe lucrări importante ale lui "Rici", inclusiv muzică de film. Cum nu avea buletin de Bucureşti, obligatoriu în acea perioadă, risca să fie repartizat undeva în provincie, dar tot Oschanitzky l-a salvat, recomandându-l lui Paul Urmuzescu. Regretatul compozitor şi maestru de sunet, care ne-a părăsit anul acesta la 90 de ani, era pe atunci redactor-şef la TVR şi l-a luat pe Titus Munteanu în postură de colaborator, ca redactor muzical. În scurt timp, datorită gustului, concepţiilor moderne, inspiraţiei s-a impus, după primele emisiuni semnate alături de Dan Mihăescu sau Titi Acs, aşa încât Tudor Vornicu i-a propus să renunţe la catedră şi să se angajeze definitiv la televiziune, ceea ce fireşte a acceptat, fiindcă era epuizant să activeze pe atâtea fronturi (în carte povesteşte, spre amuzamentul cititorilor, cu siguranţă, cum după câteva nopţi de filmări pentru Revelionul TV a adormit pur şi simplu la catedră, la liceul de muzică!). Din acel moment începe cea mai frumoasă şi mai fructuoasă perioadă din istoria televiziunii publice (chiar dacă el a părăsit-o, pentru perioade scurte, pentru Antena 1, Prima TV sau Naţional TV), cu emisiuni muzicale de divertisment intrate în arhiva de aur şi care sunt difuzate şi azi, dovedind aceeaşi prospeţime şi fiind urmărite cu nesaţ. Până în 1977, când acesta a pierit în dramaticul cutremur din martie, Titus Munteanu a format un cuplu indestructibil cu Alexandru Bocăneţ. După moartea lui şi-a pus în totalitate pecetea pe emisiuni, în postură de redactor muzical, regizor, realizator, producător, aducând culorilor României cel mai important trofeu câştigat vreodată de o televiziune din ţara noastră: "Rose d'argent" - premiul I la secţiunea filme muzicale – la cea mai mare competiţie mondială de gen, cea de la Montreux, Elveţia, pentru un film cu "Şcoala vedetelor". Tot la Montreux a mai fost distins cu o menţiune, pentru "It's All In The Game" (Totul e posibil în joc), o coproducţie româno-olandeză cu, între alţii, Angela Similea, Thérèse Steinmetz, Babe, Volcano şi muzica lui Anton Şuteu. La un alt important festival deschis producţiilor TV, cel de la Gabrovo, în Bulgaria, Titus Munteanu a fost distins cu premiul I, "Charlie Chaplin", pentru "Un trio formidabil", cu Corina Chiriac, Alexandru Arşinel, Marius Ţeicu şi Radu Gheorghe. Vorbim aici doar de câteva din recunoaşterile internaţionale, fiindcă pe plan intern a cucerit zeci de premii prestigioase, deşi, ca să vedeţi cât de informaţi sunt consilierii de la Cotroceni, n-a primit nici un ordin sau medalie, în timp ce mai toţi cei descoperiţi, crescuţi şi lansaţi de el s-au bucurat de recunoaşteri... A "semnat" numeroase ediţii ale festivalului de la Mamaia, dar, iarăşi surprinzător, colegii din TVR nu i-au încredinţat nici o ediţie a "Cerbului de aur", care în mâna lui ar fi arătat cu siguranţă mult mai bine. A fost director al canalului România 1 în cea mai fecundă epocă a acestuia, când a intermediat, prin colaborarea cu Valeriu Lazarov,

Şcoala vedetelor

Carmen Pop, Călin Goia, Titi Bălteanu

adoptarea câtorva formate străine de mare succes, gen "Surprize, surprize". A fost un pionier în multe domenii, între care dansul sportiv (a îndeplinit un timp funcția de vice-președinte al Federației de specialitate), organizând primele concursuri internaționale de gen, dar mai ales pe tărâmul producțiilor cu și pentru tineret, în care a fost un deschizător de drumuri. Ne referim la cele două "Școli ale vedetelor", 1 și 2, la "Echipa fantastică" (cu copii-artiști din orfelinate), "Numai cu acordul minorilor", "Televiziunea copiilor", la acestea din urmă lansând talente care acum sunt pe buzele tinerilor, cum ar fi Alina și Mircea Eremia, Florin Ristei, Bubu Cernea. Practic, după 1990 el s-a orientat clar în această direcție, după ce până atunci lucrase cu interpreți de muzică ușoară, mulți dintre ei deveniți vedete sub "bagheta" măiastră a lui Titus. Pe unii i-a lansat chiar el (Elena Cârstea, Natalia Guberna, Laurențiu Cazan), dar toți, absolut toți au lucrat cu Titus la emisiuni de divertisment (între care faimoasa "Meridianele cântecului"), festivaluri de la Mamaia sau neuitatele concursuri "Șlagăre în devenire" și "Steaua fără nume". Am putea spune că deceniile marcate de producțiile TV formidabile ale lui Titus Munteanu reprezintă, într-un fel, o "Belle époque" a televiziunii, ani frumoși ce nu se vor mai întoarce niciodată, de la primele filmări ale formației Phoenix până la "O dată în viață", ultimul său proiect major – până de curând de zile cea mai urmărită emisiune a TVR.

Corina Chiriac

Miky Antal, Angela Similea, Rodica Munteanu

Parte dintre artiștii și colaboratorii apropiați sunt prezenți cu amintiri în paginile cărții "Titus Munteanu, un lord al micului ecran" de Octavian Ursulescu - apariție remarcabilă a editurii "ProUniversitaria", care face parte din grupul editorial "Universul juridic", condus de Nicolae Cârstea. La această editură au mai apărut volume foarte bine primite despre Jolt Kerestely și Alexandru Jula, semnate de Oana Georgescu, cea care îngrijește aici colecția "Artele spectacolului". O parte, doar o parte (cam mică, am opina) dintre cei care-i datorează mult sau chiar totul lui Titus Munteanu a fost și la lansarea cărții, la librăria Cărturești. "Școala vedetelor 1" a fost reprezentată de Alice Bursuc, Nadine, Călin Geambașu, Dana Mladin, Titi Bălteanu jr. (Ultra TT), Călin Goia, Laurențiu Niculescu, Marius Rădmăneștean, Diana Munteanu, Mihaela Cernea, Carmen Pop (Mitrănescu), Rareș Dragomir. Din celebra trupă au mai făcut parte Adrian Despot, regretata Mălina Olinescu, Simona Apreutesei, Vlad Cernea, Florin Cojocaru (ultimii doi alcătuiau, împreună cu Mihaela Cernea, trupa Class), Mădălina Ghițescu (este în prezent actriță la Timișoara), Lily Sandu, Ramona Oțelea. Au mai trecut prin trupă Angelica Neacșu, Adria Șerban, Lavinia Șandru, iar câteva componente sunt stabilite peste hotare: Nicoleta Drăgan, Cătălina Toma (în SUA), Kitty Cepraga (Italia), Mirela Strat (Maroc), Raluca Anastasiu (Anglia). "Școala vedetelor 2" i-a avut la lansarea cărții pe cei mai autorizați reprezentanți, prezentatoarea Geanina Corondan, interpreții fruntași Ovidiu Anton (liderul grupului și premiantul de la absolvire) și Jazzy Jo. Dar participarea a fost mult mai numeroasă, micuța sală de la librărie fiind arhiplină, mai ales că mass-media au fost extrem de implicate, nelipsind nici o televiziune importantă. În primul rând se cuvine amintită familia, la care Titus ținea atât de mult: soția Rodica, fratele Dodo (venit de la Timișoara), fiul Radu

Ovidiu Anton

Muntean (reputat regizor de film), cumnata Anca, fireşte nora şi cei doi nepoţi, pe care-i adora. N-a lipsit Dan Negru, descoperit de fratele Dodo la TVR Timişoara şi lansat în "lumea mare" a micului ecran de Titus Munteanu, prin Revelioane la TVR şi "Echipa fantastică". Alţi colaboratori apropiaţi au ţinut să intre şi ei în posesia unei cărţi cu autograf de la autor: Elise Stan şi Iuliana Tudor ("O dată în viaţă"), Mariana Cernăianu (redactor la multe emisiuni memorabile), Nicolae Modreanu, jurnalista Alice Năstase Buciuta, Mirela Fugaru, Adrian Romcescu (compoziţiile sale, îndeosebi cele încredinţate Mălinei Olinescu, au fost la loc de cinste în producţiile semnate de realizatorul omagiat). Sigur că ne aşteptam să fie mai numeroşi, aşa cum credeam că sala va fi plină de solişti de muzică uşoară şi actori care au colaborat cu "lordul" Titus. N-au fost mulţi, dar toţi trei la nivel înalt: Angela Similea (Titus era naşul fiului acesteia), Corina Chiriac ("Corina contra Corina", ce emisiune!), actorul-muzician Radu Gheorghe. E drept, alţii şi-au exprimat recunoştinţa prin gândurile exprimate în carte. Dintre cei prezenţi, colega de la TVR a lui Titus Munteanu, Ioana Bogdan, a manifestat cel mai mare interes, lucru firesc, ea venind din interior şi cunoscând bine fenomenul: "Evenimentul mi-a declanşat un proces interesant de reflecţie. Am parcurs cartea într-o noapte, recitind unele pagini. Demersul m-a surprins. Ca bună şi lucidă cunoscătoare a epocii conturate în carte, a lumii descrise, mă aşteptam ca eroul cărţii să fie abordat cu mai multă distanţă obiectivă. Dar volumul nu este un studiu sec, ci un florilegiu de iubire şi un exerciţiu de admiraţie la adresa unui om căruia autorul îi ridică, pătimaş şi cu sinceritate, un soclu ce musteşte de propria respiraţie, de propria bătaie a inimii, pentru că existenţele lor s-au împletit două decenii. Este descris un Titus Munteanu din care am cunoscut doar o parte, cu secvenţe de care nu l-am bănuit capabil, altele fiind relaţiile noastre de vecinătate pe culoarele blocului turn redacţional din Calea Dorobanţilor 191. Nu am fost apropiaţi decât în anii când împărţeam sărăcia unui provincial cu valiza în permanentă căutare de locuinţă în gazdă. Uneori făceam duş la 6 dimineaţa, în cabinele noului telecentru din Dorobanţi... Nu am fost la nuntă, era primul dintre noi care dădea un bobârnac necazurilor. Şi-a întemeiat un cămin lângă o femeie minunată, şi-a luat maşină... Îl invidiez pe autor pentru zecile de amintiri minunate, evocate cu emoţie împreună cu protagonistul, se întâmplă foarte rar să asişti la o asemenea relaţie. O mai fi posibilă în ziua de azi? Ţin să subliniez trei merite indiscutabile ale lui Titus. A fost mereu în căutarea unui lucru nou, ceea ce presupune ambiţie, tărie, putere de creaţie, imaginaţie, dezinhibare totală, curaj, încredere în sine. Apoi a înţeles că munca de televiziune este una de echipă şi şi-a făcut mereu o echipă solidă, cu statut aparte. Pe principiul lui Tudor Vornicu: "Eşti un şef bun numai dacă lucrezi cu oameni de calitate, dacă ştii să-ţi atragi cei mai buni oameni pe fiecare post din echipa ta". Al treilea merit de aplaudat a fost promovarea artiştilor tineri, depistarea şi pregătirea lor. Acest demers îi alimenta vizibil sufletul şi bioritmul, dar şi suflul "bătrânei doamne" din Calea Dorobanţilor 191. Cu acelaşi fler a descoperit şi a format o prezentatoare de televiziune de succes, Iuliana Tudor, pe care a impus-o în sărăcia de vedete charismatice ale televiziunii publice. Împreună cu Elise Stan se alcătuia astfel un nou "trio formidabil", la emisiunea "O dată în viaţă"! Din păcate, Titus s-a stins în plină putere creatoare, dar numele lui acoperă multe pagini din Arhiva TVR. Titus Munteanu este unul dintre oamenii despre care se poate spune cu mâna pe inimă: "Nu a trăit degeaba!".

Laurenţiu Niculescu, Iuliana Tudor, Dan Negru, Dodo Muntean

Ortansa JUDE

Amara 51

Pare de necrezut, dar aşa este: festivalul naţional de muzică uşoară românească de la Amara va avea, pe 4 şi 5 august, a 51-a ediţie! Mai mult, el n-a fost niciodată întrerupt de la primul sunet de gong, din august 1968, fiind cea mai veche manifestare muzicală cu o asemenea performanţă, cu câteva luni mai "bătrân" decât festivalul naţional al romanţei "Crizantema de aur" de la Târgovişte, care la rândul lui îşi va înscrie în răboj a 51-a ediţie la sfârşitul lunii octombrie. Iată deci că solul este roditor în Bărăgan nu numai pentru agricultură, ci şi pentru muzica uşoară, pe scena Teatrului de vară din Amara evoluând, în acest răstimp, toate numele sonore ale divertismentului din ţara noastră, dar şi câteva de peste hotare. Meritul, indiscutabil (pentru că au fost şi câteva momente de răscruce, când manifestarea a fost la un pas să nu mai aibă loc), revine principalilor organizatori, Consiliul judeţean Ialomiţa (preşedinte: Victor Moraru), respectiv Primăria şi Consiliul local Amara (primar: Ion Măiţă), care şi în acest an vor avea alături Centrul judeţean pentru conservarea şi promovarea culturii tradiţionale Ialomiţa şi Centrul cultural UNESCO "Ionel Perlea" Ialomiţa. Ne aducem aminte că anul trecut, cu ocazia ediţiei jubiliare, organizatorii au lansat un superb volum intitulat "Amara 50 - istorie şi legendă", care a fost premiat de Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor cu distincţia revenind celei mai valoroase lucrări de istorie muzicală. Un atù incontestabil al gazdelor ialomiţene este consecvenţa, ele păstrându-şi de ani buni aceiaşi colaboratori de marcă, necăutând să schimbe lucrurile bune, aşa cum din păcate fac alţii. Încât juriul va avea aceeaşi componenţă de mare competenţă şi obiectivitate: Horia Moculescu (preşedinte), Andreea Andrei, Viorel Gavrilă, Titus Andrei, Adrian Romcescu – nu numai un juriu redus numeric (în alte părţi sânt mai mult juraţi decât concurenţi!), dar imbatabil sub raport profesional, patru dintre ei fiind membri ai Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România! Trei membri ai U. C. M. R., în frunte cu Ionel Tudor (conducerea muzicală, care-i va reveni şi la festivalul internaţional "Cerbul de aur" de la Braşov) şi Andrei Tudor, se regăsesc şi în orchestra de acompaniament, de departe cea mai bună din ţară – încă o dovadă de consecvenţă din partea organizatorilor, care au păstrat formaţia încă de la prima ediţie când s-a renunţat la acompaniamentul pe "negative". Superioritatea festivalului dotat cu "Trofeul tinereţii" rezidă nu doar în longevitate, calitatea juriului şi a acompaniamentului orchestral, cuantumul ridicat al premiilor, ci şi în colaborarea cu postul public de televiziune. Anul trecut, două din cele patru seri au fost transmise în direct pe TVR2, să sperăm că aşa va fi şi anul acesta. Spectatorii şi telespectatorii se vor reîntâlni cu frumoasa şi talentata actriţă Alexandra Velniciuc, care va introduce în scenă, din postura de prezentatoare, în recitaluri, pe Monica Anghel (care are un program superlativ alături de formaţia Ionel Tudor, aşa cum s-a văzut de curând la festivalul internaţional "George Grigoriu" de la Brăila), Smiley, formaţia Bere Gratis (şi, pe canicula Bărăganului, se vor termina sigur rezervele din incinta grădinii, în care vor fi peste 2.000 de spectatori în fiecare seară!), câştigătoarea de anul trecut Dora Gaitanovici şi tânăra originară din Republica Moldova, Nicoleta Nucă. Dar, fireşte, pe eşafodajul scenic de talie internaţională (sunet şi lumini: Stage Expert) vor fi în centrul atenţiei cei 12 finalişti aleşi de juriu la preselecţia desfăşurată într-un studio al Radio România. La acest capitol se întrevăd speranţe certe, fiindcă sunt doi concurenţi de 16 ani, patru de 17 şi unul de 18, în acest context de tinereţe detaşându-se faptul că tânărul de 16 ani Andrei Petruş vine tocmai din Maramureş, zona Ardealului fiind în general slab reprezentată la concursurile importante. Amuzant şi pilduitor este faptul că "veterana" Cristina Simion (Iaşi) are...24 de ani. Toţi aceşti tineri au optat pentru muzica uşoară românească tradiţională, nu pentru hip-hop, dance sau rock, urmând să dea viaţă unor adevărate bijuterii, unele foarte vechi, ale genului. Dintre finalişti, un palmares bogat are Elena Petcu din Bucureşti (20 de ani), alte trei concurente (între cei 12 sunt doar doi băieţi...) fiind finaliste sau laureate la festivalul internaţional "George Grigoriu" de la Brăila, singurul care rivalizează ca notorietate cu cel de la Amara. Este vorba de Sara Güzel (17 ani, Iaşi), Catinca Popa (16, Bucureşti), Daniela Bazac (17, Ialomiţa). Dar asta nu înseamnă nimic, fiindcă la preselecţie au impresionat prin calităţi vocale, repertoriu şi pregătire şi ceilalţi finalişti: Raluca Moldoveanu (17, Ialomiţa), Bianca Mihai (17, Buzău), Denisa Pîrvu, 18, şi Maria Dima, 19, ambele din Călăraşi, Marius Croitoru (21, Teleorman), Andreea Dumitriu (21, Bucureşti). Toţi visează să-şi aşeze în panoplia cu premii, în seara de 5 august, strălucitorul, mult-râvnitul "Trofeu al tinereţii", dar pentru ei cel mai important lucru este faptul că au intrat în finala acestui concurs naţional de anvergură, că vor fi acompaniaţi de formaţia Ionel Tudor, cu instrumentişti din orchestra Radio, că vor putea vedea "pe viu" cinci titulaturi de marcă, că se vor cunoaşte şi vor schimba impresii. Amănunte suplimentare şi noutăţi vă vor oferi în permanenţă partenerii media oficiali: revista "Actualitatea Muzicală", cotidianul "Ultima Oră", TVR şi Radio România. Înainte vreme, festivalul de la Amara îl preceda pe cel de la Mamaia, iar în acest an va fi ultima repetiţie înainte de "Cerbul de aur"!

Monica Anghel

Lelia PRUNDU

Finaliştii „Crizantemei de aur", ed. a 51-a, 2018

La sediul UCMR-ADA din Bucureşti s-a desfăşurat Preselecția Națională pentru Concursul de Creație din cadrul Festivalului Național de Interpretare şi Creație a Romanței CRIZANTEMA DE AUR – ediția a 51-a, 2018.

În urma deliberării juriului desemnat de Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România, romanțele în primă audiție admise în etapa finală a Concursului de Creație sunt următoarele (ordinea redării nu reprezintă o ierarhizare): **Adrian Burhală** – *„Romanța împlinirii"* - versuri: Mariana Eftimie Kabbout, **Constantin Bardan** – *„Povestea mea"* - versuri: Viorel Vaşuta, **Gheorghița Burcea** – *„De-ai şti să asculți"* - versuri: Gheorghița Burcea, **Ionel Bratu Voicescu** – *„Amândoi"* – versuri: Ionel Bratu Voicescu, **Ionel Croitoru** – *„Ah, lăsați-mă în pace!"* - versuri: Ionel Croitoru, **Marcel Iorga** – *„Romanța inelului"* - versuri: Carmen Aldea Vlad, **Marcel Maxim** - *„De ce pleci? De ce-ai veni?"* - versuri: Viorel Vaşuta, **Marcel Morărescu** – *„Pe sub castanii înfloriți"* - versuri: George Coandă, Marcel Morărescu, **Nicolae Caragia** – *„Povestea mea"* - versuri: Sorina Bosoancă, **Ovidiu Komornyik** – *„Romanța malului de mare"* - versuri: Carmen Aldea Vlad, **Rodica Voicu** – *„În oraşul crizantemelor"* - versuri: Corin Bianu, **Viorel Covaci** - *„Romanța pădurii"* - versuri: Marian Stere.

Lista urmează să fie completată cu încă 2 romanțe în primă audiție selectate în cadrul preselecției organizate la Chişinău, Republica Moldova, conform Regulamentului oficial.

Compozitorii ale căror romanțe în primă audiție au fost admise pentru etapa finală a Concursului de Creație sunt rugați să pregătească orchestrațiile şi să le transmită până la data de 31 august a.c. la Centrul Cultural pentru UNESCO „Cetatea Romanței" Târgovişte pe adresa de e-mail **centrul.cultural.unesco.tgv@gmail.com** şi pe adresa poştei: **Centrul Cultural pentru UNESCO „Cetatea Romanței" Târgovişte, Str. Tudor Vladimirescu nr. 46A, etaj 3, Târgovişte, jud. Dâmbovița,** cu precizarea „Orchestrație pentru romanța […]".

Având în vedere că organizatorii acestui mare eveniment muzical național doresc ca Festivalul să aibă o calitate artistică deosebită, concurenții secțiunii Creație sunt rugați să respecte Regulamentul Oficial al Festivalului şi să apeleze la artişti profesionişti, la laureați ai Festivalului „CRIZANTEMA DE AUR" – pentru interpretarea romanțelor în primă audiție.

Alina Mavrodin, Mircea Drăgan, Viorel Gavrilă, Jolt Kerestely

Acompaniamentul profesionist pentru Concursul de Creație este asigurat de Orchestra „Romanța", dirijor Lucian Vlădescu.

Preselecțiile regionale pentru **Concursul de Interpretare**. Juriile de specialitate au promovat pentru etapa finală următorii concurenți: **Ionescu Mihaela Petronela** – Constanța, **Chiriță Georgiana** – Jurilovca (Tulcea), **Firan Martha Arlette** – Craiova (Dolj), **Vlada Corina Florentina** – Craiova (Dolj), **Dinuț Cosmin Octavian** – Băileşti (Olt), **Rad Paula** – Baciu (Cluj), **Paşca Ştefan Copalnic** – Mănăştur (Maramureş), **Bogdan Andrada** – Alba-Iulia (Alba), **Cristea Constantina Emilia** – Iaşi, **Manolache Theodora** – Iaşi, **Sasu Anita-Karina** – Iaşi, **Boancheş Ionuț Cristinel** – Constanța, **Vlad Rădinciuc Nicoleta** – Slobozia (Ialomița), **Arghiroi Anuța Mădălina** – Bucureşti, **Ciucioiu (Vasile) Nicoleta** – Aninoasa (Dâmbovița), **Tudose Matei** – Braşov, **Diaconu George** – Râmnicu-Vâlcea (Vâlcea), **Şeicanu Gabriela** – Braşov, **Lidia Bahnaru** – Chişinău (Rep. Moldova), **Alina Ureche** – Chişinău (Rep. Moldova)

Regulamentul oficial al festivalului, disponibil pe site-ul www.crizantemaaur.ro, prevede că repertoriul de concurs va conține două romanțe, dintre care una trebuie să fie din lista romanțelor în primă audiție prezentate/premiate în cadrul Concursului de Creație al Festivalului „Crizantema de Aur".

Precizăm că, în acest an, Festivalul Național „Crizantema de Aur" se va desfăşura sub patronajul Comisiei Naționale a României pentru UNESCO şi sub egida Anului European al Patrimoniului Cultural, în parteneriat cu Radio România şi în coproducție cu TVR pentru transmiterea integrală în direct a festivalului.

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA şi finanțată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII ŞI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: George BALINT
Redactori: Mihai COSMA, Octavian URSULESCU
Editorialist: George BALINT
Secretar de redacție: Costin ASLAM

Colegiu redacțional:
Mariana POPESCU, MIHAELA SILVIA ROŞCA, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Anastasia ALEXANDREANU LAZARENCU, Loredana BALTAZAR, Dan BUCIU, Corina BURA, Daniela CARAMAN-FOTEA, Lavinia COMAN, Oleg GARAZ, Vlad-Cristian GHINEA, Carmen MANEA, Mihaela MARINESCU, Doina MOGA, Cristina PASCU, Camelia PAVLENCO, Alexandru PĂTRAŞCU, Despina PETECEL-THEODORU, Mariana POPESCU, Diana ROTARU, Laura SAVA, Mădălin Alexandru STĂNESCU, Cristina ŞUTEU, Andrei TĂNĂSESCU, Florin-Silviu URSULESCU, Vasile VASILE, Vlad VĂIDEAN, Petre-Marcel VÂRLAN, Damian VULPE

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x